

Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Covid-19 Pandemisinde Acil Uzaktan Eğitim Deneyimi

Öğrenci

Ebeveyn

Öğretmen

Öğrenci, Ebeveyn, Öğretmen Verimlilik Algısı

Ekim 2021

ÖNSÖZ

“Covid 19 Pandemisinde Acil Uzaktan Eğitim Deneyimi” adlı araştırma Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü tarafından yürütülmüştür. Bu araştırma; öğrenci, ebeveyn ve öğretmenlerin acil uzaktan eğitim deneyimi ve deneyimin verimliliğine ilişkin görüşlerini tespit eden, olası acil uzaktan erişim sürecine taşınacak öneriler sunmayı amaçlamıştır. Yaptığımız araştırma; çalışma bölgemiz olan Konak, Balçova, Narlıdere, Güzelbahçe ilçelerindeki okullara duyurulması konusundaki bilgi akışının resmi yazılar sayesinde hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesiyle idareci ve sınıf rehber öğretmenlerinin süreci dikkat ve özenle karşılayıp aynı özenle öğretmenlere, öğrenci ve velilere duyurmaları sonucunda tamamlanmıştır.

Araştırmanın yapılması için gereken resmi izin ve onayların alınmasını sağlayan Konak İlçe Milli Eğitim Müdürü Sayın Serdal ŞİMŞEK’e, araştırmamıza katılan ve anketleri özenle yanıtlayan öğrenci, ebeveyn ve öğretmenlere, araştırma sürecinde bizden bilgi ve deneyimini esirgemeyen Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Şengül YALÇINKAYA’ya, kurumumuzda staj yapan ve veri analiz sürecine katkı sağlayan stajer öğrenci Nurşin ÖZKUL’a, Samsun Atakent Ortaokulu Türkçe Öğretmeni Kahraman KOÇ’a, araştırmanın başından sonuna kadar planlanmasında, yürütülmesinde ve yazımında çalışan Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri bölüm başkanı Özlem Pamir YURTSEVEN’e, Psikolojik Danışmanlar; Ayşegül YALÇINKAYA, Türkan KAYA, Eren ŞEKERCİ ve Fatih ARICA’ya teşekkürler.

Ahmet KARADUMAN

Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü

Bu çalışma Covid 19 pandemisinde kaybettiğimiz eğitimcilere ithaf edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

EKLER LİSTESİ	VI
TABLolar LİSTESİ	VII
ŞEKİLLER LİSTESİ	VIII
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ	IX
ÖZ	X
1. GİRİŞ	1
1.1. Kavramsal Çerçeve	2
2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	6
3. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ VE ALT PROBLEMLERİ.....	6
4. ARAŞTIRMA TASARIMI.....	7
4.1. Yöntem.....	7
4.2. Evren ve Örneklem.....	8
4.3. Veri Toplama Araçları	9
4.3.1. Uzaktan Eğitim Öğrenci Anketi	10
4.3.2. Uzaktan Eğitim Ebeveyn Anketi.....	10
4.3.3. Uzaktan Çalışma Öğretmen Anketi.....	11
5. BULGULAR	11
5.1. Uzaktan Eğitim Deneyimi ve Öğrenci	12
5.1.1. Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Deneyimine İlişkin Görüşleri	14
5.1.2. Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Deneyiminin Olumlu Yanlarına İlişkin Görüşleri	15
5.1.2.1. Genel Olarak Olumlu / Hiçbir Olumlu Yanı Yok.....	16
5.1.2.2. Virüsten Korunuyoruz.....	16
5.1.2.3. Evde Rahat Olmak	17
5.1.2.4. Tasarruf.....	17
5.1.2.5. Sosyalleşme	18
5.1.2.6. Diğer Kategoriler	19
5.1.3. Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Deneyiminin Olumsuz Yanlarına İlişkin Görüşleri	20
5.1.3.1. Hiç bir Olumlu Yanı Yok.....	21
5.1.3.2. Teknik Sorunlar	21
5.1.3.3. Sosyalleşememe	22
5.1.3.4. Fiziksel Yakınma	22

5.1.3.5.	Yeterli Değil.....	23
5.1.3.6.	Diğer Kategoriler	24
5.1.4.	Uzaktan Eğitim Sürecinin Hissettirdikleri/ Öğrenci.....	24
5.1.5.	Öğrenciler Açısından Uzaktan Eğitimin Verimliliği.....	26
5.2.	Uzaktan Eğitim Deneyimi ve Ebeveyn.....	28
5.2.1.	Ebeveynlerin Uzak Eğitim Deneyimine İlişkin Görüşleri.....	34
5.2.2.	Ebeveynlerin Uzaktan Eğitim Deneyiminin Olumlu Yanlarına İlişkin Görüşleri	34
5.2.2.1.	Hiçbir Olumlu Yanı Yok.....	35
5.2.2.2.	Eğitim Devam Etmesi.....	37
5.2.2.3.	Evde Rahat Ve Güvende Olmak.....	38
5.2.2.4.	Ders Açısından Olumlu	38
5.2.2.5.	Virüsten Korunmak	39
5.2.2.6.	Tasarruf.....	40
5.2.2.7.	Kararsızım.....	40
5.2.2.8.	Öğrenciyi – Eğitimi Değerlendirmek İmkanı.....	40
5.2.2.9.	Teknolojinin Olumlu Kullanımı	41
5.2.2.10.	Okulun Önemi.....	42
5.2.2.11.	Diğer kategoriler	42
5.2.3.	Ebeveynlerin Uzaktan Eğitim Deneyiminin Olumsuz Yanlarına İlişkin Görüşleri	44
5.2.3.1.	Fiziksel Yakınma.....	45
5.2.3.2.	Çok Yönlü Olumsuz	45
5.2.3.3.	Sosyalleşememe	46
5.2.3.4.	Öğrenci Motivasyonu Düşük	46
5.2.3.5.	İnternet Bağımlılığı	47
5.2.3.6.	Okulun Değeri	48
5.2.3.7.	Teknik Sorunlar	48
5.2.3.8.	Yeterli Değil.....	49
5.2.3.9.	Olumsuz Değil	50
5.2.3.10.	Disiplin Yok.....	50
5.2.3.11.	Artan Mesai.....	51
5.2.3.12.	Eşitsizlik	51
5.2.3.13.	Evde Olmak.....	52

5.2.3.14. Diğer Kategoriler	53
5.2.4. Uzaktan Eğitim Sürecinin Hissettirdikleri / Ebeveyn	55
5.2.5. Ebeveynler Açısından Uzaktan Eğitimin Verimliliği	56
5.3. Uzaktan Eğitim Deneyimi ve Öğretmen	58
5.3.1. Öğretmenlerin Uzak Eğitim Deneyimine İlişkin Görüşleri	62
5.3.2. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Deneyiminin Olumlu Yanlarına İlişkin Görüşleri	63
5.3.2.1. Genel Olarak Olumlu	64
5.3.2.2. Tasarruf	65
5.3.2.3. Hiçbir Olumlu Yanı Yok	66
5.3.2.4. Virüsten Korunuyoruz	66
5.3.2.5. Evde Rahat Olmak	67
5.3.2.6. Sosyalleşme	68
5.3.2.7. Aileyle Beraber Olmak-Aile Katılımı	68
5.3.2.8. Diğer Kategoriler	69
5.3.3. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Deneyiminin Olumsuz Yanlarına İlişkin Görüşleri	70
5.3.3.1. Teknik Donanım ve Erişim Sorunları	71
5.3.3.2. Öğrenci Motivasyonu Düşük	71
5.3.3.3. Bağ Kurma	72
5.3.3.4. Fiziksel Yakınma	73
5.3.3.5. Ölçme Değerlendirme Sorunu	74
5.3.3.6. Hiç bir Olumlu Yanı Yok	75
5.3.3.7. Diğer Kategoriler	75
5.3.4. Uzaktan Eğitim Sürecinin Hissettirdikleri / Öğretmen	77
5.3.5. Öğretmenler Açısından Uzaktan Eğitimin Verimliliği	78
6. SONUÇ	85
6.1. Öneriler	96

EKLER LİSTESİ

Ek A. Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nin anketin uygulanmasına ilişkin resmi yazısı

Ek B. Konak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün anketin uygulanmasına ilişkin resmi yazısı

Ek C. Uzaktan Eğitim Öğrenci Anketi

Ek D. Uzaktan Eğitim Ebeveyn Anketi

Ek E. Uzaktan Çalışma Öğretmen Anketi

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Acil Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Eğitim Arasındaki Farklar	3
Tablo 2. Katılımcıların Demografik Bilgileri	9
Tablo 3. Anketi Yanıtlayan Öğretmenlerin Branşlara Göre Dağılımı	59

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Öğrencilerin Sınıf/Kademe Yüzdeleri.....	12
Şekil 2. Sahip Olunan İmkanlar/ Öğrenci.....	14
Şekil 3. Uzaktan Eğitim Öğrenci Görüşü.....	15
Şekil 4. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yanları Kelime Bulutu/Öğrenci.....	15
Şekil 5. Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yanları Kelime Bulutu/Öğrenci.....	20
Şekil 7. Ebeveyn Yaş Dağılımı.....	28
Şekil 8. Ebeveyn Gelir Durumu.....	29
Şekil 9. Ebeveynlerin Çocuklarının Okuduğu Kademeler.....	29
Şekil 10. Ebeveynlerin Eğitim Durumu.....	30
Şekil 11. Evi Paylaşan Kişi Sayısı.....	30
Şekil 12. Uzaktan Eğitim İçin Yapılan Harcamalar/Ebeveyn.....	31
Şekil 13. Sahip Olunan İmkanlar/Ebeveyn.....	31
Şekil 14. Ebeveynlerin Bakım Yükü ve Çözümler.....	32
Şekil 15. Uzaktan Eğitim Ebeveyn Görüşü.....	34
Şekil 16. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yanları Kelime Bulutu/Ebeveyn.....	35
Şekil 17. Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yanları Kelime Bulutu/Ebeveyn.....	44
Şekil 18. Uzaktan Eğitimin Hissettirdikleri / Ebeveyn.....	56
Şekil 19. Öğretmenlerin Mesleki Deneyimi.....	59
Şekil 20. Sahip Olunan İmkanlar/ Öğretmen.....	60
Şekil 21. Uzaktan Eğitim İçin Yapılan Harcamalar/Öğretmen.....	61
Şekil 22. Öğretmenlerin Bakım Yükü ve Çözümler.....	62
Şekil 23. Uzaktan Eğitim Öğretmen Görüşü.....	63
Şekil 24. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yanları Kelime Bulutu/Öğretmen.....	63
Şekil 25. Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yanları Kelime Bulutu/Öğretmen.....	70
Şekil 26. Uzaktan Eğitim Sürecinin Hissettirdikleri / Öğretmen.....	78
Şekil 27. Öğrencilerin Derse Katılım Yüzdeleri/Öğretmen Görüşü.....	80
Şekil 28. Öğrencilerin Ders Katılım Motivasyonları/Öğretmen Görüşü.....	81
Şekil 29. Öğretmenlerin Mesleki Doyumu.....	83

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

AUE: Acil Uzaktan Eğitim

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

COVID 19: Yeni Koronavirüs Hastalığı

FATİH: Fırsatları Arttırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi

ÖZ

Covid-19 pandemisi nedeniyle ülkemizde alınan tedbirler doğrultusunda okullar geçici olarak kapatılmış, eğitimin sürdürülebilmesi için birtakım acil uzaktan eğitim uygulamaları devreye sokulmuştur. Bu araştırmada; COVID-19 pandemisi nedeniyle yürütülen acil uzaktan eğitim sürecinde Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi hizmet bölgesinde yer alan Konak, Balçova, Narlıdere, Güzelbahçe ilçelerine bağlı devlet okullarında eğitim alan öğrenciler, öğrenci velileri ve eğitim veren öğretmenlerin acil uzaktan eğitim deneyimleri ve acil uzaktan eğitim sürecinin verimliliğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi hizmet bölgesini oluşturan Konak, Balçova, Narlıdere, Güzelbahçe ilçelerine bağlı devlet okullarında eğitim alan öğrenciler, öğrenci velileri ve eğitim veren öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmaya 7659 öğrenci, 7430 ebeveyn, 1759 öğretmen katılmıştır. Araştırma verilerini toplamak amacıyla araştırmanın yapısına uygun olarak nicel araştırma yöntemlerinden birisi olan anket tekniği kullanılmıştır.

Araştırmanın verileri, Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi tarafından hazırlanan yapılandırılmış ve açık uçlu sorulardan oluşan anketler aracılığıyla toplanmış, yapılandırılmış sorularda SPSS programı kullanılırken, açık uçlu sorular NVivo programı ile analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda araştırmaya katılan her üç bileşenin acil uzaktan eğitim sürecine yönelik olumlu ve olumsuz görüşlerinin olduğu görülmüştür. Uzaktan eğitimin sürecinin olumlu yanlarına ilişkin çoğunlukla; hastalıktan korunarak güvende olma, pandemi döneminde eğitimin devam etmesi, zaman ve mekândan bağımsız olma, ulaşım, yemek, yol, kıyafet gibi harcamalardan tasarruf sağlanması, aile katılımının artması, sürecin kısıtlı da olsa sosyalleşmeye olanak sağlaması olarak ifade edilmiştir. Ayrıca ev ortamının rahatlığı, uzaktan eğitimin bireysel öğrenmeyi desteklemesi, teknolojiyi kullanma becerilerini geliştirmesi, aile ilişkilerini güçlendirmeye, eğitime ebeveyn desteğinin sağlanması ve okulun işlevinin anlaşılmasına olumlu katkı sağladığına ilişkin bulgular elde edilmiştir.

Uzaktan eğitim süreci ile ilgili olumsuz olarak ifade edilen görüşlerin çoğunlukla; eğitimde fırsat eşitsizliğine yol açması, derslere öğrenci katılımının yetersizliği, yoğun ders programı, evde olmanın yarattığı psikolojik baskı ve olumsuz ebeveyn tutumları, teknolojik uygulamaları kullanma bilgi ve beceri yetersizliği, internet kotası, bağlantı, teknik donanım ve uzaktan eğitime erişim için kullanılan programlara ilişkin sorunlar olarak ifade edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin motivasyon düşüklüğü, ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin eksikliği, öğretmenlerin mesai saatlerinde yaşanan belirsizlik, bileşenlerin birbiriyle bağ kuramaması, psikolojik ve bedensel yakınmalar, uzaktan eğitimin uygulamalı dersler ve özel gereksinimi olan öğrencilerin eğitimi için uygun olmayışı, ebeveynlerin ve öğretmenlerin hane içi bakım yükünün artması ve yeni harcama giderleri yaratması acil uzaktan eğitimin olumsuz yönleri olarak açığa çıkmıştır.

Bu süreçte olumlu olumsuz bir çok duygunun bir arada yaşandığı; olumsuz duyguların daha yaygın yaşanmasına karşılık “güvende olma” duygusunun bu süreçte dengeleyici bir işleve sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: COVID-19, Acil Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitim, Verimlilik

1. GİRİŞ

2020 yılının ilk aylarından bu yana neredeyse bütün dünya ülkeleri koronavirüs kaynaklı, sebebi bilinmeyen bir hastalıkla mücadele içerisinde. 2019 Aralık ayında ortaya çıkan bu hastalığın dünya genelinde hızla yayılması üzerine 11 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü tarafından COVID-19 pandemisi olarak ilan edilmiştir (WHO, 2020). 10 Ekim 2021 itibariyle 4.865.881 insanın ölümüne yol açan bu hastalığa neden olan virüse karşı çeşitli aşilar geliştirilse de, kesin bir tedavi yöntemi henüz bulunamamıştır. Ülkeler pandeminin yayılımını önlemek için sokağa çıkma yasakları, okulların kapatılması, fiziksel mesafenin korunması, maske kullanımı, evden/esnek/dönüşümlü çalışma, karantina uygulamaları gibi çeşitli tedbirler almıştır (URL1, 2021). Pandemi kontrol altında tutmak için alınan tedbirler yaşamın her alanında değişimlere yol açmış, bu değişimden en fazla etkilenen alanlardan bir tanesi de eğitim olmuştur. Ülkeler koronavirüsün yayılmasını engellemek amacıyla okulları kapatma kararı almış; eğitim öğretim faaliyetlerinin devam ettirilebilmesi için uzaktan eğitim gibi sürdürülebilir alternatif eğitim arayışlarına girmişlerdir. UNESCO 2020 raporuna göre 188 ülkede 1,5 milyardan fazla öğrenci ve 63 milyondan fazla eğitimci bu süreçten etkilenmiştir.

Ülkemizde Covid-19 vakalarının görülmesiyle birlikte hastalığın yayılımını engellemek için alınan tedbirler doğrultusunda 11 Mart 2020 tarihinde YÖK ve MEB kararlarıyla bütün kademelerde yüz yüze eğitime ara verilmiş, eğitimin devamlılığını sağlamak için acil çözüm olarak uzaktan eğitim uygulamaları devreye sokulmuştur. Bu doğrultuda 23 Mart 2020'den itibaren Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT)'na bağlı EBA TV kanalları üzerinden asenkron¹ (eşzamansız) olarak eğitim içerikli yayınlar yapılmaya başlanmıştır. Bazı pilot uygulamalardan sonra 6 Nisan 2020'den

---

¹ Senkron: eğitim; öğretmen ve katılımcıların sanal ortamda aynı anda, aynı ya da farklı mekânlarda bir araya geldiği, birbirleriyle etkileştiği, deneyim paylaşımında bulunduğu ve öğretim elemanlarının yönettiği çevrimiçi bir öğrenme eğitimidir.

itibaren EBA platformu üzerinden eğitimciler ve öğretmenler senkron² (eşzamanlı) olarak sürece devam etmişlerdir (MEB, 2020a).

Araştırmanın amacı kapsamında MEB'e bağlı bütün kademelerdeki öğrenci, öğretmen ve ebeveynlerin Covid-19 pandemi sürecinde gerçekleştirilen acil uzaktan eğitim deneyimleri ve uzaktan eğitim verimliliğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesinin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1.Kavramsal Çerçeve

Covid-19 pandemisiyle beraber dünya genelinde alternatif bir eğitim seçeneği olarak tartışılmaya başlanan uzaktan eğitim kavramının tarihçesi 1700'lü yıllara dayanırken ülkemizdeki ilk uzaktan eğitim faaliyetleri 1950'li yıllarda yapılan mektup yoluyla öğretim uygulamasıyla başlamıştır (Şahin,2021). Yaşanan teknolojik gelişmelerle birlikte tv kanalları, web tabanlı uygulamalar uzaktan eğitim araçları olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ülkemiz eğitim sisteminde MEB bünyesindeki açık öğretim faaliyetleri ile üniversitelerin bünyesindeki açık ve uzaktan eğitim faaliyetleri uzaktan eğitim kavramının örnekleridir. Uzaktan eğitim en genel anlamda, öğretici ve öğrenenin farklı mekanlarda olduğu, ders içeriğine uygun öğretim teknikleri kullanılarak tasarlanmış eğitim teknolojilerinin kullanıldığı planlı, programlı bir süreç olarak tanımlanmaktadır.(Moore,Kearsley, 2005)

Uzaktan eğitimin farklı uygulama biçimleri olmakla birlikte ve çevrimiçi/online öğrenme türlerinin sıklıkla kullanılan uygulamalar olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda dersler uzaktan eğitim kapsamında senkronik (eş zamanlı) ve asenkronik (eş zamansız) şeklinde yürütülebilmektedir. Eş zamanlı eğitimde öğrenciler ve öğretmenler önceden belirlenmiş bir zamanda (genellikle çevrimiçi) buluşurlar ve dersleri canlı olarak işlerler (Fidalgo vd, 2020). Eş zamansız eğitimde ise öğretmenlerin ve öğrencilerin eş zamanlı olarak

---

² Asenkron: Öğrenci ve öğretim elemanlarının farklı coğrafi mekanlarda olduğu, ders malzemesi aktarımı ve etkileşiminin teknolojiyen yararlanılarak gerçekleştirildiği eğitim biçimidir.

çalışma imkânına sahip olamadıkları ve öğrencilerin istedikleri veya ihtiyaç duydukları anda internet üzerinden ders içeriğine (sunu, video, ses kaydı vb.) erişebildikleri eğitim türüdür. Katılımcılar arasındaki iletişim esas olarak e-posta ve çevrimiçi forumlar aracılığıyla gerçekleşir ve genellikle öğretmenler tarafından yürütülür (Watts, 2016).

Acil Uzaktan Eğitim (Emergency Remote Education) ve Uzaktan Eğitim (Distance Education); Bir çok ülkede daha önce benzer deneyimlerle karşılaşmadıkları için eğitim kurumlarının Covid-19 ile beraber gelen kriz ortamına hazırlıksız yakalandıkları söylenebilir. Dünyada ve ülkemizde yerleşik olarak yürütülen uzaktan eğitim faaliyetleri bugün içerisinde bulunduğumuz zorlayıcı yaşam koşullardan birçok yönüyle farklılık göstermektedir. Dolayısıyla pandemi sürecinde yürütülen eğitsel sürecin uzaktan eğitim kavramını tam olarak karşılamadığı gerekçesiyle ‘Acil Uzaktan Eğitim (Emergency Remote Teaching)/Acil Uzaktan Öğrenme (Emergency Remote Learning)’ kavramları gündeme getirilmiştir (Hodges vd., 2020). Acil Uzaktan Eğitim kavram olarak, öğretime odaklı; sosyal, psikolojik, ekonomik birçok unsurun planlamadan acil olarak devreye sokulduğu bir sistem olarak tanımlanmakla birlikte, planlı programlı bir şekilde yapılan uzaktan eğitim faaliyetlerinden çeşitli yönlerden farklılıklar gösterdiğine de vurgu yapılmıştır. (Bozkurt vd., 2020) Bozkurt tarafından açıklanan bu farklar tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1. *Acil Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Eğitim Arasındaki Farklar*

Uzaktan Eğitim/ Distance Education	Acil Uzaktan Eğitim/ Emergency Remote Education
Seçenektir.	Zorunluluktan doğar.
Yaşam boyu öğrenme çerçevesinde süregelen ve kalıcı çözümler üretmeye çalışır.	Eğitimin mevcut ihtiyaca yönelik geçici çözümler üretmeye çalışır.
Alana özgü kuramsal ve uygulamaya yönelik birikimleri belirli bir amaç doğrultusunda, planlı ve sistematik etkinliklerle eğitimi sürdürülebilir hale getirme çabasıdır.	Kriz zamanında eldeki olanaklarla eğitimi ayakta tutma çabasıdır.
“Distance” kavramı fiziksel, etkileşimsel ve psikolojik uzaklığa vurgu yapmaktadır.	“Remote” kavramı fiziksel uzaklığa vurgu yapmaktadır.

Yapılan tanımlamalar ve ayrımlar dikkate alındığında, Acil Uzaktan Eğitim kavramı için; kriz zamanlarında devreye sokulan, ölçme değerlendirme yöntemleri, eğitim içerikleri vb. süreçler planlanmadan eğitim-öğretim faaliyetlerinin kesintiye uğramaması amacıyla eğitimin teknolojik uygulamalar aracılığıyla devam ettirildiği geçici bir çözüm süreci olarak tanımlanabilir. Bu çalışma kapsamında pandemi sürecinde yürütülen eğitim faaliyetleri **“Acil Uzaktan Eğitim (AUE)”** kavramı ile tanımlanmış, metin içerisinde kullanılan **“Uzaktan Eğitim”** kavramı **“Acil Uzaktan Eğitim”** kavramına karşılık gelecek şekilde kavramsallaştırılmıştır.

Konuyla ilgili literatüre bakıldığında, AUE sürecinin avantaj ve dezavantajlarının tespit edildiği ve belirli grupların incelendiği farklı çalışmaların olduğu görülmektedir. Örneğin, Bozkurt (2020) tarafından ilköğretim öğrencilerinin deneyimleri olgu bilim çalışması kapsamında metafor analiziyle incelenmiş, elde edilen bulgular doğrultusunda uzaktan eğitimde kuram ve uygulamanın dengeli bir şekilde uygulanmasının ve buna göre öğretim tasarımı yapılması yönünde önerilerde bulunulmuştur. Canpolat ve Yıldırım (2021) tarafından ortaokul öğretmenlerinin deneyimleri incelenmiş, araştırma sonucunda fırsat eşitliği sağlanması, eğitim içeriklerinin zenginleştirilmesi, teknik alt yapının güçlendirilmesi, öğretmen maaşlarının iyileştirilmesi gibi önerilere yer verilmiştir. Yine Akgül, Oran (2020) sosyal bilgiler öğretmenleri, ortaokul öğrencileri ve öğrenci velilerinin pandemi sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini, Karakaya ve diğerleri (2021) biyoloji öğretmenlerinin Covid-19 pandemi sürecindeki uzaktan eğitim hakkındaki görüşlerini incelemişlerdir. Yaman (2021), tarafından yapılan çalışmada Türkiye ile Çin’de uzaktan eğitim süreçleri ve uygulamaları karşılaştırmalı olarak, Özdoğan, Berkant (2020) tarafından yapılan çalışmada ise Covid-19 pandemi sürecinde yürütülen uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşleri incelenmiş, çalışma sonucunda sürecin avantaj ve dezavantajları ortaya konmuştur. Yavuz, Kayalı, Balat ve Karaman (2020) ise Covid-19 pandemi sürecinde yükseköğretim kurumlarının

gerçekleştirdikleri uzaktan öğretim faaliyetlerini ve salgın sonrasına ilişkin uzaktan öğretime yönelik planlamalarını incelemiştir. Buckler, Chamberlain, Stutchbury & Hedge (2020) tarafından yapılan çalışmada uzaktan eğitim süreci uzadıkça okul terklerinde artış olacağı belirtilmiştir. Covid-19 pandemisi sürecinde temel eğitim ve ortaöğretim kademelerini kapsayacak şekilde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetlerine yönelik öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinin bütünlüklü olarak incelendiği çok az sayıda çalışma olduğu görülmüştür.

Hiç kuşkusuz COVID-19 ile beraber ülkemiz eğitim sisteminin geleneksel (yüz yüze) eğitimden uzaktan eğitime geçişini zorunlu kılan bu süreç yeni ve önemli bir deneyimdir. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu UNICEF 2020a raporunda, pandeminin etkilerinin uzun süreceği düşüncesiyle, özellikle savunmasız ve dezavantajlı öğrencilerin gelecekte de okulu bırakma risklerinin arttığını belirtmektedir. Bununla beraber uygulamaya konulan acil uzaktan eğitim stratejilerin herkes için kaliteli öğrenme fırsatlarına nasıl etkili ve adil erişim sağladığı çok az bilinmektedir (UNESCO, 2020b). Yine UNESCO 2020g raporunda, uzaktan eğitimin herkes için nitelikli ve eşit eğitim fırsatı sunmasını sağlamak için teknolojik, içerik, pedagojik ve izleme-değerlendirme konularında hazırlık yapılması gerektiğini belirtmektedir. Bu doğrultuda eğitimin bileşenleri olan öğrenci, ebeveyn ve öğretmenlerin uzaktan eğitim deneyimlerinin bütünlüklü olarak değerlendirilmesi ve bu deneyimin verimliliğine ilişkin algılarının belirlenmesi önemlidir. Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, temel eğitim ve ortaöğretimin bütün kademelerini kapsayacak şekilde acil uzaktan eğitim ile ilgili öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinin bütünlüklü olarak incelendiği, büyük örneklemli çalışmaların yetersiz kaldığı görülmüştür. Araştırma sonucunda yapılacak değerlendirmeler ve öneriler hem yüz yüze eğitimin yürütüldüğü süreçlerde hem de olası yaşanacak benzer kriz durumlarına hazırlıklı olma yönünde program geliştirme, uygulama, izleme aşamalarında yetkililere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırma Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi hizmet bölgesinde yer alan Konak, Balçova, Narlıdere, Güzelbahçe ilçelerinde eğitim öğretim hizmeti veren okullarda eğitim alan öğrenciler, bu öğrencilerin velileri ve eğitim veren öğretmenlerin uzaktan eğitim deneyimleri ve uzaktan eğitimin verimliliğini nasıl değerlendirdiklerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

3. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ VE ALT PROBLEMLERİ

Araştırmanın ana problem cümlesi “Pandemi döneminde öğrenci, ebeveyn ve öğretmenlerin uzaktan eğitim deneyimi ve bu deneyimin verimliliğine ilişkin görüşleri” olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın alt problemleri maddeler halinde listelenmiştir.

- Öğrenciler acil uzaktan eğitim sürecinde nasıl bir deneyim yaşadı?
- Öğrencilerin acil uzaktan eğitim sürecin deneyimi sahip olduğu özelliklere göre farklılaşmakta mıdır?
- Öğrencilerin acil uzaktan eğitim deneyiminin verimliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- Ebeveynler acil uzaktan eğitim sürecinde nasıl bir deneyim yaşadı?
- Ebeveynlerin acil uzaktan eğitim sürecin deneyimi sahip olduğu özelliklere göre farklılaşmakta mıdır?
- Ebeveynlerin acil uzaktan eğitim deneyiminin verimliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- Öğretmenler acil uzaktan eğitim sürecinde nasıl bir deneyim yaşadı?
- Öğretmenlerin acil uzaktan eğitim sürecin deneyimi sahip olduğu özelliklere göre farklılaşmakta mıdır?
- Öğretmenlerin acil uzaktan eğitim deneyiminin verimliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

4. ARAŞTIRMA TASARIMI

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, örnekleme ve araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının kapsamı ve içeriğine yer verilmiştir.

4.1.Yöntem

Araştırma verilerini toplamak amacıyla araştırmanın yapısına uygun olarak nicel araştırma yöntemlerinden birisi olan anket tekniği kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak, Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü tarafından öğrenci, öğretmen ve ebeveynlere yönelik hazırlanmış üç anket kullanılmıştır. Anket katılımcıları basit rastgele örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Anket uygulamaları için içerisinde bulunulan pandemi süreci nedeniyle <https://docs.google.com/forms> sisteminden yararlanılmıştır. Anketler katılımcılara Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi internet sayfası (<https://konakram.meb.k12.tr/>) aracılığı ile ulaştırılmıştır. Anketlerin giriş bölümünde, katılımcılara çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir.

Veri toplama süresi 8 Haziran 2021 tarihinde başlayıp 25 Haziran 2021 tarihinde sonlandırılmıştır. Veri toplama süresi 17 gündür. Öğrenci, öğretmen ve ebeveyn anketleri hem açık uçlu hem de yapılandırılmış soruları barındırmaktadır. Demografik bilgilerin yanı sıra geliştirilen anketlerde öğrenci, öğretmen ve ebeveynlere uzaktan eğitim uygulamalarına erişimi, erişim olanakları, uzaktan eğitimin verimliliği ve eğitimin olumlu-olumsuz yanlarını anlamaya yönelik sorular sorulmuştur. Bu sorulara ek olarak verimi ve motivasyonu etkileyebileceği ön görülen faktörler de anketlere dahil edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrenci, ebeveyn ve öğretmenlerin cevap formları (K1, K2, K3 ...) şeklinde kodlanarak isimlendirilmiştir. Verilerin analiz aşamasında yapılandırılmış sorularda SPSS kullanılırken, açık uçlu sorular NVivo ile analiz edilmiştir. SPSS te yapılan analizlerde sıklık ve moda bakılırken, yüzde hesaplamaları ve iki soruya ait cevapların birbiri ile ilişkisini anlamak adına ki kare analizi yapılmıştır. Açık uçlu sorular Excel yardımı ile

gruplandırılıp değerlendirilirken, aynı zamanda sıklık ve cevapların bağlantıları NVivo aracılığı ile incelenmiştir. Açık uçlu sorularda veri kaybı yaşmamak adına manuel ve Excel ile veri incelemesi yapılırken diğer taraftan NVivo ile analiz desteklenmiş, cevaplar alt kategoriler oluşturarak sınıflandırılmıştır. Veriler beş araştırmacı tarafından değerlendirilmiş, kategoriler arasında tutarlılık oluşturulmuştur.

4.2.Evren ve rneklem

Araştırmanın evrenini Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi hizmet bölgesinde yer alan Konak, Balçova, Narlıdere, Güzelbahçe ilçelerinde bulunan okullarda eğitim alan 72471 ğrenci, bu öğrencilerin velileri ve eğitim veren 5397 ğretmen oluşturmaktadır. Araştırma rnekleminde 7659 ğrenci, 7430 ebeveyn, 1759 ğretmen yer almaktadır. Tablo 2’de katılımcıların demografik bilgileri verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Katılımcı Özelliği	Gruplar	%	
Öğrenci	Cinsiyet	Kız	56.3
		Erkek	43.5
		İlkokul	33.3
	Kademe	Ortaokul	34.4
		Ortaöğretim	32.2
	Yüz yüze eğitime katılıyor mu?	Evet	45.9
		Hayır	54.06
	Uzaktan eğitime katılıyor mu?	Evet	89.4
Hayır		10.5	
Ebeveyn	Cinsiyet	Kadın	86.4
		Erkek	13.5
	Yaş	20-30	7.5
		31-40	47.9
		41-50	39.5
		51 ve üzeri	4.5
		Okuryazar	3
	Eğitim durumu	İlkokul	23
		Ortaokul	15
		Lise	29
		Ön lisans/lisans	26
	Gelir Durumu	Lisansüstü	4
		Düzenli geliri yok	19
1500-3000 TL		32	
3001-4500 TL		22	
4501-6000 TL		14	
6001 üzeri	13		
Öğretmen	Cinsiyet	Kadın	76.06
		Erkek	23.9
	Mesleki Deneyim	0-5 yıl	8.07
		6-10 yıl	12.1
		11-15 yıl	15.2
		16-20 yıl	16.1
		21 yıl ve üzeri	48.4
	Kademe	Okulöncesi	2
		İlkokul	29
		Ortaokul	30
Ortaöğretim		30	
Özel Eğitim		2	

4.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında demografik bilgi anketi ile birlikte uzaktan eğitim öğrenci anketi (Ek C), ebeveyn anketi (Ek D) ile uzaktan çalışma öğretmen anketi (Ek E) kullanılmıştır. Kullanılan anketlere ilişkin bilgiler alt başlıklar halinde sunulmuştur.

Verilerin toplanma sürecinde <https://docs.google.com/forms> sisteminden yararlanılmıştır. Anketler katılımcılara Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi internet sayfası (<https://konakram.meb.k12.tr/>) aracılığı ile ulaştırılmıştır. Anketlerin giriş bölümünde katılımcılara çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir.

Anketlerde yer alan pandemi döneminde internet kullanım alışkanlıklarına yönelik yanıtlardan elde edilen sonuçlar bu araştırma kapsamına alınmamıştır. Elde edilen bu bulgular başka bir çalışma için kullanılacaktır.

4.3.1. Uzaktan Eğitim Öğrenci Anketi

Uzaktan eğitim öğrenci anketi üç bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde, demografik bilgilerinin belirlenmesine yönelik sorular yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde uzaktan eğitim deneyimine ilişkin sorular sorulmuştur. Bu çerçevede; uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim alıp almadıkları, yüz yüze ve uzaktan eğitim ders saatleri, günün hangi saatlerinde ders aldıkları, uzaktan eğitim için hangi cihazı kullandıkları, uzaktan eğitime erişim ile ilgili sorun yaşayıp yaşamadıkları, sorun yaşıyorlarsa hangi alanda sorun yaşadıkları, hane içinde kendisinden başka uzaktan eğitim alan olup olmadığı, kendine özel cihaz, oda vb. imkanları olup olmadığı sorulmuştur. Uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yanları açık uçlu soru olarak sorulmuş, uzaktan eğitim sürecinde nasıl hissettiklerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Üçüncü bölümde yer alan sorularla öğrencilerin uzaktan eğitimin verimliliğini değerlendirmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede; üçüncü bölümde uzaktan eğitime katılım isteği, uzaktan eğitimin verimliliği ve uzaktan eğitimin devamlılığına ilişkin sorular sorulmuştur.

4.3.2. Uzaktan Eğitim Ebeveyn Anketi

Uzaktan eğitim ebeveyn anketi üç bölümden oluşmaktadır. Anketinin ilk bölümünde, demografik bilgilerinin belirlenmesine yönelik sorular yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde uzaktan eğitim deneyimine ilişkin sorular sorulmuştur. Bu çerçevede; velisi olduğu öğrencinin uzaktan eğitim alıp almadığı, uzaktan eğitim için ek harcama yapıp yapmadıkları, yaptılarsa ne için yaptıkları, işi gereği çevrimiçi mesai yapıyorlar mı, kendine özel cihaz, oda vb. kullanabileceği donanımlara sahipliliği, evde bakımlarına ihtiyaç duyan birey olup olmadığı sorulmuştur. Uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yanları açık uçlu soru

olarak sorulmuş, uzaktan eğitim sürecinde nasıl hissettiklerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Üçüncü bölümde yer alan sorularla ebeveynlerin uzaktan eğitimin verimliliğini değerlendirmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede; üçüncü bölümde velisi olduğu öğrencinin uzaktan eğitime katılım isteği, uzaktan eğitimin verimliliği ve uzaktan eğitimin devamlılığına ilişkin sorular sorulmuştur.

4.3.3. Uzaktan Çalışma Öğretmen Anketi

Uzaktan eğitim öğretmen anketi üç bölümden oluşmaktadır. Anketinin ilk bölümünde, demografik bilgilerinin belirlenmesine yönelik sorular yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde uzaktan eğitim deneyimine ilişkin sorular sorulmuştur. Bu çerçevede; uzaktan ve yüz yüze eğitim verip vermediği, günün hangi saatlerinde ders verdikleri, haftalık ders saat ve günleri, ders saatlerini kimin belirlediği, hane içinde kendisinden başka uzaktan eğitim alan/veren olup olmadığı, kendine özel cihaz, oda vb. kullanabileceği donanımları olup olmadığı, uzaktan eğitime erişim ile ilgili sorun yaşayıp yaşamadıkları, sorun yaşıyorlarsa hangi alanda sorun yaşadıkları, uzaktan eğitim vermek için ek bir harcama yapıp yapmadığı, yaptıysa ne için yaptığı, uzaktan eğitim için hangi cihazı kullandığı ve teknik sorunlar yaşayıp yaşamadığı, evde bakımlarına ihtiyaç duyan birey olup olmadığı soruları sorulmuştur. Uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yanları açık uçlu sorular olarak sorulmuş, uzaktan eğitim sürecinde kendilerini nasıl hissettiklerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Üçüncü bölümde yer alan sorularla öğretmenlerin uzaktan eğitimin verimliliğini değerlendirmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede; öğrencilerin uzaktan eğitime katılım oranı, öğrencilerin derse girme motivasyonlarını ve eğitimin verimliliğini değerlendirmeleri için üç ayrı soru sorulmuştur. Kendilerini mesleki doyum açısından nasıl tanımladıkları ve uzaktan eğitimin devamlılığına ilişkin görüşleri alınmıştır.

5. BULGULAR

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular sırasıyla; uzaktan eğitim deneyimi ve öğrenci, uzaktan eğitim deneyimi ve ebeveyn, uzak eğitim deneyimi ve öğretmen olmak üzere üç ana başlıkta verilecektir.

5.1.Uzaktan Eğitim Deneyimi ve Öğrenci

Bu bölümde öğrencilerin uzaktan eğitim deneyimine ilişkin bulgular paylaşılacaktır. İlk olarak öğrencilere uzaktan ve yüz yüze eğitim alıp almadıkları, uzaktan eğitim derslerini hangi günlerde, günün hangi saatlerinde aldıkları, uzaktan eğitim için hangi cihazı kullandıklarını sorduk. Devamında uzaktan eğitime erişim ve erişimle ilgili olanakları; erişim ilgili sorun yaşayıp yaşamadıkları, sorun yaşıyorlarsa hangi alanda sorun yaşadıkları, hane içinde kendisinden başka uzaktan eğitim alan olup olmadığı, kendine özel cihaz, oda vb. imkanları olup olmadığı soruları kapsamında ele alınmıştır. Uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yanları, süreçte nasıl hissettiklerini sorularıyla deneyime ilişkin görüşleri ele alınmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cevap formları (K1, K2, K3...) şeklinde kodlanarak isimlendirilmiştir. Katılımcıların açık uçlu ve diğer seçeneğine sorulara verdiği yanıtlar herhangi bir değişiklik yapılmaksızın ilgili yerlerde kullanılmıştır. Ankete katılan öğrencilerin ifadelerinin yanında parantez içinde anketi yanıtlama sırası, cinsiyeti ve eğitim gördüğü okul kademesi bilgisi yer almaktadır.

Uzaktan eğitim öğrenci anketini 7659 öğrenci cevaplandırmıştır. Ankete katılan 2552 öğrenci ilkokul, 2638 öğrenci ortaokul, 2469 öğrenci lise öğrencisidir. Öğrencilerin kademe, sınıf düzeyi ile ilgili diğer dağılımlar şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Öğrencilerin Sınıf/Kademe Yüzdeleri

İLKOKUL	ORTAOKUL	ORTAÖĞRETİM
1.sınıf %22	5.sınıf %27.8	9.sınıf %39.7
2.sınıf %22.8	6.sınıf %25.9	10.sınıf %25.3
3.sınıf %22.5	7.sınıf %25.9	11.sınıf %25.3
4.sınıf %32.5	8.sınıf %20.2	12.sınıf %15.4
Toplam %33.3	Toplam %34.4	Toplam %32.2

Uzaktan eğitim öğrenci anketini yanıtlayan öğrencilerin 3344 erkek, 4315'i kızdır. Öğrencilerin uzaktan eğitimde 15 saatin altında ders almadıkları, katılımcıların çoğunlukla 21 saat ve üzeri ders aldıkları görülmüştür. Ankete katılan öğrencilerin 4141'i yüz yüze eğitim almadıklarını, 3518'i uzaktan eğitim yanında yüz yüze de eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin uzaktan eğitim aldıkları ders saatinin ağırlıklı olarak 08-15.00 saatleri arasında olduğu görülmektedir. Öğrencilerin uzaktan eğitim alırken cihaz olarak en çok akıllı telefon ve bilgisayar kullandıkları, 377 öğrencinin ise cihazının olmadığı görülmüştür. 5773 öğrenci ders esnasında teknik sorunlarla karşılaştığını ifade etmiştir.

“Canlı ders esnasında teknik sorunlar yaşıyor musunuz?” sorusuna öğrencilerin %75.4 ‘ü evet, %19.8’i hayır %4.8’si ara sıra teknik sorunlar yaşadığı cevabını vermiştir. Teknik sorunlar; bağlantı, görüntü, ses gelip gitmesi, yetersiz kota olarak tanımlanmıştır. Öğrencilerin karşılaştıkları teknik sorunlara ilişkin yanıtlarının bazı örnekleri aşağı gibidir:

“Eba çökmesi ve ya dersten atılmak.” (K736, kız, ortaokul)

“İnternet ve Ebadan kaynaklı kopukluklar olabiliyor.” (K742, kız, ilkokul)

“Teknik sorunlarla karşılaşıyoruz ve süre çok az bir ders saati olarak yetersiz ebaya giriş bazen sıkıntı olabiliyor kasma gibi olaylarla karşılaşıyoruz bazen sesimiz hocamıza gitmiyor bazen de onların sesi bize gelmiyor.” (K1019, kız, ilkokul)

“Ebaya girmede yaşadığım sorunlar ayrı bir cihazımın olmaması ayrı.”(K2440, erkek, ilkokul)

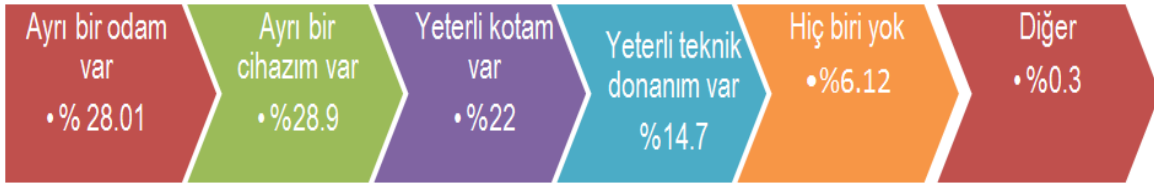
“Sürekli bağlantı kesilmesi ve eba uygulamasının çökmesi.” (K3035, kız, ilkokul)

“Bazen eba çöküyor, elektrikler kesiliyor dersteyken, eba beni atıyor ve bazı konuları anlamıyorum.” (K4175, erkek, ilkokul)

“Kamera sorunu mikrofon sorunu eba ’dan atılma sorunu.”(K7610, erkek, ilkokul)

Ankete katılan öğrencilerin yarısından fazlasının (%55.9) evlerinde kendi dışında uzaktan eğitim alan bir öğrenci olduğunu, 1036 öğrenci uzaktan eğitim faaliyetini yürütecek hiçbir imkana sahip olmadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitim süreci ile ilgili sahip olduğu imkanlara ilişkin dağılımlar şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. Sahip Olunan İmkanlar/ Öğrenci

Öğrencilerin %0.3’ü diğer seçeneğini işaretlemiştir. Öğrencilerin diğer seçeneğinde verdiği yanıtların bazı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“İnternette sıkıntı oluyor yeterli cihazımız olmuyor kamera ve mikrofondaki sıkıntı oluyor.” (K995, kız, ortaokul)

“Yeterli cihaz bulunamaması ve internet” (K3028, kız, ortaokul)

“Evde internet ve yeterli cihazım yok.” (K5200, kız, ilkokul)

“Kardeşim olduğu için bazı derslere giremedim ve yeterli cihazım yok.”(K7537, kız, ortaokul)

“Ablamla odamız aynı ve annemin telefonunu kullanıyorum derse girmek için.” (K942, kız, ortaokul)

5.1.1. Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Deneyimine İlişkin Görüşleri

Uzaktan eğitim öğrenci anketinde acil uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yönleri ayrı ayrı açık uçlu soru olarak sorulmuştur. NVivo aracılığı ile kelime sıklık analizi yapılarak şekil 3’te görülen alt kategoriler oluşturulmuştur.

Şekil 3. Uzaktan Eğitim Öğrenci Görüşü

5.1.2. Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Deneyiminin Olumlu Yanlarına İlişkin Görüşleri

“Uzaktan eğitimin olumlu yanları nedir?” sorusu açık uçlu olarak sorulmuş verilen yanıtlar NVivo aracılığı ile kelime sıklık analizi yapılarak alt kategoriler oluşturulmuştur. Yapılan analizler sonrası alt kategorilerin sıklıklarına bakılarak şekil 4’teki kelime bulutu oluşturulmuştur.³

Şekil 4. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yanları Kelime Bulutu/Öğrenci

³ Şekil 4’te büyük ve ön planda olan kelimeler en çok yanıtlanan sıklığı en fazla olan kategorileri gösterirken, küçük yazılmış olan kelimeler diğerlerine göre daha az yanıtlanan kategorileri göstermektedir.

Alt kategorilere ilişkin analizler sıklıklarına göre sıralı bir şekilde alt başlıklar halinde sunulmuştur. Ankete katılan öğrencilerin %3.6'sı uzaktan eğitimin olumlu yanları nedir sorusunu yanıtı bırakmamıştır.

5.1.2.1.Genel Olarak Olumlu / Hiçbir Olumlu Yanı Yok

Sizce uzaktan eğitimin olumlu yanları nelerdir sorusuna ankete katılan öğrencilerin %29.2'si genel olarak olumlu, %29'u ise hiç bir olumlu yanı olmadığını vermiştir. Cevaplanma sıklığı en çok olan bu iki kategoride verilen yanıtlar “genel olarak olumlu, olumlu buluyorum”, “olumlu yanı yok, hiç olumlu yanı yok” gibi tek cümle ile ifade edilen, ayrıntı içermeyen yanıtlardır.

5.1.2.2.Virüsten Korunuyoruz

Virüsten korunuyoruz kategorisi uzaktan eğitimin bulaş için önleyici bir ortam oluşturduğu, virüsün bulaşması ile ilgili kaygı yaşamamanın önüne geçildiği, kalabalıktan uzak evde kendilerinin güvende hissettikleri, sürekli maske takmak zorunda olmadıkları ifadeleri yer almaktadır ve öğrencilerin %14'ü bu yanıtlar üzerinden uzaktan eğitim olumlu olarak değerlendirmişlerdir. Öğrencilerin virüsten korunuyoruz alt kategorisine ilişkin yanıtlarından bazıları aşağıdaki gibidir:

“Maske takmıyoruz.”(K1388, kız, ilkokul)

“Bu pandemi döneminde virüsün artmamasını sağladı.” (K1492, kız, lise)

“Maskesiz ders işlemek.”(K2868, kız, ilkokul)

“Corona virüs nedeniyle online daha güvenli olması.” (K5309, kız, ilkokul)

“Bence sadece corona virüs denen hastalıktan korunmak.” (K5933, erkek, ilkokul)

“İnsanlarla temas etmediğimiz için virüse yakalanma şansımız daha az.”(K6638, kız, ortaokul)

“Sadece virüs bulaş riski yok.”(K6768, kız, ortaokul)

“İnsanlarla temas kurmadığımız için virüs bulaşma ihtimali çok az.”(K6875, kız, ortaokul)

“Toplu alana girme zorunluluğu bulundurmadığından virüs bulaşma riskini düşürmesi.”(K7436, kız, ilkokul)

5.1.2.3.Evde Rahat Olmak

Öğrencilerin %8.4’ü evde rahat bir ortamda derse girmek, yatarak ders dinlemek, istediği zaman bir şeyler atıştırmak, pijama ile derse giriyor olmayı olumlu yön olarak ifade etmiş tüm bu tanımlamalar evde rahat olmak alt kategorisinde birleştirilmiştir. Öğrencilerin evde rahat olmak alt kategorisine ilişkin yanıtlarından bazıları aşağıdaki gibidir:

“Evde olduğu için rahat oluyor.” (K75, erkek, ilkokul)

“Rahat kıyafetler ile derse girmek dışında hiçbir artısı yok.” (K175, kız, ortaokul)

“Kendime ait alanda daha rahatım.”(K540, kız, lise)

“Pijamalarla derse girmek.” (K1075, kız, lise)

“Rahatlık ve canlı dersteyken bir şeyler atıştırabilmek.” (K5686, erkek, lise)

“Rahat oluyor. Okul hazırlığı gerekmiyor. Pijamayla bile derse giriyorum.”(K7439, kız, ortaokul)

“Rahat bir ortamda derse girmek.” (K7556, erkek, ortaokul)

“Kendi odam, kendi masam olduğu için daha rahat ve konforlu” (K7563, kız, ortaokul)

“Evde rahat bir şekilde olmamız, tek başımıza olmamız, dikkatimizi dağıtacak bir şey olmaması.” (K7564, erkek, ortaokul)

“Bence tek olumlu yanı rahat rahat ders işlememiz çünkü evimizde işliyoruz dersleri ve pijama ile katılım yapıyorum bence tek güzel yanı bu.” (K7565, erkek, ortaokul)

5.1.2.4.Tasarruf

Öğrencilerin %7.2’si okula geliş gidişte yol ve trafikte geçen zamanın, forma, servis, yemek için ayrılan bütçenin ortadan kalkmasını uzaktan eğitimin olumlu yanı olarak tanımlamışlardır. Bu kategorideki yanıtlar kademeye göre incelendiğinde; lise ve ortaokul öğrencilerinin ilkokul öğrencilerine göre tasarrufu daha çok dile getirdikleri görülmüştür. Öğrencilerin tasarruf alt kategorisine ilişkin yanıtlarının bazıları aşağıdaki gibidir.

“Okula gidiş - dönüş zamanından tasarruf etmek.” (K46, kız, ilkokul)

“Servis ücreti okul ücreti yemek ücreti gibi şeyler yok, serviste vakit kaybı olmuyor” (K1064, erkek, lise)

“Sabah servisi beklemek için 2 saat önce kalkmamıza gerek yok, bütün öğrenciler en fazla 30 dakika önce kalkıp evlerinde kahvaltılarını yiyorlar. Hem öğretmenler ve öğrenciler için ulaşım sıkıntısı yok. Derse herkes zamanında giriyor.” (K2225, erkek, ortaokul)

“Trafik probleminden kurtulmuş olmak.” (K4873, kız, lise)

“Yol telaşı olmuyor.” (K4938, kız, ortaokul)

“Vakit kaybı ve yol yorgunluğunun olmaması” (K5185, kız, ilkokul)

“Yol, yemek gibi masraflar azaldı. Dijital platformlardan kitap elde edebiliyoruz. Okula geç kalma derdimiz kalmadı.” (K5471, kız, ilkokul)

“Okula gidip gelirken ki yol beni yoruyordu Uzaktan eğitimle fazla vakit kalmış oldu.” (K5563, kız, ilkokul)

“Okula giderken yolda geçen zamanda 2 saate yakın vakit kaybediyoruz online derste bu olmuyor.” (K5643, erkek, lise)

“Servis parası vermiyoruz.” (K7190, erkek, ortaokul)

“Sanırım tek olumlu yanı sabah 1 saat geç kalkmak ve servisle okula gitme derdi olmaması.” (K7572, kız, ortaokul)

5.1.2.5.Sosyalleşme

Öğrencilerin %4.6’sı uzaktan da olsa arkadaş ve öğretmenleri ile gün içinde temas içinde olmanın kendilerine iyi geldiğini ve uzaktan eğitimin sosyalleşmelerine olumlu katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitimin sosyalleşme olanağı tanıdığını söyleyen öğrencilerin %61’i ilkokul öğrencisi olup kademe ilerledikçe sosyalleşme alt kategorisindeki yanıtların azaldığı görülmüştür. Öğrencilerin sosyalleşme alt kategorisine ilişkin yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“Arkadaşlarımı ve öğretmeni görüyorum.” (K3789, erkek, ilkokul)

“Uzaktan da olsa öğretmenimi ve arkadaşlarımı görmem.” (K3864, erkek, ilkokul)

“Fazla bir şey anlamasam da öğretmenimi görmek ve arkadaşlarım bana iyi gelir.” (K3917, kız, ilkokul)

“Öğretmenimi ve arkadaşlarımı gördüm.” (K4458, kız, ilkokul)

“Öğretmenimle keyifli anlar yaşadık.” (K4543, kız, ilkokul)

5.1.2.6.Diğer Kategoriler

Yapılan analizler sonucunda sıklığı belli bir yüzdenin altında olan; yeterli değil ama olumlu, ailemle birlikteyim, okulun değeri alt kategorileri diğer kategoriler başlığı altında verilmiştir.

Öğrencilerin %1.6’sı uzaktan eğitim deneyimini yeterli bulmasa da eğitimin devam etmesini, derslerden kopmamış olmayı olumlu bulduklarını ifade etmişlerdir. Örnek yanıtlardan bazıları şu şekildedir; *“Yine de bilgi sahibi oluyoruz ama bu bize yeterli olmuyor.”*(K1248, kız, lise), *“Olumlu yanları var ama yeterli değil.”* (K2272, kız, ilkokul), *“Yeterli olmasa da en azından derslerimizden uzak kalmamış oluyoruz ve öğretmenimiz ve arkadaşlarımızla zaman geçirmiş oluyoruz.”* (K3387, erkek, ilkokul), *“Bu covid döneminde eğitim(yeterli olmasa da)alabilmek.”* (K4278, erkek çocuğu, lise).

Öğrencilerin %0.5’i aile ile birlikte daha fazla zaman geçirme, ailenin eğitim öğretim faaliyetlerinin parçası olması, ebeveynlerin ödevlere yardımcı olmasını olumlu yön olarak ifade etmiş ve bu yanıtlar ailemle birlikteyim alt kategorisinde birleştirilmiştir. İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin aileyle birlikte olmayı lise öğrencilerine göre daha çok olumlu bir yön olarak ifade ettikleri görülmüştür. Örnek yanıtlardan bazıları şu şekildedir; *“Annemin yanında daha iyi derse motive oluyorum.”* (K410, erkek çocuğu, ilkokul), *“Ailemle fazla zaman geçirebiliyorum.”* (K530, kız, ilkokul), *“Ailemiz derslere girdiğimizi canlı şahit oldular.”* (K3247, erkek, ortaokul), *“Anlamadım da ailemden yardım alabilmek.”* (K4070, kız çocuğu, ilkokul), *“Annemin ve kardeşlerimin yanında olmak.”* (K6374, erkek, ilkokul), *“Ailenden uzaklaşmadan ders görebiliyorsun.”* (K7416, kız, ilkokul). Anketi yanıtlayan öğrencilerin %0,3’ü internet erişimi olmadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin bu alt kategoriye ilişkin yanıtlarından bazıları şu şekildedir; *“Bizim internet olmadığı için*

katılamıyorum o yüzden bana göre olumlu yönleri yok.”(K2033, kız, lise), “Amaç derslerden geri kalmayalım ama bizim internet olmadığı için her zaman giremiyoruz.” (K4563, kız, ilkokul). Öğrencilerin % 0.2’si uzaktan eğitim sürecini okulun değerini anladıkları olumlu bir süreç olarak değerlendirmişlerdir. Yanıtlarından bazıları şu şekildedir; “Okulumuzun kıymetini anladım.”(K1109, kız, ilkokul), “Okulumun ve arkadaşlarımla kıymetini daha iyi anlıyorum.” (K3694, erkek, ilkokul).

5.1.3. Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Deneyiminin Olumsuz Yanlarına İlişkin Görüşleri

Uzaktan eğitimin olumsuz yanları nelerdir sorusu açık uçlu olarak sorulmuş verilen yanıtlar NVivo aracılığı ile kelime sıklık analizi yapılarak alt kategoriler oluşturulmuştur. Yapılan analizler sonrası alt kategorilerin sıklıklarına bakılarak şekil 5’teki kelime bulutu oluşturulmuştur.⁴

Şekil 5. *Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yanları Kelime Bulutu/Öğrenci*

Alt kategorilere ilişkin analizler sıklıklarına göre sıralı bir şekilde alt başlıklar halinde sunulmuştur. Öğrencilerin%1.8’i bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

⁴ Şekil 5’te büyük ve ön planda olan kelimeler en çok yanıtlanan sıklığı en fazla olan kategorileri gösterirken, küçük yazılmış olan kelimeler diğerlerine göre daha az yanıtlanan kategorileri göstermektedir.

5.1.3.1.Hiç bir Olumlu Yanı Yok

Uzaktan eğitimin olumsuz yanları sorusuna öğrencilerin %31.2'si “tamamen olumsuz, hiçbir olumlu yanı yok” gibi tek cümle ile ifade edilen, ayrıntı içermeyen yanıtlar vermişlerdir.

5.1.3.2.Teknik Sorunlar

Öğrencilerin 19.7'si teknik sorunlar yaşadığını ifade etmiştir. Teknik sorunlar alt kategorinde bağlantı ve ses sorunları, uzaktan eğitim için kullanılan uygulamaların kullanımına ilişkin güçlükler dile getirilmiştir. Teknik sorunlar alt kategorisine ilişkin öğrencilerin verdiği yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“Dersler bağlantı problemleri nedeniyle aksayabiliyor.”(K36, erkek, ilkokul)

“İnternet bağlantısı sıkıntısı, cihaz yetersizliği, kardeşim ile aynı ders saati olduğu için derslere katılamama.” (K327, kız, ortaokul)

“Yüz yüze eğitime göre daha anlaşılmaz ve internet/kamera/mikrofon sorunları olunca...” (K944, erkek, ortaokul)

“İnternet bağlantısı koptuğunda dersten atıyor dersleri çok iyi anlamadık.” (K1145, erkek, ortaokul)

“Derse odaklanmakta zorluk çekiyoruz çünkü bağlantı kopukluğu filan oluyor.” (K1258, kız, lise)

“Çok var nerdeyse hepsi olumsuz yani, elektrik veya İnternet kesilebiliyor, mikrofon veya kameralar bozuk olabiliyor, öğretmenlerin bağlantısında sıkıntı olabiliyor...” (K1420, kız, lise)

“Birden fazla var; bağlantı kopukluğu, ses gitmesi vs”. (K2398, kız, ilkokul)

“Bağlantı kopması sesin karşı tarafa ulaşmaması gibi durumlar.” (K3739, kız, ortaokul)

“Bağlantı hataları ve ses kalitesizliğinden dersi anlayamamak.” (K4640, kız, ortaokul)

“Bağlantının sürekli kesilmesi derslerin yarım kalması.” (K6141, erkek, ilkokul)

“Kamera sorunu mikrofon sorunu ebadan atılma sorunu.” (K7610, erkek, ilkokul)

5.1.3.3.Sosyalleşememe

Öğrencilerin %14.9'u uzaktan eğitim sürecinde arkadaş ve öğretmenlerinden uzak kaldıklarını, uzaktan iletişimle, kendini ifade etmekle ilgili sorunlar yaşadıklarını, içe kapandıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin bu alt kategoriye ilişkin yanıtlarından bazıları aşağıdaki gibidir:

“Öğretmenlerle göz teması kuramamak.” (K603, kız, lise)

“Öğretmenimizle göz teması kurmadan ders görmek, sosyalleşememek.” (K874, kız, ortaokul)

“Asosyallik” (K1029, erkek, ortaokul)

“Kendi ifade etmekte zorlanıyorum göz teması kurmak çok önemli o yüzden bu yüzden yüz yüze eğitim olması daha iyi olur.” (K3586, erkek, ilkokul)

“Sosyalleşememek ve iletişim zorluğu.” (K5190, kız, lise)

“Sosyalleşme konusunda biraz geride kalmış olabilirim.” (K6277, kız, ortaokul)

“Canlı temas olmaması, eğitimin odada olması.” (K6449, erkek, ilkokul)

“Sosyalleşme yok, arkadaşlık ortamları yok.” (K7339, kız, lise)

“Sosyal ilişkilerimiz olmamaya başladı. Arkadaşlarla yüz yüze olamadığımız için daha çok içe kapanmaya başladık. Fiziksel olarak eskisine nazaran daha çok sırt ve bel ağrısı daha fazla yorgunluk daha fazla stres olmaya başladı. Psikolojik olarak da dediğim gibi daha fazla içe kapanık olmaya başladık.” (K7343, erkek, ilkokul)

Kendini çok yalnız hissediyorsun sosyalleşemiyorsun ve bence yüz yüze eğitim kadar verimli değil.” (K7575, kız, ortaokul)

5.1.3.4. Fiziksel Yakınma

Öğrencilerin %8.8'i fiziksel yakınmalardan bahsetmiştir. Fiziksel yakınma başlığı altında boyun ve sırt ağrıları ve sürekli ekrana bakmaktan kaynaklı göz sağlığı ile ilgili yakınma ifadeleri yer almaktadır. Öğrencilerin gözlük kullanmaya başladıkları, çok hareketsiz kaldıkları ve sağlıksız ve orantısız beslenmeye ilişkin yakınmaları olduğu görülmüştür. Fiziksel yakınma alt kategorisinde verilen yanıtlara bakıldığında %75'inin lise öğrencileri

olduğu görülmektedir. Öğrencilerin fiziksel yakınma alt kategorisine ilişkin yanıtlarından bazıları aşağıdaki gibidir:

“Öğrenme zorluğu, stres, yoğunluk, halsizlik ve göz tansiyonu, boşuna geçirilmiş zaman hissi vs.” (K27, erkek, ilkokul)

“Uzun süre ekrana bakmanın verdiği göz ağrısı.” (K50, erkek, ilkokul)

“Gözlerim acıyor.” (K118, kız, ilkokul)

“Dikkat eksikliği göz sağlığı uyku problemleri...” (K739, kız, ortaokul)

“Ekrana bağlı kalıyoruz, fiziksel olarak kötü etkileniyoruz, gözlerimiz ağrıyor vb.” (K998, kız, ortaokul)

“Çok fazla radyasyona maruz kalıyoruz, hareketsizlik gibi şeyler.” (K1469, kız, ortaokul)

“Obezite...” (K2473, kız, ilkokul)

“Benim gözlerim bozuldu yakında gözlük kullanacağım.” (K3699, kız, ortaokul)

“Masa başında hareketsiz kalmamız, ekrana bakmamız sonucunda gözlerimizin zarar görmesi.” (K4578, kız, ilkokul)

“Ekran karşısında saatlerce oturmak, göz, baş ve bel ağrısı, asosyalleşme...” (K6415, kız, ilkokul)

“Hareketsiz kalıyorum.” (K7166, erkek, ilkokul)

“Çok fazla bilgisayar, telefon başında oturuyoruz başımız gözlerimiz belimiz vb çok ağrıyor.” (K7337, kız, lise)

5.1.3.5.Yeterli Değil

Bu bölümde yeterli değil alt kategorisine alınan yanıtlar uzaktan eğitime ilişkin olumsuz değerlendirmeyi içeren cevaplardır. Katılımcıların %6.09’u uzaktan eğitimin yeterli olmadığını içeren cevaplar vermiştir. Öğrencilerin yeterli değil alt kategorisine ilişkin yanıtlarından bazıları aşağıdaki gibidir:

“Yeterli derecede anlamıyoruz yüz yüze daha iyi olabilirdi.” (K2263, kız, ortaokul)

“Yeterli derecede öğrenememek.” (K3778, kız, lise)

“Yüz yüze eğitim kadar yeterli değil.” (K4109, erkek, ilkokul)

“Dersler yüz yüze dersler kadar yeterli değil.” (K4366, kız, ilkokul)

“Yeterli değil iletişim yok.” (K6000, erkek, ilkokul)

“Yeterli derecede eğitim alamıyoruz bu sene olduğu gibi 1 buçuk sene okula gitmedik neredeyse bize uzaktan eğitim ile sınava da sokuyorlar.” (K6819, kız, ortaokul)

5.1.3.6. Diğer Kategoriler

Yapılan analizler sonucunda sıklığı belli bir yüzdenin altında olan; evde olmak, internet bağımlılığı alt kategorileri diğer kategoriler başlığı altında verilmiştir.

Öğrencilerin %0.6’sı sürekli evde olmayı uzaktan eğitimin olumsuz yanı olarak tanımlamışlardır. Yanıtlarından bazıları şu şekildedir; *“Sosyal hayattan uzağım.” (K191, erkek, ilkokul), “İnsani eve hapsediyor.” (K218, kız, ilkokul), “Evde hapis gibiyim. Hiç arkadaşım yok.” (K521, kız, ortaokul), “Evde canım çok sıkılıyor, okulda daha çok eğleniyorum.” (K295, erkek, ilkokul), “Evlere kapandık okul bizim için tek çevreydi uzaktan eğitimden dolayı evlerden çıkamadık.” (K2269, kız, ilkokul), “Eve bağımlı kalmak.” (K2437, erkek, ilkokul).*

Öğrencilerin %0.5’i uzaktan eğitim sürecinde ekran başında geçirdiği zaman diliminin arttığını, ders dışı etkinlikler için oyun oynama, video izleme gibi aktivitelere çok zaman harcadıklarını ve hareketsiz kaldıklarını ifade etmişlerdir. *“Ekran bağımlılığı...”(K1003, kız, ilkokul), “Bağımlı olduk neredeyse.” (K1624, erkek, ilkokul), “Gereğinden fazla İnternet bağımlısı olduğumu düşünüyorum.”(K2761, erkek, ilkokul), “Tablet ve telefon da oyun bağımlılığı.”(K5466, erkek, ilkokul).*

5.1.4. Uzaktan Eğitim Sürecinin Hissettirdikleri/ Öğrenci

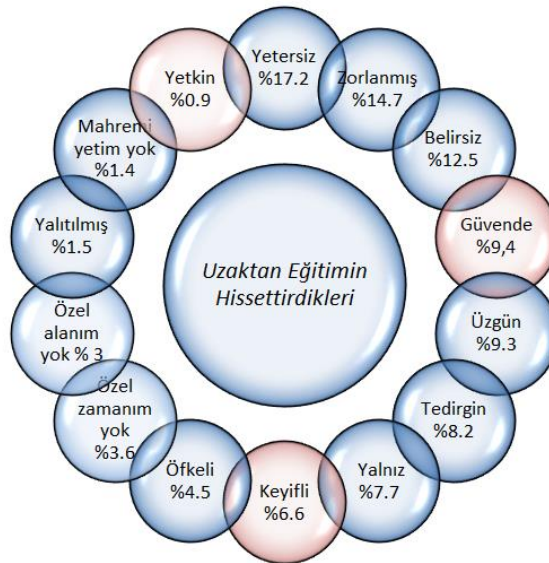
Duygular tipik olarak; öznel deneyimlerimiz, sergilediğimiz davranışlarımız ve fizyolojik tepkilerimiz üzerinde kendini gösteren ve devam eden olaylara ilişkin değerlendirmelerimizi yansıtan kısa süreli ve biyolojik temelli bir tepkidir (Richards, 2002). İnsanlar hem duygularıyla hareket edebilmeyi hem de onları sakinleştirebilmeyi ve

duygularını ifade edebilmeyi isterler (Greenberg, 2004). Duyguların ifade edilmesi bireyler için önemli bir ihtiyaçtır. Sigmund Freud'un "ifade edilmemiş duygular ölmezler, diri diri gömülürler" ifadesi konuyla ilgili güzel bir örnektir.

İçinden geçmekte olduğumuz pandemi süreci duygusal açıdan bireyleri zorlayan birçok konuyu da beraberinde getirmiştir. Hastalığa yakalanmak, hastalığı bulaştırmak, insanlardan uzak ve izole bir yaşam sürmek zorunda olmak farklı duyguların bir arada yaşanmasına, yeni duruma yeni anlamlar kazandırma çabalarına neden olmuş ve olmaktadır. Örneğin evde olmak güvende hissettirenken, dışarıda zaman geçirememeye, sosyal ilişkilerden uzak kalma yalnız ve yalıtılmış hissettirebilir. Bu tür duygular aynı anda ortaya çıkabilir veya birbiri ardına hissedilebilir. Bu nedenle araştırmamızda yer alan "Uzaktan eğitim sürecinin size hissettirdikleri" sorusu katılımcıların birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri ve/veya diğer seçeneği ile mevcut seçenekler dışında tanımlama yapabilecekleri biçimde sorulmuştur.

Uzaktan eğitim sürecinin nasıl hissettirdiği sorusuna verilen yanıtlar şekil 3'te verilmiştir. Şekil 6'da kırmızı renk iyi hissettiren, mavi renk iyi hissettirmeyen duyguları ifade etmektedir. Hisler saat yönünde yanıt sıklığı azalacak şekilde sıralanmıştır.

Şekil 6. Uzaktan Eğitimin Hissettirdikleri/Öğrenci

Şekil 6’da görüldüğü üzere ankete yanıt veren öğrencilerin en sık tekrar ettikleri cevap yetersizlik hissidir. Öğrenciler yoğun sıklıkta kendilerini zorlanmış, tedirgin ve belirsizlik içerisinde hissettiklerini ifade etmişlerdir. %9.4’lük bir yoğunlukta güvende hissettiklerini söyleyen öğrencilerin, %6.6 keyifli hissettikleri görülmüştür.

5.1.5. Öğrenciler Açısından Uzaktan Eğitimin Verimliliği

Bu bölümde öğrencilerin uzaktan eğitimin verimliliğine ilişkin değerlendirmesi uzaktan eğitime katılım isteği, uzaktan eğitimin verimliliği ve uzaktan eğitimin devamlılığına ilişkin sorular kapsamında ele alınmıştır.

Uzaktan eğitimde derse katılım isteğini nasıl tanımlarsın sorusuna öğrencilerin %44.9’u kimi zaman istekli kimi zaman isteksiz, %32’si isteyerek katıldığını ifade etmiştir. %12.7’si derse katılmak istemediğini %7.7’si zorunlu hissettiği için katıldığı cevabını vermiştir.

Öğrencilerin derse katılım motivasyonları ve uzaktan eğitimin verimi hakkında verilen yanıtlar arasında anlamlı, aynı yönde bir ilişki bulunmuştur (χ^2 : 1925,391 p:0,00 p < .05). Uzaktan eğitime isteyerek katılıyorum diyen katılımcıların %68 i bu süreci verimli olarak değerlendirmişlerdir. Derse katılmak istemediğini belirten öğrencilerin %82 si uzaktan eğitimin verimsiz olduğunu belirtmişlerdir. Motivasyonun mu verimliliği etkilediği, verimlilikten dolayı mı motivasyonun arttığı bilinmese de çalışmanın kesin olarak elde ettiği bulgu her ikisinin pozitif yönde bir ilişkide olduğudur.

Öğrencilerden uzaktan eğitim deneyimini verimlilik açısından değerlendirmesi istenmiştir. Anketi yanıtlayan öğrencilerin %44.4’ü uzaktan eğitim sürecinin kendisi için verimli olmadığı cevabını vermiştir. %20.6’sı deneyimini verimli olarak tanımlamış, %33.1’i deneyimi değerlendirmekte kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin %63.8'si yüz yüze eğitime başladığında bazı eğitimlerin uzaktan devam etmesini istemediklerini, %31.4 devam etmesini istediklerini %4.7'si diğer seçeneğini işaretlemişlerdir. Diğer seçeneğine verilen yanıtların bazı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Tercihen hayır ama gereklilik halinde evet.” (K34, kız, ilkokul)

“Kesinlikle hayır teneffüs aralarında sosyalleşemediğim arkadaşlarımla görüşüp yüz yüze konuşmadığım bir eğitime şahsen ben kendi fikrimden yola çıkacak olursam eğitim demem şu anda lisede okumama rağmen kendimi lise öğrencisi bizim tabirimizle liseli gibi hissetmediğim açık bir şekilde beyan ederim.” (K849, erkek, lise)

“Asla asla asla istemem kesinlikle hayır hayır hayır hiç bir şekilde katılmıyorum.”
(K4565, kız, ortaokul)

“Eğer pandemi bittiyse hayır ama pandemi devam ediyorsa isterim.” (K6205, kız, ortaokul)

Yüz yüze eğitim başladığında bazı derslerin uzaktan devam etmesine ilişkin isteği ile öğrencilerin sahip olduğu özellikler arasındaki ilişkiye bakılmış ve derse katılım isteği ile ilgili anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin derse katılım isteği ile yüz yüze eğitim başladığında bazı eğitimlerin uzaktan devam etmesi ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir sonuca ulaşılmıştır (χ^2 : 9,045, p :0,03, $p < .05$). Uzaktan eğitime katılmak istemediğini belirten öğrencilerin %32'si yüz yüze eğitim başladığında uzaktan eğitime devam etmeyi istemediklerini belirtmişlerdir. Diğer cevaplarda uzaktan eğitime belirgin bir devam etme ya da etmeme isteği saptanmamıştır. Uzaktan eğitim sürecinde derse katılmak istemediğini söyleyen öğrencilerin yüz yüze eğitim başladığında bazı derslerin uzaktan yapılmasını istememesi eğitimin uzaktan yürütülmesine sıcak bakmadığı şeklinde yorumlanabilir. Bu veri öğrencilerin uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin algılarına yönelik daha derinlikli bir araştırma yapılmasını gerekliliğini açığa çıkarmıştır.

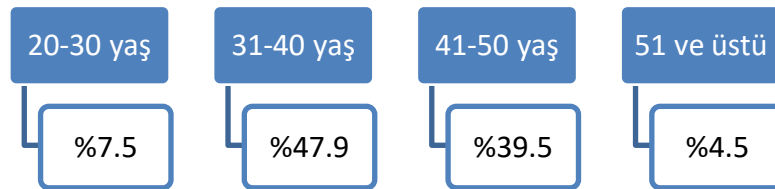
5.2.Uzaktan Eğitim Deneyimi ve Ebeveyn

Bu bölümde ebeveynlerin uzaktan eğitim deneyimine ilişkin bulgular paylaşılacaktır. İlk olarak ebeveynlere; velisi olduğu öğrencinin uzaktan eğitim alıp almadığı, uzaktan eğitim için ek harcama yapıp yapmadıkları, yaptılarsa ne için yaptıkları, evi kaç kişi paylaştıkları, evi paylaşan bireylerin uzaktan eğitim/ çalışma için sahip olduğu olanaklar özel cihaz, oda vb. sahipliliği, evde bakımlarına ihtiyaç duyan birey olup olmadığı soruları sorulmuştur. Devamında deneyime ilişkin görüşleri uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yanları uzaktan eğitim sürecinde nasıl hissettikleri soruları kapsamında ele alınmıştır.

Araştırmaya katılan ebeveynlerin cevap formları (K1, K2, K3 ...) şeklinde kodlanarak isimlendirilmiştir. Katılımcıların açık uçlu ve diğer seçeneğine sorulara verdiği yanıtlar herhangi bir değişiklik yapılmaksızın ilgili yerlerde kullanılmıştır. Ankete katılan ebeveynlerin ifadelerinin yanında parantez içinde anketi yanıtlama sırası, cinsiyeti ve çocuklarının eğitim gördüğü okul kademesi bilgisi yer almaktadır.

Uzaktan eğitim ebeveyn anketini 6424 kadın, 1006 erkek olmak üzere toplam 7430 veli yanıtlamıştır. Ankete katılan ebeveynlerin en çok 31-40 yaş arasında olduğu görülmektedir. Yaş ile ilgili diğer dağılımlar şekil 7’de verilmiştir.

Şekil 7. Ebeveyn Yaş Dağılımı

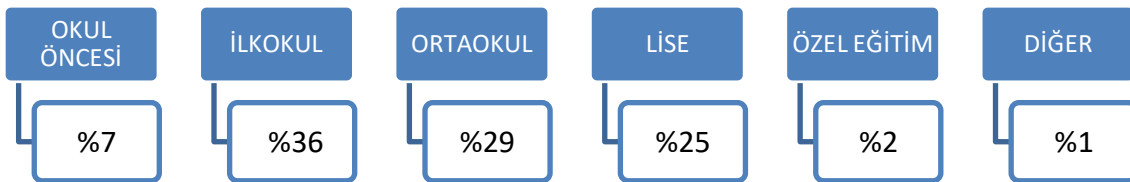
Anketi yanıtlayan ebeveynlerin %19'unun düzenli bir geliri yokken, %32'si 1500-3000 TL gelire sahiptir. Ankete katılan ebeveynlerin gelir durumu ile ilgili diğer dağılımlar sıklığa göre şekil 8'de verilmiştir.

Şekil 8. Ebeveyn Gelir Durumu

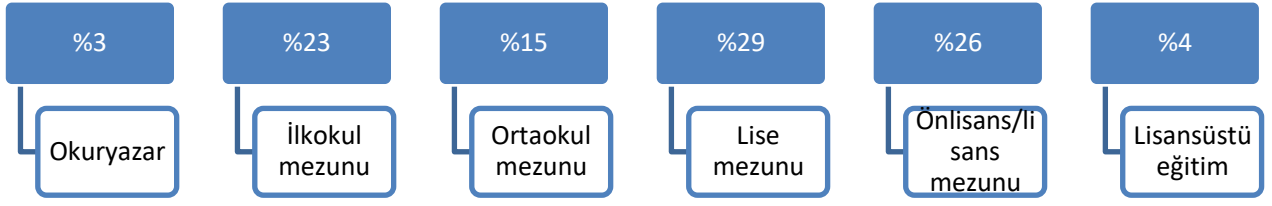
Anketi yanıtlayan ebeveynlerin 844 'ü boşanmış, 6586'sı evlidir. Ebeveyn anketinde velisi olduğu öğrencinin kademesi nedir sorusu ebeveynlerin birden fazla çocuğunun uzaktan eğitim alma olasılığı düşünülerek çoklu seçenek işaretlenecek şekilde oluşturulmuştur. Ankete yanıt veren velilerin %36.4'ün ilkokula, %29.4'nün ortaokula giden çocukları olduğu görülmektedir. %25.6'sının liseye, %8.3'ünün okul öncesi, %1.3'ünün özel eğitime giden öğrencisi vardır. %0.4'ün açık lise ve/veya ortaokul velileri oluşturmaktadır. Çocukların kademelerine ilişkin dağılımlar şekil 9'da verilmiştir.

Şekil 9. Ebeveynlerin Çocuklarının Okuduğu Kademeler

Ankete yanıt veren ebeveynlerin eğitim durumlarına ilişkin dağılım şekil 10'da verilmiştir.

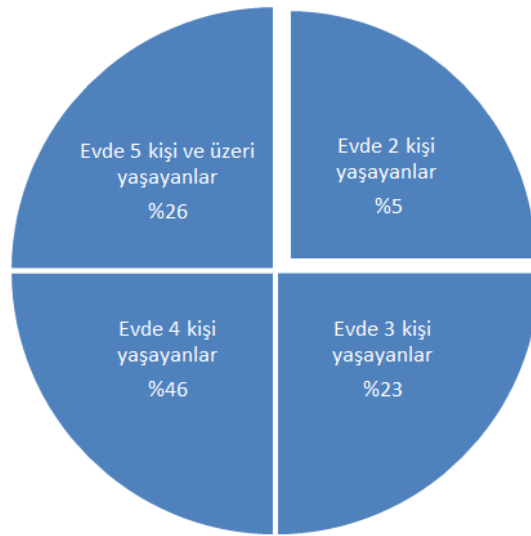
Şekil 10. Ebeveynlerin Eğitim Durumu

Çalışıyor musunuz sorusuna ebeveynlerin %40.5'i hayır cevabını vermiştir. Soruya evet yanıtı veren ebeveynlerin %46.5'i özel sektör, %31.4'ü kamu kurumu, % 21.9'u ise serbest çalışmaktadır. Çalışan ebeveynlerin %17.03 işleri gereği çevrimiçi mesai yaptıkları yanıtını vermişlerdir. Çevrimiçi mesai yapan ebeveynlerin %5.2'si çalışma saatlerinin değişiklik gösterdiği, % 37'sinin 2 saat, %26.3'ünün 5 saat ve üstü, %16.2'sinin 3-4 saat %14.4'nün ise günde 4-5 saat uzaktan/çevrimiçi mesai yaptıkları görülmüştür.

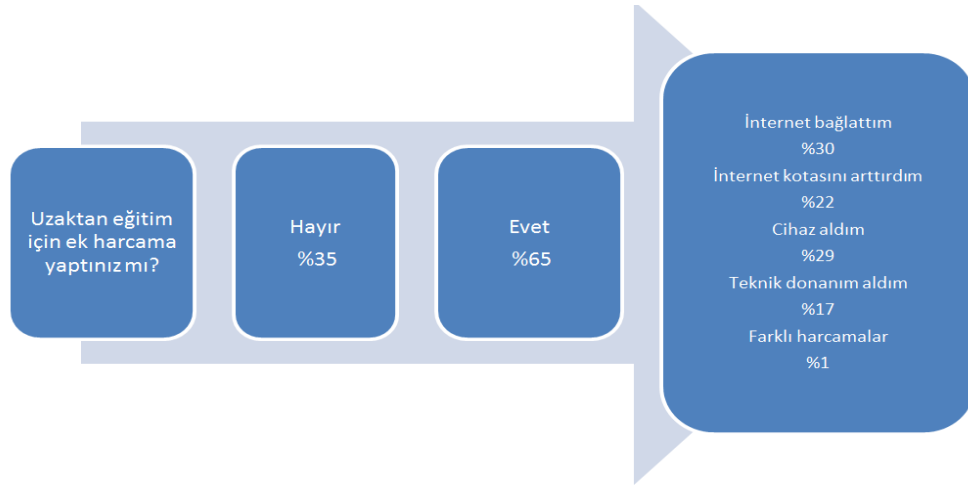
Ankete yanıt verenlerin %72'si evi 4 ve üzeri kişiyle paylaşırken, %23'ü 3 kişi, %5'i ise kendisi dâhil 2 kişi ile evi paylaştığı cevabını vermiştir. Evi paylaşan kişi sayısına ilişkin dağılımlar şekil 11'de verilmiştir.

Şekil 11. Evi Paylaşan Kişi Sayısı

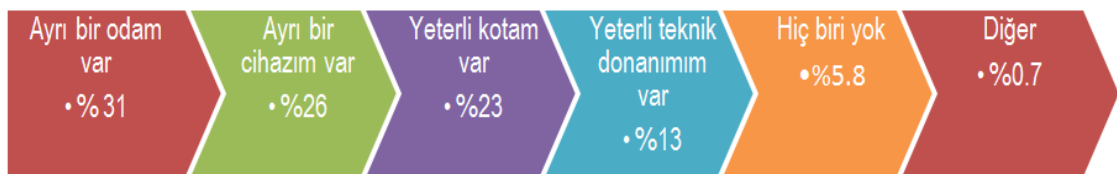
Ankete yanıt veren ebeveynlerin %94.5'nin çocuğu/çocukları uzaktan eğitime katılırken, %5.7'si eğitimlere katılmamıştır. Pandemi sürecinde uzaktan eğitim/çevrimiçi (online) mesai için ek bir harcama yaptınız mı sorusuna ebeveynlerin %65.1'i evet cevabını vermiş, internet bağlatma, cihaz alma ve internet kotasını artırma en sık tekrar edilen cevaplardır. Ebeveynlerin %34.9'u ek bir harcama yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Ankete katılan ebeveynlerin uzaktan eğitim için yaptığı harcamaları ile ilgili diğer dağılımlar şekil 12'de verilmiştir.

Şekil 12. *Uzaktan Eğitim İçin Yapılan Harcamalar/Ebeveyn*

Aynı evi paylaşan bireylerin uzaktan eğitim için sahip oldukları imkanlara ilişkin soru birden çok seçenek işaretlenecek şekilde oluşturulmuş, ebeveynlerin %5.8'i seçeneklerde belirtilen hiçbir olanağa sahip olmadıklarını ifade etmiştir. Sahip olunan imkanlar ile dağılımlar şekil 13'te verilmiştir.

Şekil 13. *Sahip Olunan İmkanlar/Ebeveyn*

Ebeveynlerin %0.7'si diğer seçeneğini işaretlemiştir. Ebeveynlerin diğer seçeneğinde görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Odasını abisiyle paylaşması gerekiyor.” (K252, kadın, ortaokul, lise ve üniversite)

“İnternet sıkıntısı yaşıyorlar.” (K1600, kadın, okul öncesi, ortaokul ve lise)

“Ablasıyla aynı odayı ve bilgisayarını paylaştı.” (K2623, kadın, ilkokul, lise)

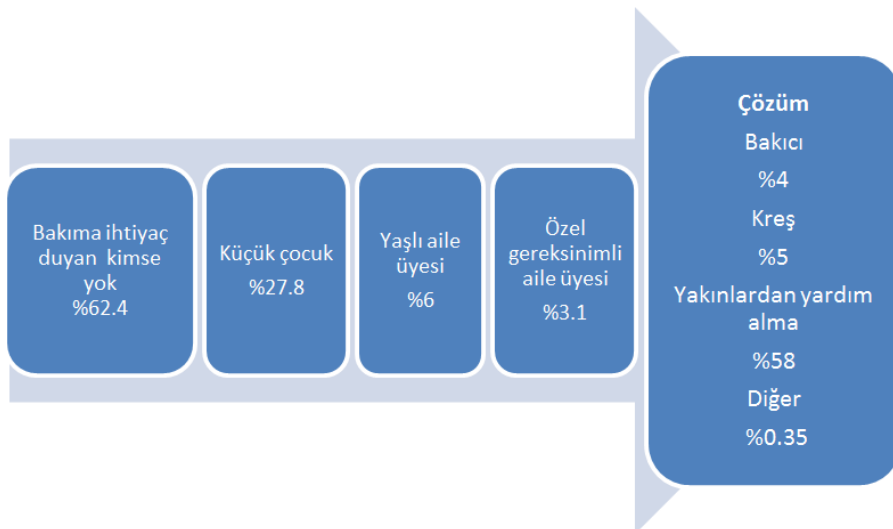
“Birinin tableti eski surum ve çok kopmalar ses sorunları yaşıyoruz diğeri benim telimden giriyor tel çaldıkça dersi bölünüyor int. evde her yerde çekmediği için biri mutfakta biri salonda derse giriyor.” (K3470, kadın, ilkokul)

“Değişik zamanlarda oda ve cihaz paylaşımı yaparak çalışıyorlar.” (K3914, erkek, lise, üniversite)

“Bir odada üç kardeş kalıyor.” (K4483, kadın, ilkokul)

“Evde bakımınıza ihtiyaç duyan kişi/kişiler var mı?” sorusu ebeveynlerin birden fazla bakım yükü olasılığı düşünülerek çoklu seçenek işaretlenecek şekilde oluşturulmuştur. Ebeveynlerin %27.8'inin bakımından sorumlu olduğu küçük bir çocuk, %3'ünün bakımını üstlendiği özel gereksinimi olan birey ve %6'sının bakım verdiği yaşlı bir birey olduğu görülmüştür. Ebeveynlerin %58'inin yakınlarından destek alarak bu sürece çözüm ürettiği görülmüştür. Bu durum pandemi döneminde bakım süreçlerine aile içinde çözüm üretilmeye çalışıldığı şeklinde yorumlanabilir. Ankete katılanların %62.6'sı ek bir bakım yükü olmadığı cevabını vermişlerdir. Ebeveynlerin bakım yükü ve ürettikleri çözümler ile dağılımlar şekil 14'te verilmiştir.

Şekil 14. Ebeveynlerin Bakım Yükü ve Çözümler

Ebeveynlerin %0.35'si diğer seçeneğini işaretlemiştir ve diğer seçeneğinde yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“3 aile yaşıyoruz.” (K4597, kadın, özel eğitim okulu)

“Engelli birey, İki öğrenci ve ben ortopedik engellyim.” (K2591, erkek, ilkokul, lise)

“Küçük çocuk, engelli birey, annemler alt katta olduğu ve çalıştığı için onların evin temizliği ve yemekler.” (K3393, kadın, ilkokul)

“Ev halkının hemen hemen hepsinin bakımından sorumluyum yemek , temizlik , çamaşır , vs.” (K3569, kadın, ilkokul)

“Eşim ameliyat geçirdi 2 ay önce. Hastane ve refakat işlerim oldu çok.” (K3836, kadın, lise)

“Ev halkı ve kedilerimiz.” (K4572, kadın, ortaokul ve üniversite)

“Oğlumun evde kaldığı süreçte işyerlerimize gitmemiz gerektiğinde onun yemek problemlerini çözebilmek için öğle araları eve gidip gelmek durumunda kaldık.” (K6412, erkek, lise)

“Eşim kanser hastası.” (K7421, kadın, lise ve üniversite)

Yüz yüze eğitime başladığında bazı eğitimlerin uzaktan/çevrimiçi (online) devam etmesini ister misiniz sorusuna ebeveynlerin %29.9'u evet, %67.6'sı hayır yanıtını vermiştir. Ebeveynlerin %2.3'ü diğer seçeneğini işaretlemiştir ve diğer seçeneğindeki yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“Makul süre ve saatlerde etüt formatında faydalı olacaktır.”(K30, erkek, lise ve üniversite)

“Bu şekliyle hayır, sağlam bir sistem kurulursa tabi ki ama devlet okullarında bu iş yürümüyor.” (K309, kadın, ilkokul)

“Sağlık söz konusu olursa ve tehlike yaratacak konumdaysa uzaktan eğitim olmalı ancak çocuklarım değerlendirilmeleri de bu koşullara uygun yapılmalı uzaktan eğitim verilerek yüzyüze sınav yapma ve zorlaştırma sadece kaygıya sebep oluyor onun yerine uzaktan eğitimin yaptırımları arttırılmalı.”(K586, kadın, lise)

“Sadece öğretmenlerin mazeretleri nedeniyle yapılamayan derslerin telafi edilebilmesi için.”(K704, erkek, okul öncesi ve ortaokul)

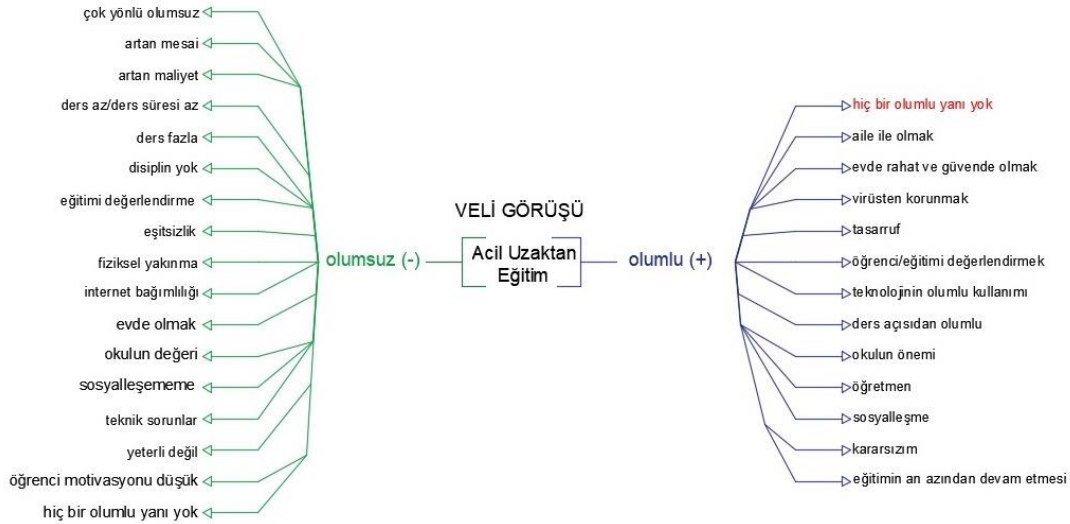
“Eğer öğretmenler sınıfta işlediği gibi ders işleyecekse olmasın. Yeni yollar, çocukları hem hareketlendirecek hem de eğitecek başka yöntemler ile olacaksa tabii ki olabilir.” (K7119, kadın, ilkököl ve ortaokul)

“Konu tekrarı ve kaçırılan anlaşılmayan konularda takviye edici olabilir.” (K5093, kadın, ortaokul ve lise)

5.2.1. Ebeveynlerin Uzak Eğitim Deneyimine İlişkin Görüşleri

Uzaktan eğitim ebeveyn anketinde acil uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yönleri açık uçlu soru olarak sorulmuştur. NVivo aracılığı ile kelime sıklık analizi yapılarak alt kategoriler oluşturulmuştur. Oluşturulan kategoriler Şekil 15’te gösterilmiştir.

Şekil 15. Uzaktan Eğitim Ebeveyn Görüşü

5.2.2. Ebeveynlerin Uzaktan Eğitim Deneyiminin Olumlu Yanlarına İlişkin Görüşleri

Uzaktan eğitimin olumlu yanları nelerdir sorusu açık uçlu olarak sorulmuş verilen yanıtlar NVivo aracılığı ile kelime sıklık analizi yapılarak alt kategoriler oluşturulmuştur. Yapılan analizler sonrası alt kategorilerin sıklıklarına bakılarak şekil 16’daki kelime bulutu oluşturulmuştur.⁵

⁵ Şekil 16’da büyük ve ön planda olan kelimeler en çok yanıtlanan sıklığı en fazla olan kategorileri gösterirken, küçük yazılmış olan kelimeler diğerlerine göre daha az yanıtlanan kategorileri göstermektedir.

Şekil 16. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yanları Kelime Bulutu/Ebeveyn

Alt kategorilere ilişkin analizler sıklıklarına göre sıralı bir şekilde alt başlıklar halinde sunulmuştur.

5.2.2.1. Hiçbir Olumlu Yanı Yok

Anketi yanıtlayan velilerin %29'u öğrencilerin uzun süre ekran karşısında olmaları, bilgisayar kullanımını zorunlu olarak arttırmış olması ve buna bağlı olarak bağlı sırt ağrıları, görme problemleri yaşanması, farklı bir alternatif olmaksızın zorunlu olması, bazı öğretmenlerin teknolojiye ve interaktif uygulamalara uzak olması, ailelerin ders baskısı, teknik sorunlar nedeniyle derslere katılmakta çeşitli sıkıntılarla karşılaşılması, kimi çocuklar için cihaz ve internet erişiminin olmaması, yüz yüze eğitim ile kıyaslanması, online eğitimin kimi öğrenciler için uygun bir yöntem olmaması (özellikle özel gereksinimli öğrenciler için), öğrencilerin bir kısmının derslere katılmayı reddetmesi yada hiç katılmaması ve bu konuda yaptırım olmaması, düzenli katılanlarda sürenin uzaması nedeniyle motivasyonlarının düşmesi, çocukların ev ortamında rahatlığa alışması, ailelerin alternatifsiz sürekli iç içe ve bir arada olmasının olumsuzluk olarak tanımlanmış ve uzaktan eğitimin olumlu hiç bir yanını göremediklerini ifade etmiştir. Bu yanıtlar hiçbir olumlu yanı yok alt kategorisinde toplanmıştır. Bu kategoride yer alan yanıtların bazı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Hiç bir olumlu tarafı olmadı. Çocuğumun ve benim psikolojimizi bozdu.” (K300, kadın, ilkokul)

“Bence olumlu yanları yok çünkü bilgisayara bağımlı oluyorlar. Sürekli ekrandan ders yaptıkları için.” (K338, kadın, okul öncesi ve ilkokul)

“Yok çocuk okula gidip arkadaş ve öğretmenleriyle birebir iletişim kurup derslere katılmalı.” (K379, kadın, lise)

“Hiçbir olumlu yanı yok aksine olumsuzluğu çok bağlantı kopuyor derken geri kalıyor, masada oturmakta ve konsantre olmakta zorluk oluyor. En güzel yüz yüze eğitim.” (K1101, kadın, ilkokul, lise)

“Etraflıca düşünsem de olumlu bir yanını göremedim.” (K1200, kadın, ilkokul)

“Hiç bir olumlu etkisi yok arkadaşlarından uzak öğretmeninden uzak ot gibi bir nesil hasta olmamız çabası bağlandı bağlanması koşturdu çocuk artık normal hayatına dönmek istiyor ailece bittik biz.” (K1316, kadın, ilkokul, lise)

“Ekran karşısında saatlerce oturmanın olumlu yanı olamaz.” (K1200, kadın, ilkokul)

“Bence hiç bir olumlu yanı yok sistem tamamen tembelliği aşıladı sabah yataktan kalk direk bilgisayar.” (K1336, kadın, okul öncesi, ilkokul ve özel eğitim okulu)

“Olumlu yanı var mı? Bence yok hatta gözleri bozuldu.” (K1476, kadın, ortaokul)

“Hiç bir olumlu yanı olmadı. Kesinlikle kamera açmalıydı çocuklar.” (K1626, kadın, okul öncesi, lise)

“Bence hiç iyi yanı olmadı, çocuklar evde bilgisayar bağımlısı oldular, önceden 1saat bilgisayar için izin veriyorduk yetiyordu. Şimdi dersler yüzünden sabahtan yatana kadar açık.” (K3198, erkek, lise)

“Kızımın gözleri bozuldu saatlerce ekrana bakmaktan. Olumlu nesi var ki?” (K3324, kadın, ilkokul, ortaokul ve lise)

“Anne okul öncesi öğretmeni okuldaydı baba asker çocuklar evde yalnız kalmak zorunda kaldı. Olumlu yönü ???” (K3343, kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Uzaktan eğitim hiç bir olumlu yanı yoktur çocuklara zarar sadece dikkat bozukluğu oldu konsantre olamıyor.” (K4751, kadın, ilkokul)

“Olumlu hiç bir yanı yok oğlumun gözleri bozdu daha da arttı hatta bir gözü ekrana bakmaktan kayma oluyor.” (K4946, kadın, lise)

5.2.2.2.Eğitim Devam Etmesi

Ebeveynlerin %18'i çocuklarının derslerden kopmamış olmasını, öğrenmeyi sürdürmeleri ve öğrendiklerini unutmamalarını, sorumluluklarını sürdürmelerini, düzenli ve kurallı yaşamı sürdürmelerini, zamanlarını daha verimli kullanabilmelerini, özellikle 1. sınıf öğrencileri için okuma yazmayı öğrenebilmiş olmalarını uzaktan eğitimin olumlu yönü olarak ifade etmişlerdir. Bu alt kategoride verilen yanıtların bazı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Hiç yoktan iyi olması boş vakit geçirerek değil derse girmesi daha iyi bence.”(K40, kadın, ilkokul)

“Hiç eğitim alamamaktansa uzaktan eğitim az da olsa yararlı diye düşünüyorum.” (K48, kadın, ilkokul ve lise)

“Yüz yüze olmasa da uzaktan da eğitim alınabiliyormuş bu zor süreçte zorda olsa eğitimlerini tamamladılar.” (K149, kadın, ilkokul)

“Çocuklarım derslerinden bi nebze de olsa geri kalmadı.”(K206, kadın, ilkokul, lise)

“Salgında çok geri kalmadılar en azından dersleri takip ettiler yeni bir deneyim yaşadılar.” (K233, kadın, ilkokul)

“Yüz yüze eğitim kadar elbette değil fakat sorumluluklarını unutmadılar.” (K351, kadın, ilkokul ve üniversite)

“Okulların kapalı olduğu süreçte hiç eğitim olmamasından iyidir.”(K478, kadın, ortaokul ve lise)

“Derslerinden geri kalmamış oluyorlar uzaktan eğitim olmasaydı hiç bir şey öğrenemeyeceklerdi.” (K547, kadın, ilkokul, ortaokul)

“Her ne olursa yine de derslerini işlediler. Tekrarlarını yaptılar. Hatta ve hatta etkinlikler de bile bulundular.” (K942, kadın, ilkokul)

“Hiç olmamasından evla.” (K1272, kadın, ilkokul)

“Geri kalmamaları eğitim sadece etrafı 4 duvar olan yer değildir okul her yerde okuldur.” (K4041, kadın, ilkokul, ortaokul)

“Hiç yoktan iyiydi okul olmadığı için öğrenci olduklarını hatırladılar.” (K4604, kadın, ortaokul, lise)

5.2.2.3.Evde Rahat Ve Güvende Olmak

Ebeveynlerin %14'ü okul ve çevresinde oluşabilecek olası risklerden uzak, evde rahat bir ortamda derse girmek, sağlıklı beslenmek, rahat kıyafetlerle derse giriyor olmayı olumlu yön olarak ifade etmiş tüm bu tanımlamalar evde rahat ve güvende olmak alt kategorisinde birleştirilmiştir. Ebeveynlerin bu kategoriye ilişkin yanıtlarından bazıları aşağıdaki gibidir.

“Okula yetişme telaşı yok ve saatleri belli olması nedeniyle beslenme sorunu, öğün atlama endişesi olmadan rahatça masasında sessiz ortamda dikkatini vererek eğitim alabiliyor.”(K13, kadın, ilkokul)

“Evde rahat bir ortamda olması.” (K96, kadın, ortaokul)

“Aklım çocuğumda kalmadı sürekli yanımdaydı.” (K445, kadın, ilkokul)

“Çocuğum sabah sıcak yatağından kalkıp ekran başına oturdu sabah erken soğuklarda yağmurda okula gitmek zorunda kalmadı kahvaltayı birlikte yaptık hem bir anne hem de bir öğretmen olduk benim için olumlu yanları bunlardı.”(K1152, kadın, ilkokul ve lise)

“Ev ortamı ve rahat kıyafetlerle ders yapılması.” (K1302, kadın, ortaokul)

“Evde oldukları için okula rahat ulaştılar mı kötü arkadaş edindiler mi başlarına bir şey geldi mi gibi kaygılarım olmuyor.” (K2441, kadın, ilkokul, ortaokul)

“Evde olduğu için daha rahattı. Molalarını kendi belirledi, evde daha sağlıklı beslendi. Biz uzaktan eğitimden memnunduk.” (K3117, kadın, ortaokul)

5.2.2.4.Ders Açısından Olumlu

Anketi yanıtlayan velilerden %13'ü uzak eğitimin sınıf ortamında oluşabilecek dikkat dağıtıcı faktörlerin ortadan kalktığını, çocuklarının uzaktan eğitimde daha rahat söz alabildiğini, özgüvenini, motivasyonu ve derse katılımının arttığını ifade etmiş tüm bu yanıtlar ders açısından olumlu kategorisinde toplanmıştır. Katılımcıların bu alt kategoride verdiği yanıtların bazı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Yüz yüze eğitimden daha fazla uzaktan eğitimde derse dikkatini daha çok verdiğini görüyorum. Sınıfta olsa dikkatini dağıtacak bir sürü şey olacağını biliyorum.” (K265, erkek, ilkokul, ortaokul ve lise)

“Çocuğum kendi düzenini planını disiplinini başarılı bir şekilde oluşturdu.” (K563, kadın, lise)

“Çocuklar kendi eğitimlerinin sorumluluğunu almayı daha çok öğrendiler.”(K971, kadın, lise)

“Daha sakin kafayla anlamaları daha kolay olduğunu düşünüyorum diğer arkadaşlarının gürültüsü olmadan verimli ders dinleye biliyor.”(K985, erkek, lise)

“Okul ile ilgili iştirak mesuliyetini kaybetmemiş oldu. Çok elzem durumlar dışında derslere katılım yaptı.” (K1634, erkek, lise)

“Katılım az olunca en azından gürültü olmadan ders işleniyor.” (K2656, kadın, ortaokul)

“Derslere sadece öğrenmek isteyen öğrencilerin katılımı da derslerin kalitesini olumlu etkilediğini düşünüyorum.” (K3647, kadın, ilkokul, ortaokul)

5.2.2.5.Virüsten Korunmak

Velilerin %10’u çocuklarının sağlığını korumak, bulaş riskini azaltma açısından uzaktan eğitimi olumlu bulduklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların bu alt kategoride verdiği yanıtların bazı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Pandemi sürecinde en azından evde korunma virüs çok ağır geçiren bir aile olarak önce sağlık dediğimiz için evde eğitim tam verimli olmasa da iyiydi.”(K240, kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Salgından dolayı böyle olmalıydı mecburen, önce sağlık.” (K252, kadın, ortaokul)

“Dışarda hastalık varsa eve hastalığı taşımaması çocuğun evde kalması.” (K355, Kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Hiç yoktan iyidir. Çocuğum evde güvende temiz ve hijyenik ortamda.” (K385, kadın, okul öncesi ve ilkokul)

“Pandemi sürecini temassız geçirmek virüs korkusu olmadan derse katılmak iyi oldu.” (K439, kadın, ilkokul ve lise)

“Covid sürecinde tek ve en önemli şey olan çocuğumun sağlığıydı.” (K540, kadın, ortaokul)

“İçim rahat bir şekilde hasta olma düşüncesi olmadan derslerine devam ediyor.” (K907, kadın, ilkokul)

“Evde olması hastalıklardan korunuyor. Aklımızda kalmıyorlar okulda kendilerini ne kadar koruya bilirler ki.” (K1419, kadın, ilkokul)

“Pandemi de daha iyisi yoktu ve ben hala çocuklarımı dışarıya çıkarmıyorum.” (K6518, kadın, ortaokul ve lise)

5.2.2.6.Tasarruf

Anketi yanıtlayan velilerin %4'ü uzaktan eğitim sürecinde üniforma, servis, yemek, harçlık gibi giderlerin olmaması, okul giderken yolda ya da serviste zaman kaybedilmemesi, ders dışı etkinlikler için zaman kalması nedeniyle uzaktan eğitimi olumlu bulmuş ve bu yanıtlar tasarruf kategorisi altında toplanmıştır. Katılımcıların kategoriye ilişkin verdiği yanıtların bazı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Serviste zaman kaybı yok. Derse yetişme telaşı yok. Sabah ya da akşam karanlığında gelme gitme derdi yok. Sınıfın konuşma sesi, uğultu yok.” (K429, kadın, ortaokul ve lise)

“Zaman ve mekândan bağımsız olması, tekrar imkanı sunması.” (K589, kadın, ortaokul, lise)

“İstenilen saatte ders yapabilme imkanı. Daha önce öğretmenler tarafından mazeretleri nedeniyle yapılamayan derslerin telafi edilebilmesi.” (K704, erkek, okul öncesi ve ortaokul)

“Okula gelip giderken harcadığı zaman kaybını engelliyor ve beslenme alışkanlığı evde olduğu için daha düzenli oluyor.” (K876, kadın, ortaokul)

“Zahmetsiz, masrafsız olması, ayrıca eğitim teknolojisi konusunda farkındalık yaratması.”(K1280, erkek, ilkokul ve lise)

“Uzaktan eğitim mesafeleri yok ettiği için dünyanın tüm ülkelerinden eğitim alabilir veya eğitim verile bilinir.” (K2922, kadın, ilkokul)

5.2.2.7.Kararsızım

Ebeveynlerin %3'ü uzaktan eğitimin olumlu yanları nedir sorusuna kararsız oldukları yanıtını vermiştir.

5.2.2.8.Öğrenciyi – Eğitimi Değerlendirmek İmkani

Ebeveynlerin %2'si uzaktan eğitimi açık, şeffaf ve takip edilebilir olarak tanımlamış; derslerin veliler tarafından da izlenebilmesi, çocuklarının derse katılımlarının, tutumlarının ve seviyelerinin ders ortamında gözlemlenebilmesi ve değerlendirilebilmesi, hangi derslerde desteğe ihtiyacı olduğunu ve neler yapabildiğini, arkadaşlarına ve öğretmenlerine yönelik davranışlarını görebilmek açısından uzaktan eğitim olumlu bulunmuştur. Ebeveynlerin verdiği

yanıtlar öğrenciyi eğitimi değerlendirme imkanı alt kategorisinde toplanmıştır ve bu kategorideki yanıtların bazı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Tek olumlu yani çocuğu sınıf ortamında izleme şansım var.” (K209, kadın, ilkokul)

“Eğitiminden uzak kalmıyor sorumluluklarını unutmuyor.” (K274, kadın, okul öncesi ve özel eğitim okulu)

“Saatlerce okulda ne yaptıklarını bilmiyordum şimdi biliyoruz dersi dinliyor mu diye.”(K354, kadın, ortaokul)

“Çocuğumun kapasitesini görmüş oldum.” (K597, kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Ebeveyn olarak her derse refakat edebilmek.” (K878, kadın, ilkokul)

“Çocuğu evden yönlendirebilmek. Ders takibini tutumunu gözlemleyebilmek.” (K1565, kadın, ilkokul)

“Ebeveyn olarak çocuğumun ders esnasında güçlü ve zayıf yönlerini görme fırsatım oldu” (K1600, kadın, ilkokul)

“Daha fazla ilgilenme fırsatım oldu onunla beraber derste bulunma fırsatım oldu.” (K2518, erkek, lise)

“Çocuğumun derslerdeki performansını daha net görmek ve ihtiyacı doğrultusunda desteklemek.”(K2780, kadın, ilkokul)

“Arkadaşlarını öğretmenini görme sohbet edebilme derslerini takip edebilme.” (K4211, kadın, ilkokul)

5.2.2.9.Teknolojinin Olumlu Kullanımı

Ankete yanıt veren ebeveynlerin %2’si uzaktan eğitim sürecinde çocuklarının teknolojiyi ve sağladığı imkanları daha bilinçli, aktif ve verimli kullandıklarını, araştırma ve bilgiye erişmeye ilişkin becerilerini arttırdıklarını ifade etmişlerdir. Teknolojinin olumlu kullanımı kategorisinde verilen yanıtların bazı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Pandemi sürecinin tüm gününü gereksiz oyun ve sanal aleme takılmak yerine derslerine devam ediyor olmaları.” (K186, erkek, ortaokul)

“Araştırma becerisi gelişti... Üniversite hayatında gelişebilecek interaktif araştırma ve haberleşme yeteneği gelişti.” (K268, erkek, ilkokul, ortaokul)

“Teknolojiye küçük yaşta uyum sağlamak.” (K435, kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Globalleşen dünyada aslında kullanılan bir yöntemdir. Bizim de tanışmamız iyi oldu diye düşünüyorum. Henüz çok erken ama üniversite çağında yurtdışında çok üniversite online a dönecek. Şimdiden bu tarzı benimsemeleri kötü bir vesile ile olsa da iyi oldu.” (K901, kadın, ilkokul)

“Araştırmaya yöneltti. İnternette derslerle ilgili bir sürü bilgi bulabileceğimizi öğretti.” (K1103, kadın, ilkokul)

“İnternetin, tabletin yararlı şeyler içinde kullanılabildiğinin farkına varıyorlar.” (K4420, kadın, ilkokul, ortaokul ve lise)

“Pek çok veli ve öğretmen teknolojiye hızla uyum sağlamak zorunda kaldı. Bana göre en olumlu yanı buydu bilgisayarla ve teknolojiyle barıştık.” (K7201, kadın, lise)

5.2.2.10. Okulun Önemi

Ebeveynlerin %2’si uzaktan eğitim süreciyle çocuklarına okul ortamının sağladığı imkanların önemini ve gereğini kavradıkları ifade ederek uzaktan eğitim ile ilgili olumlu değerlendirmeler yapmışlardır. Ebeveynlerin bu alt kategoride verdiği yanıtların bazı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Uzaktan eğitime pandemi sürecinde evet denilebilir. Fakat eğitime hiçbir şekilde ara verilmemeli. Okullar güvenli alan olabilmeli ve çocuklar okuldan ayrı kalmamalı.” (K714, kadın, ilkokul)

“Olumlu yanı göremiyorum, maalesef. Okumak isteyen çocuk her şekilde derse girer, okula giderek veya online. Ama yüz yüze eğitimin ne kadar değerli olduğunu anladık. Çocuklar okulda, arkadaşlarıyla öğretmenleriyle olmalı. Öğretmeniyle göz teması kurarak, teneffüste bahçede oyun oynayarak, sohbet ederek, oğlanlar kızların saçlarını çekerek.” (K1465, kadın, ilkokul)

“Yüz yüze eğitimin değerini anladılar.”(K4488, kadın, lise)

“Olumlu yanı olarak okul içi eğitimi özlemelerini ve kıymetini daha iyi anlamalarını düşünebilirim.” (K4821, kadın, ortaokul ve lise)

5.2.2.11. Diğer kategoriler

Yapılan analizler sonucunda sıklığı belli bir yüzdenin altında olan; öğretmen, sosyalleşme, aile ile olmak alt kategorileri diğer kategoriler başlığı altında verilmiştir.

Ebeveynlerin %1’i öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde özverili ve etkin bir çalışma yürüttükleri, sabırlı ve motive edici olduklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında

öğretmenler ile çok daha etkin ve verimli iletişim kurabilmeyi de uzaktan eğitimin olumlu yönü olarak ifade etmişlerdir. Katılımcıların bu alt kategoride verdiği yanıtların bazı örnekleri şu şekildedir; *Öğretmenlerimiz tüm özverileri ile çocuklarımızın yanındaydı ellerinden gelen bütün gayreti fazlasıyla gösterdiler.*” (K61, kadın, ortaokul), *“Mesafeye rağmen öğretmeni ile birbirimizi daha iyi tanıyabildik ve iletişimimiz kuvvetlendiği için çocuğumun motivasyonu arttı.”* (K210, kadın, ilkokul), *“Öğretmenimizin büyük ilgisi sayesinde derslerimizden geri kalmadık okula gitmesek te gitmiş kadar eğitim aldığımızı söyleyebilirim buradan çok teşekkür ederim öğretmenimize emeklerine yüreğine sağlık.”* (K538, kadın, ilkokul), *“Benim için olumlu yanları öğretmenlerimizin bizi 1 saniye bile yalnız bırakmaması olmuştur. Kendilerine çok teşekkür ediyorum.”*(K718, kadın, ilkokul, ortaokul), *“Tek olumlu yani nesrin öğretmenin sesi ile çocuğum kendine geliyor.”* (K1810, kadın, ilkokul).

Ebeveynlerin %1’i ekran aracılığıyla da olsa arkadaşlarını ve öğretmenlerini görmenin, onlarla konuşabilmenin çocuğuna iyi geldiğini, ifade etmiş bu yanıtlar sosyalleşme kategorisinde birleştirilmiştir. Katılımcıların bu alt kategoride verdiği bazı örnek yanıtlar şu şekildedir; *“Uzaktan da olsa arkadaş ve öğretmenleri ile görüşmek online buluşmak onlara iyi geliyor.”* (K11, kadın, ilkokul), *“Evde güvende olup aynı zamanda arkadaşlarını ve öğretmenini görmesi.”* (K96, kadın, ilkokul), *“Öğretmeni ve arkadaşlarıyla aradaki bağı kopmadı.”* (K201, kadın, ilkokul ve lise), *“Çocukların arkadaşları ve öğretmenleri ile iletişim kurabilmeleri.”* (K262, erkek, ilkokul ve ortaokul) *“Hiç dersten anlamasalar da hiç değilse öğretmen ve arkadaşlarının bir kısmını tanımış oldu.”*(K1978, erkek, lise).

Ebeveynlerin %1’i uzaktan eğitim sürecinin aile bireylerinin evde beraber olmaya, keyifli vakit geçirmeye ve paylaşımına olanak sağladığına ilişkin yanıtlar aile ile olmak kategorisinde birleştirilmiş, bu alt kategoride verdiği bazı örnek yanıtlar şu şekildedir; *“Aile bireyleri bir arada ve sağlıklıyız.”* (K427, kadın, ortaokul), *“Aile olarak daha çok ve daha verimli zaman yaratmaya gayret ettik, evimizin her alanını yaşama alanı olarak her çocuğumuzun yaşına*

uygun halde değerlendirip verimli zaman geçirdik.” (K1092, kadın, ortaokul), “Sağlıklı bir birey olmanın önemini sevdiğinizle birlikte geçirilen güzel günlerin kıymetini.” (K3981, kadın, okul öncesi, ilkokul ve ortaokul).

5.2.3. Ebeveynlerin Uzaktan Eğitim Deneyiminin Olumsuz Yanlarına İlişkin Görüşleri

Uzaktan eğitimin olumsuz yanları nelerdir sorusu açık uçlu olarak sorulmuş verilen yanıtlar NVivo aracılığı ile kelime sıklık analizi yapılarak alt kategoriler oluşturulmuştur. Yapılan analizler sonrası alt kategorilerin sıklıklarına bakılarak şekil 17’deki kelime bulutu oluşturulmuştur.⁶

Şekil 17. Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yanları Kelime Bulutu/Ebeveyn

Alt kategorilere ilişkin analizler sıklıklarına göre sıralı bir şekilde alt başlıklar halinde sunulmuştur. Ebeveynlerin % 1.73’ü bu soruya cevap vermemiştir.

⁶ Şekil 17’deki büyük ve ön planda olan kelimeler en çok yanıtlanan sıklığı en fazla olan kategorileri gösterirken, küçük yazılmış olan kelimeler diğerlerine göre daha az yanıtlanan kategorileri göstermektedir.

5.2.3.1.Fiziksel Yakınma

Ebeveynlerin %16.7'si uzaktan eğitimin olumsuz yanı nedir sorusuna velisi olduğu öğrencilerin göz, boyun, sırt, kas ağrısı, hareketsizlik, sağlıksız beslenme gibi sorunlarla karşılaştığına ilişkin yanıtlar vermiştir. Tüm bu yanıtlar fiziksel yakınma alt kategorisinde tanımlanmıştır. Fiziksel yakınma alt kategorisinde ebeveynlerin verdiği yanıtların bazıları aşağıdaki gibidir.

“Baş ağrısı kas ağrısı göz bozukluğu...” (K5774, kadın, ilkokul)

“Göz sağlığını bozması baş ağrısı yapması...” (K1578, kadın, ilkokul)

“Gözlerde kızarıklık, Bel ağrıları, Boyun ağrıları...” (K2305, erkek, lise)

“Ekran başında uzun süre kalmaktan baş ve sırt ağrısı hareketsizlik.” (K2633, kadın, ilkokul, ortaokul)

“Ekranla sürekli baktığı için gözleri bozulması baş ağrısı beyinleri uyuyor.” (K6171, kadın, ortaokul)

“Çocukta sırt ağrısı ve dışarı çıkmama problemi başladı.” (K5962, kadın, ortaokul).

5.2.3.2.Çok Yönlü Olumsuz

Katılımcıların %15.9'u birden fazla olumsuzluk içeren yanıtlar vermiş, cevapların yoğunluğu gözetilerek ayrı bir alt kategori oluşturulmuştur. Çok yönlü olumsuz alt kategorisinde ebeveynlerin verdiği yanıtların bazıları aşağıdaki gibidir:

“Uzun süreli olduğu için olumsuz yanı çok, ders, düzen, ödev, her şeyi olumsuz etkilediğini düşünüyorum. Uzun süreli uzaktan eğitimin hiç bir olumlu yanı yok ne yazık ki!” (K3475, kadın, ortaokul)

“Çocuğun sosyalleşmesi ki önüyor, aşırı derecede radyasyona maruz kalıyorlar, fiziksel aktivitelerden uzak kalıyorlar.” (K111, erkek, ilkokul)

“Fiziksel aktivite yetersizliği, yeterli geri bildirim olmaması, motivasyon düşüklüğü, sosyalleşme yetersizliği.” (K125, kadın, ilkokul)

“Saymakla bitmez.” (K347, erkek, ilkokul)

“Ebeveyn ve çocuk Arasında öğretmen ve öğrenci ilişkisi yarattı, çocuk kimi ne şekilde karşında ilgili göreceğini şaşırıldı, motive olmak zorlaştı, yaptırımlar zorlaştı, okulun

ne olduğu ilk kez başlayanlar için anlamsız ve tanımsızdı, çalışan annenin iş yükü ev ve iş olarak varken bir de öğretme yükümlülüğü bindi, tüm gün online ders ve ödevler ile geçti. Okul araç gereçlerinden faydalanamamak öğrenci ve öğretmen açısından ders anlama anlatma ve uygulamaya geçişte bir hayli zorlu geçti, eğitim sisteminde yenilikler olabilirdi, pandeminin ikinci döneminde böylesi bir sistem olmamalıydı, bunun için geliştirici anlamaya yönelik daha başarılı sistemler uygulanmalı, dersler arasında verilemeyen ve sürekli konu bitirmeliyim diye hızlı geçilen bir sistem dayatması görev tamamlandı oh bitti diye düşünülmemeli, öğrenci anlamadan yazarak yetiştirmeye, dk lar ile mücadele etmeye ve bunun karşında anlamak ve cevaplamak zorunda kaldığı zamanla Arada kaldı; artık anladığını değil de okuma yazma yapabildiğine şükrettik!!!” (K601, kadın, ilkokul).

5.2.3.3.Sosyalleşememe

Katılımcıların %15.1’i velisi olduğu öğrencinin arkadaşları, öğretmenleri ile iletişim kurmamasını, okul ortamının sosyalleşmeye katkı sağlayan ikliminden uzak kaldıklarını ifade etmişlerdir. Sosyalleşememe alt kategorisinde ebeveynlerin verdiği yanıtların bazıları aşağıdaki gibidir:

“Sosyalleşme yok, uyku düzeni yok. İçeriye kapanıklık.” (K62, kadın, ilkokul, üniversite)

“Sosyalleşme yok öğrenci, öğretmen iletişimi yok denecek kadar az, bazı öğretmenlerde gayret hiç yok öğrenci isteksiz.” (K76, kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Ekran başında uzun süre vakit geçirme, sosyal aktivitelerden uzak olma, duygusal olarak öğretmenden ve arkadaşlarından uzak olma.” (K15, kadın, ilkokul)

“Asosyal oldular ama tabii ki önce sağlık.” (K18, kadın, lise)

“Arkadaşlarından uzak olması kendini derse pek verememesi.” (K22, kadın, ilkokul)

“Birebir öğretmenle ilişki kuramaması, öğretmenin çocuklarla tam olarak ilgilenememesi, çocukların okul ortamından, arkadaşlarından uzak kalması.” (K775, kadın, ilkokul).

5.2.3.4.Öğrenci Motivasyonu Düşük

Velilerin %10.3’ü çocuklarının ev ortamında derse motive olamadıkları, motivasyonun değişiklik gösterdiği, çocukların sorumluluk almadıklarına ilişkin yanıtlar vermişlerdir.

Öğrenci motivasyonu düşük kategorisinde toplanan bazı yanıtlara örnek ifadeler aşağıdaki gibidir.

“Yüz yüze olmadığı için iletişim yeterli kurulamadı bazı ders ve öğretmenlere karşı ön yargı oluştu. Motivasyon düşüklüğü oldu. Ev ortamında derslerdeki motivasyonu okula göre biraz azaldı.”(K626 kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Motivasyon kaybı oldu ders çalışmakta çoğu zaman zorlandılar. Ekran başında derslere odaklanmakta güçlük çektiler. Derslerde arkadaşlarını ve öğretmenlerini görmedikleri için dersi dikkatli dinlemediler çok zaman oldu.” (K634, kadın, ortaokul, lise ve üniversite)

“Eğitim yetersiz kaldı çünkü çocuk odaklanma motivasyon eksikliği yaşadı.” (K693, kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Motivasyon, disiplin yok. Sorumluluk duygusu zayıfladı.” (K808, kadın, ortaokul).

“Motivasyon düşüklüğü.” (K850, erkek, ilkokul)

“Motivasyon düşüklüğü, gerçek sınıf ortamından ve yaşutlarından uzak olmak.” (K1190, Kadın, ortaokul ve lise).

“Dikkatini derse verememe, sorumsuzluk, motivasyon eksikliği, asosyallik.” (K1299, kadın, ortaokul).

“Konsantrasyonu yok, motivasyonu yok, sosyal değil, sanki dersleri daha az ciddiye alıyorlar gibi.” (K1339, kadın, ortaokul)

“Çocukların motivasyonları düşük verim alamıyorlar derslere isteksiz katılıyorlar.” (K1985, kadın, ilkokul, lise ve üniversite)

“Depresyon, motivasyon düşüklüğü, verimsiz çalışma.” (K2476, kadın, ilkokul ve lise)

“Dersin öğrenilememesi verimli ders işlenememesi motivasyon düşüklüğü.” (K2934, kadın, ortaokul ve lise).

“Çocuklarda motivasyon düşüklüğü oluyor.” (K3129, kadın, lise)

5.2.3.5.İnternet Bağımlılığı

Katılımcıların %8.8’i uzaktan eğitim sürecinde çocukların ekran başında geçirdikleri zaman diliminin arttığını, sadece çevrimiçi derse katılım için değil aynı zamanda ders dışı etkinlikler içinde örneğin oyun oynama video izleme gibi aktiviteler için de ekran başında çok vakit geçirdikleri yanıtlarını vermişlerdir. İnternet bağımlılığına ilişkin örnek bazı ifadeler aşağıdaki gibidir:

“Sürekli telefonla zaman geçiriyorlar ödevler internet ders internetten olunca çocuklar iyice bağımlı oluyor.” (K86, kadın, ilkokul)

“Hareketleri azaldı devamlı oturuyor iştahı arttı bilgisayar ve telefon bağımlılığı arttı.” (K395, kadın, ilkokul)

“Evde sürekli kalındığı için teknolojiye bağımlılık artmış oldu.” (K5191, kadın, lise)

“Tamamen yetersiz internet bağımlısı oldu.” (K6736, kadın, ortaokul)

“Bilgisayar, cep telefonu bağımlılığı yapıp yararlı etkinliklerden (Kitap, sanat, spor vb.) uzaklaşmaları.” (K2035, kadın, ortaokul)

5.2.3.6.Okulun Değeri

Katılımcıların %5.5’i çocuğunun okula özlem duyduğunu, okula gitmek istediğini içeren yanıtlar vermişlerdir. Okulun değeri alt kategorisinde yer alan örnek bazı yanıtlar aşağıdaki gibidir:

“Çocuklar okulu daha çok seviyorlar.” (K35, kadın, ilkokul)

“Çocuğum uzaktan eğitim dersi sevmiyor. Okuluna gidip yüz yüze ders görmek istiyor.” (K298, kadın, ilkokul)

“Okula gitmek gibi olmuyor.” (K700, kadın, ortaokul)

“Olumsuz yanı okuldaki gibi olmaması.” (K6195, kadın, ortaokul ve lise)

“Çocuklar okulun değerinden anladı.” (K6537, kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Okul özlem.” (K6798, kadın, lise)

5.2.3.7.Teknik Sorunlar

Ebeveynlerin %5.3’ü uzaktan eğitimde bir takım teknik sorunlar yaşandığına ilişkin yanıtlar vermiştir. Teknik sorunlar alt kategorisi uzaktan eğitim için kullanılan uygulamalara bağlanma, bağlı kalma ile ilgili sorunlar ses, görüntü gitmesine ilişkin yanıtları içermektedir ve bu kategoriye ilişkin bazı örnek yanıtlar aşağıdaki gibidir:

“Bazen derslere bağlanamamamız.” (K7, kadın, ilkokul ve lise)

“bağlantı sorunu, ses ve kamera sorunları.”(K88, kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Ders esnasında bağlantı kopuklukları oluyor ve odaklanma da zorluk çekiliyor.”(K1075, kadın, lise)

“Bazen elektrikler kesilebiliyor bu yüzden çocuklarımız eğitime giremiyor ve öğretmenlerin bağlantıları kesilebiliyor.”(K1207, kadın, lise)

“Ebaya girerken sorun olması.” (K321, kadın, ortaokul ve lise)

“İnternet kopuklukları, öğrencilerin anlaması için yeterli olmaması, ders süresinin çok az olması.” (K2303, kadın, lise)

“Dikkatleri dağılıyor, yoğunluktan derslere giremedikleri oldu, zoom ve eba da ilk dönem sıkıntı yaşadık.” (K3887, kadın, ortaokul)

“Teknik aksaklıklar nedeniyle derslerin kesilmesi yaşanabiliyor.” (K12, kadın, ilkokul)

“EBA nın çoğu zaman sıkıntı olması.” (K36, kadın, ortaokul)

“Ses sorunları görüntü sorunları.” (K165, kadın, ilkokul)

5.2.3.8.Yeterli Değil

Ebeveynlerin %4.9’u uzaktan eğitimin olumsuz yanı olarak yeteri kadar eğitim alamadığına ilişkin yanıtlar vermişlerdir. Bu kategoriye ilişkin bazı örnek yanıtlar aşağıdaki gibidir:

“Çocuğumun sosyal ve duygusal gelişimini tamamlayamadığını ve ilkokul düzeyinde tam olarak ekran karşısında eğitim alamadığını düşünüyorum.” (K489, kadın, ilkokul)

“Yetersiz eğitim...” (K49, kadın, lise)

“Yeterli eğitimi alamaması ve ekran başında çok kalması.” (K94, kadın, ilkokul)

“Yeteri kadar eğitim alamadılar.” (K199, kadın, ilkokul ve lise)

“Çocuklar hiçbir şey anlamıyor yetersiz.” Şeklinde düşüncelerini ifade etmişlerdir.” (K310, kadın, ilkokul)

“Yeterli eğitim göremediklerini düşünüyorum.”(K4816, kadın, okul öncesi ve ilkokul)

“Çok yeterli gelmiyor yüz yüze eğitim gibi değil ders yaparken sıkılıyorlar.”(K6161, kadın, okul öncesi)

5.2.3.9. Olumsuz Değil

Ebeveynlerin %4.7'si uzaktan eğitimin olumsuz yanını olmadığını belirterek uzaktan eğitime ilişkin olumlu değerlendirmeler yapmıştır. Olumsuz değil kategorisi altında birleştirilen cevapların bazı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Benim için ve oğlum için olumsuz bir yönü yok.” (K258, kadın, ilkokul)

“Olumsuz yanını görmedim bizi üzen sadece internet bağlantısının zaman zaman düşmesi oldu.” (K537 kadın, lise)

“Çok olumsuz bir şey göremiyorum oldukça memnunum.” (K631, kadın, ilkokul)

“Olumsuz yönü yok bence böyle devam etsin koşullar buna elverişli.” (K821, erkek, ortaokul)

“Olumsuz yönü olduğunu düşünmüyorum.” (K1881, kadın, ortaokul ve üniversite)

5.2.3.10. Disiplin Yok

Ebeveynlerin %3.1'i okul ve sınıf içi disiplinin uzaktan eğitimde sağlanamadığı ve bu durumun çocukların motivasyonunu ve uzaktan eğitimden aldığı verimi olumsuz etkilediğine ilişkin yanıtlar vermişlerdir. Bu kategori içerisine alınan bazı örnek yanıtlar aşağıdaki gibidir:

“Okul ortamı okul disiplin olmadan eğitim görüyor çocuklar.”(K306, erkek, ilkokul)

“Çocuklarımızda tembellik yaptı disiplin yok.” (K740, kadın, ortaokul)

“Ciddiyetsiz disiplinsiz dinlemeyen anlamayan öğrenci.”(K1606, kadın, ilkokul)

“Çocuklar ev haline alıştılar okulda gibi disiplinli olmuyor daha rahat o yüzden esnetebiliyorlar.” (K2164, kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Okulda sınıfta olduğu gibi disiplinli şekilde ders dinlenmiyor.”(K3009, kadın, ortaokul)

“Disiplin yok, konsantrasyon yok, çalışma düzeni yok.” (K3384, kadın, okul öncesi ve lise)

“Okul ortamını olmaması, kural ortamının olmaması.” (K3445, kadın, ilkokul)

“Disiplin yok, verimli değil.” (K6423, kadın, lise ve üniversite)

“Disiplin yok sosyallik yok.” Katılımcılar tarafından kullanılan ifadelerdir”(K6650, kadın, ilkokul)

“Motivasyon yok disiplin yok.” (K7104, kadın, ortaokul)

5.2.3.11. Artan Mesai

Ebeveynlerin %1.7’si uzaktan eğitimin olumsuz yanları nedir sorusunu yanıtızsız bırakmışlardır. Katılımcıların %1,69’u ev içi emeğin arttığı, ev içi işler yanında çocukların eğitim sürecine dahil oldukları ve bu durumun ek bir mesai yarattığına ilişkin yanıtlar vermişlerdir. Bu kategori içerisine alınan bazı cevaplar aşağıdaki gibidir:

“Çalışıyorum çok zorlandım takip edemedim.” (K322, kadın, ilkokul ve lise)

“Çok zorlandık.” (K338, kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Zaman yok.” (K2522, kadın, ilkokul)

“Evdeki öğrenci sayısı iki olunca ev küçük olunca ne ola bilir?” (K2924, kadın, ilkokul)

“Bebeğimle kızımın arasında mekik dokudum bu süreçte annelere çok daha fazla yük bindi.” (K1129, kadın, ilkokul)

“Düzenli eğitim sadece yüz yüze de olur. Biz veliler öğretmenlik yaptık çocuklarımıza ve çok zorlandık psikolojik olarak. Okuma yazmayı anneler öğretti biz zorlu bir sınavdan geçtik. Benim için uzaktan eğitim başarısız her anlamda; insan için bedensel ve psikolojik tatmin yoktur.” (K1099, kadın, ilkokul ve lise)

“Aynı anda hem anne hem eğitimci rolü üstlenmek zorunda kaldık.” (K1793, kadın, okul öncesi)

5.2.3.12. Eşitsizlik

Katılımcıların %1.6’sı uzaktan eğitime erişim için gerekli olan internet, bağlantı, cihaz vb. araçlardan yoksun olmanın pandemi sürecinde eğitim alanında eşitsizlik yarattığına ilişkin yanıtlar vermişlerdir. Bu kategori için bazı örnek yanıtlar aşağıdaki gibidir:

“Yeterli donanıma sahip olmayan öğrencilere eşit fırsat sunulmaması.” (K132, kadın, ilkokul, ortaokul)

“Olumsuz yanı çocuğumun derslerden faydalanmaması tabi ki tablet telefon olmayışı olumsuz oluyor bu süreçte çocuk hiç bir şekilde eğitimden mahrum kalıyor hepsi maddiyata dayanıyor.”(K301, kadın, ortaokul)

“Tablet ve yeterli internetin olmaması, yeterince iletişim kurulmamasıdır.”(K252, erkek, ilkokul)

“Teknik imkansızlık yaşayanlar için eşitsizlik.”(K2916, kadın, ortaokul)

“Uzaktan eğitim bu süreçte yetersiz kaldı herkesin maddi durumu yetmiyor.” (K7147, kadın, ortaokul, lise)

“Evde yeterli odamız olmadığı için ister istemez tartışmalar çıkıyor.” (K232, erkek, ilkokul, ortaokul, lise)

“Cihaz yetmiyor. Çoğu zaman derslerinin süreleri çakışıyor.” (K259, kadın, ilkokul, ortaokul ve lise)

“Maddi durumu olmayan aileler için tamamen haksızlık olarak görüyorum ve hiçbir faydası yok.” (K1997, kadın, ilkokul, ortaokul ve lise)

“Yeterli oda olmaması ve yeterli cihazın olmaması. Kullandığım telefonu sırf kızlarım ebaya girsinler diye onlara verdim. Olumsuzluğu maddi yetersizlikler.” (K4639, kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Motivasyon eksikliği maddi eşitsizlik.” (K6432, kadın, ilkokul, özel eğitim okulu)

“Aile maddi manevi durumumuzun olmaması çocuklarımın tabletlerinin olmaması benim telefonum yok sadece babalarının ki var oda vermiyor o yüzden uzaktan eğitimin bu şekil olması güzel değil.” (K6996, kadın, ilkokul ve ortaokul)

5.2.3.13. Evde Olmak

Katılımcıların %1.4’ü evde olmanın derse adaptasyon, derse katılım isteği ve eğitim sürecinin tüm aşamalarını olumsuz etkilediği cevabını vermişlerdir. Bu kategori için bazı örnek cevaplar aşağıdaki gibidir:

“Evde daha rahat davranmaları disiplinin azalması.” (K986, kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Bazen çocuklara sıkıcı gelebiliyor ev rahatlığında derse adapte olmakta zorlanıyor.” (K1007, kadın, ilkokul)

“İlk olarak okul ortamı apayrı bir şey evde çocuklar yeteri kadar verimli olamıyor derse adapte olamıyor ilk derste evet sonraki derslerde sıkılıyorlar etrafta olan bitenle ilgileniyorlar.”(K1150, kadın, ilkokul ve lise)

“Çocuklarım derse adapte olamadılar bir buçuk senedir evde kapalı olmanın çok büyük etkisi var.” (K2475, kadın, ilkokul ve ortaokul)

“Tüm gün evde ve ekran başında.” (K992, kadın, ilkokul ve lise)

“Çocukların evde boş boş oturup bilgisayarın başında kalkmaması.” (K1020, kadın, ortaokul)

“Evden çıkmamak.” Şeklinde durumu ifade etmişlerdir.” (K1470, erkek, lise)

“Yattığı odada derse giren bir ergen nasıl konsantre olsun, ders izlediği bilgisayar oyun aracı ders arasında 5 dakika bakacağı oyuna dalıp ders kaçıyor, odasına almadığı için kontrol etmek çok zor oluyor. Ki ben evde olduğum halde zorlanıyorum, çalışan aileleri düşünemiyorum.” (K6190, Kadın, lise)

“Tabi ki evde olmaları evimiz küçük kendi odaları olmamaları teneffüslerde enerji atamamaları.” (K7397, kadın, ilkokul ve ortaokul)

5.2.3.14. Diğer Kategoriler

Yapılan analizler sonucunda sıklığı belli bir yüzdenin altında olan; eğitimi değerlendirme, hiçbir olumlu yanı yok, ders sayısı/süresi az, artan maliyet, ders sayısı fazla alt kategorileri diğer kategoriler başlığı altında verilmiştir.

Ebeveynlerin % 0.88’i uzaktan eğitim sürecinde ödevlendirme, ödev kontrolü, sınav yapılması, bu sürecin notla değerlendirilmesine ilişkin uygulamaları olumsuz bulduğu yanıtını vermiştir. Bu yanıtlar eğitimi değerlendirme kategorisinde bir araya getirilmiştir. Bu kategori için bazı örnek cevaplar şu şekildedir; *“Ödev ve ders takibinin olmaması ve sınav yapılıp kazanımların öğrenilip öğrenilemediğinin kontrol edilememesi.” (K2424, kadın, ilkokul ve ortaokul), “Not değerlendirmeler de herkesin aynı kefeye konması.” (K3278, kadın, ortaokul ve lise), “Çocukların online eğitim ile sınava girmesini doğru bulmuyorum yeterli eğitimi almıyorlar bence.” (K3315, kadın, lise ve özel eğitim okulu), “Sınav yapılmaması ve verilen cevapların kendi fikirleri olmaması ve kaynaklardan yada büyüklerden yararlanılması. En büyük olumsuzluğundan derse katılanında katılmayanında aynı karneyi alması ve ikisinin de eşit değerlendirilmesi.” (K6198, kadın, ortaokul), “Ders motivasyonu zor oldu eksikleri ne*

kadar giderildi bilmiyoruz çalışanda çalışmayanda geçer not aldı seneye nasıl olacak bu çocuklar endişeliler sınavları okuldaymış gibi sorular soruldu.” (K7292, kadın, ilkokul ve ortaokul).

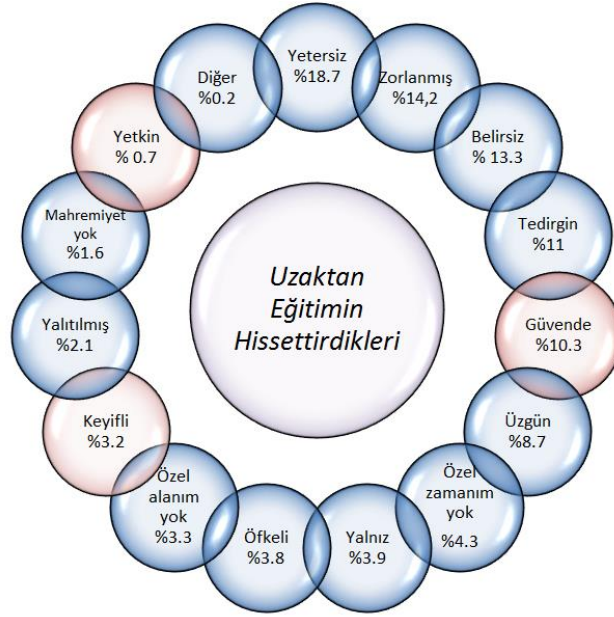
Katılımcıların %0.83'ü uzaktan eğitim sürecinin hiçbir olumlu yanı olmadığını düşünmüş, süreci tamamen olumsuz olarak değerlendirmişlerdir. Bu kategori için bazı örnek cevaplar aşağıdaki gibidir; *“Ben olumlu hiçbir yanı olduğunu düşünmüyorum. Çocuklar eve ve tablet internete bağlı kılındı sosyallikten uzaklaştılar. Her sabah uyanıp kahvaltısını yapıp okula gidip orda öğretmenleri ve arkadaşları ile kalite zaman geçirip eve geliyordu şimdi ise hep evde arkadaşlarını öğretmenlerini çok özlediğini söylüyor çocuklar eve hapsedildiler resmen. Ders esnasında daha sık wc zil evdeki diğer insanların yaşam alanından kaynaklı seslerden olumsuz etkileniyor ben hiç Memnun değilim. Anlama kapasiteleri düştü anlayamıyorum diyor ve kds puanları da düştü aynı şekilde evde hep çalışıyor da ama bizi olumsuz etkilediğini düşünüyorum.”* (K7273, kadın, okul öncesi ve ortaokul), *“Olumlu hiçbir yanı olmadı. Duygusal bağ olmadan öğrenme olmuyor.”* (K270, kadın, ortaokul), *“Çocuklar uzaktan eğitimi mecburiyet olarak görüyor hiç bir olumlu yanı yok.”* (K3034, kadın ortaokul ve lise), *“Olumlu yanı yok ki olumsuz yanını yazayım.”* (K6711, kadın, ilkokul ve ortaokul). Katılımcıların %0.3'ü ders sürelerinin kısa olması ve bu durumun öğrencilerin derse katılımını olumsuz etkilediğini, uzaktan eğitimde verilen derslerin sınırlı olmasını olumsuz yön olarak ifade etmişlerdir. Bu kategoride verilen bazı örnek yanıtlar şu şekildedir; *“Ders sürelerinin kısa olması nedeniyle derste söz alamaması, ders bittikten sonra ödevlerine biraz geç başlaması.”*(K823, kadın, ilkokul), *“Süre çok az ders saati bağlanmak zor oluyor bazen iyice kısalıyor ders.”* (K1034, kadın, okul öncesi, ilkokul ve ortaokul) , *“Ders saati kısa.” Şeklinde ifade etmişlerdir”* (K1909, kadın, lise, açık öğretim), *“Ders süresinin kısa olması yüz yüze eğitim kadar anlaşılır olmaması olumsuz yönü.”*(K2309, kadın, ortaokul, üniversite) ,*“Ders saati yeterli değil.”*(K3194, kadın, ilkokul ve ortaokul). Katılımcıların %0.26'sı

uzaktan eğitim sürecinde ek harcama yaptıklarını ifade etmişlerdir. Artan maliyet kategorisi içinde yer alan bazı örnek cevaplar şu şekildedir; “Çok maliyetli.” (K6626, kadın, ilkokul ve ortaokul), “Daha fazla masraf daha fazla stres daha fazla endişe daha fazla performans düşüklüğü.” (K1027, kadın, lise), “Masrafın artması.” (K3553, erkek, ilkokul, ortaokul ve lise), “Masraf ve giderler arttı.” (K6588, erkek, okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise), “Çok masraflı.” (K6618, kadın, ilkokul ve ortaokul). Katılımcıların %0.25’i yoğun bir ders programı olduğunu ve çocukların kendilerine ayıracak özel zamanları kalmadığını ifade etmişlerdir. Ders sayısı fazla kategorisi içinde yer alan bazı örnek cevaplar şu şekildedir; “Bazen aşırı ders programı.”(K92, kadın, ortaokul), “Çok ders var.”(K1779, kadın, lise), “Derslerin uzun oluşu çocukların oyuna vakit bulamaması ayrıca bir sıkıntı.”(K2684, kadın, ilkokul), “Derslerin çok erken saate başlaması ve ders saatlerinin fazlalığı. Gereksiz yere müfredatta yer işgal eden dersler var. Bazı derslere devam zorunluluğu olmamalı.” (K4857, erkek, okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise), “Ders saati çok olduğu için 3,4 dersten sonrakilere girmek istemiyorlar, derse devam ediyorlar fakat uyuşuyorlar isteksiz pasif şekilde derse giriyorlar, sürekli ekrana bakmaktan gözleri bozuldu kambur oturmaya başladılar...internetten görsel sanatlar beden eğitimi gibi dersler bunaltıcı oldu boşa İnternet gitti o derslerde!!!” (K6983, kadın, ilkokul ve ortaokul).

5.2.4. Uzaktan Eğitim Sürecinin Hissettirdikleri / Ebeveyn

Uzaktan eğitim sürecinin nasıl hissettirdiği sorusuna verilen yanıtlar şekil 18’te verilmiştir. Şekil 18’te kırmızı renk olumlu, mavi renk olumsuz duyguları göstermektedir. Hisler saat yönünde yanıt sıklığı azalacak şekilde gösterilmiştir. Uzun süren deneyimlerde duygular kısa süreli değişkenlik gösterebildiğinden katılımcılara uzaktan eğitim süreci size nasıl hissettirdi sorusuna birden fazla seçeneği işaretleme ve diğer seçeneği ile yapılandırılmış seçenekler dışında tanımlama yapma olanağı sunulmuştur.

Şekil 18. *Uzaktan Eğitimin Hissettirdikleri / Ebeveyn*

Şekil 18’de görüldüğü üzere ankete yanıt veren ebeveynlerin en sık tekrar ettikleri cevap yetersizlik hissidir. Ebeveynler yoğun sıklıkta kendilerini zorlanmış, tedirgin ve belirsizlik içerisinde hissettiklerini ifade etmişlerdir. %10.3’lük bir yoğunlukta güvende hissettiklerini söyleyen ebeveynlerin, %3.2 keyifli hissettikleri görülmüştür.

5.2.5. Ebeveynler Açısından Uzaktan Eğitimin Verimliliği

Bu bölümde ebeveynlerin uzaktan eğitimin verimliliğine ilişkin değerlendirmesi velisi olduğu öğrencinin uzaktan eğitime katılım isteği, uzaktan eğitimin verimliliği ve uzaktan eğitimin devamlılığına ilişkin sorular kapsamında ele alınmıştır

Ebeveynlerin % 47.7’si uzaktan eğitimin çocuğu için verimli olmadığını, %20.5’i verimli olduğunu, %30.7’si verimliliği değerlendirirken kararsız olduğunu ifade etmiştir. Ebeveynlerin %0.94’ü diğer seçeneğini işaretlemiştir. Ebeveynlerin diğer seçeneğinde uzaktan eğitimin verimliliğine ilişkin görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Derse ve öğretmene bağlı Çok da yeterli bir eğitim olmadı.” (K44, kadın, İlkokul ve lise)

“ Ben destek vermeseydim durumu düşük olacaktı. ” (K125, kadın, ilkokul, ortaokul)

“ Her ne olursa olsun okul ve öğretmen disiplini sağlanamıyor. ” (K277, erkek, ilkokul)

“ Dinlemiyor sıkılıyor, 5 günlük yüz yüze eğitim geri gelsin. ” (K461, kadın, ilkokul)

“ Ortaokula giden çocuğum için verimli, ilkokula giden çocuğum için yeterince verimli olmadığını düşünüyorum. ” (K7234, kadın, ilkokul ve ortaokul)

“ Yani böyle sıkıntılı bir dönem için evet verim sağladı. ” (K7409, erkek, ilkokul, ortaokul ve lise)

Ebeveynlerden çocuğunun uzaktan eğitime katılım motivasyonunu değerlendirmeleri istenmiştir. Ebeveynlerin %36'sı çocuğunun derse katılım motivasyonunu değişken , %30'u düşük , %15'i ise çocuğunun derse katılımı ile ilgili hiç motivasyonu olmadığını söylemiştir. Ebeveynlerin %19'u derse katılım motivasyonunu yeterli bulmuştur. Ebeveynlerin %0.86'sı diğer seçeneğini işaretlemiştir. Ebeveynlerin diğer seçeneğinde çocuklarının uzaktan eğitimin motivasyonuna ilişkin görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“ Liseye giden çocuğumun düşük, ilkokula giden çocuğumun yüksek. ” (K814, erkek, ilkokul ve lise)

“ Zamanla ilgisi azaldı ve motivasyonu düştü, derse girmeme yöntemleri aramaya başladı. ” (K1574, kadın, ilkokul)

“ Kesinlikle derslere katılmak istemiyordu anlamadığını söylüyordu. ” (K2001, kadın, lise)

“ Tablet olsa daha iyi olur telefon çok küçük ekran. ” (K2640, kadın, ilkokul)

“ 1.sınıfa giden çocuğumun motivasyonu çok düşük 4.sınıfa giden çocuğumun motivasyonu yüksekti fakat havaların ısınmasıyla onunda motivasyonu düştü. ” (K3470, kadın, ilkokul)

“ Son zamanlarda düştü. Özellikle 2.dönem. ” (K5417, kadın, ilkokul, ortaokul ve lise)

“ Düşük çünkü kendine ait ne odası ne de cihazı (tablet) var. ” (K5624, kadın, ilkokul ve ortaokul)

Ebeveynlerin çocuklarının derse girme motivasyonları ile ilgili görüşleri ile uzaktan eğitimin verimliliğine ilişkin yanıtlarının analizi sonucunda her iki bileşen arasında aynı yönde, pozitif bir bağ olduğu saptanmıştır ($\chi^2:2497,075$, $p:0.00$ $p < .05$). Uzaktan eğitimin

verimli olmadığını düşünenlerin %35.5'i aynı zamanda çocuklarının motivasyonlarının olmadığını ya da yetersiz olduğunu dile getirmişlerdir. Diğer taraftan eğitimin verimli olduğunu düşünen katılımcıların %53.3'ü çocuklarının motivasyonun verimli olduğunu düşünmüştür. Her iki yönlü düşünüldüğünde motivasyonun mu verimliliği etkilediği, verimlilikten dolayı mı motivasyonun arttığı bilinmese de çalışmanın kesin olarak elde ettiği bulgu her ikisinin pozitif yönde bir ilişkide olduğudur.

5.3.Uzaktan Eğitim Deneyimi ve Öğretmen

Bu bölümde öğretmenlerin uzaktan eğitim deneyimine ilişkin bulgular paylaşılacaktır. İlk olarak öğretmenlerin deneyimi uzaktan ve yüz yüze eğitim verip vermediği, günün hangi saatlerinde ders verdikleri, haftalık ders saat ve günleri, ders saatlerini kimin belirlediği, hane içinde kendisinden başka uzaktan eğitim alan/veren olup olmadığı, kendine özel cihaz, oda vb. kullanabileceği donanımları olup olmadığı, uzaktan eğitime erişim ile ilgili sorun yaşayıp yaşamadıkları, sorun yaşıyorlarsa hangi alanda sorun yaşadıkları, uzaktan eğitim vermek için ek bir harcama yapıp yapmadığı, yaptıysa ne için yaptığı, uzaktan eğitim için hangi cihazı kullandığı ve teknik sorunlar yaşayıp yaşamadığı, evde bakımlarına ihtiyaç duyan birey olup olmadığı soruları kapsamında ele alınacaktır. Devamında uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yanları, süreçte nasıl hissettiklerini sorularıyla deneyime ilişkin görüşleri ele alınmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cevap formları (K1, K2, K3 ...) şeklinde kodlanarak isimlendirilmiştir. Katılımcıların açık uçlu ve diğer seçeneğine sorulara verdiği yanıtlar herhangi bir değişiklik yapılmaksızın ilgili yerlerde kullanılmıştır. Ankete katılan öğretmenlerin ifadelerinin yanında parantez içinde anketi yanıtlama sırası, cinsiyeti ve branş bilgisi yer almaktadır.

Uzaktan eğitim öğretmen anketini 1338'i kadın, 421 erkek olmak üzere toplam 1759 öğretmen tarafından yanıtlamıştır. Anketi yanıtlayan öğretmenlerin oluşturduğu örneklem;

okul öncesi-ilkokul-ortaokul-lise-özel eğitim olmak üzere zorunlu eğitimin tüm kademelerinden oluşmaktadır. Öğretmenlerin branşlara göre dağılım yüzdeleri Tablo 3'te verilmiştir.

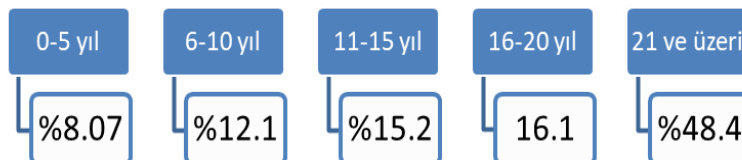
Tablo 3. Anketi Yanıtlayan Öğretmenlerin Branşlara Göre Dağılımı

Branş	%
Sınıf Öğretmeni	24.3
Yabancı Dil Öğretmeni	10.1
Meslek Dersi Öğretmeni	9.8
Matematik Öğretmeni	7.9
Türkçe Öğretmeni	5.6
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni	5.2
Okul Öncesi Öğretmeni	5.2
Fen Bilgisi Öğretmeni	3.8
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni	3.3
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	3
Sosyal Bilgiler Öğretmeni	2.8
Özel Eğitim Öğretmeni	2.6
Psikolojik Danışman/Rehber Öğretmen	2.3
Biyoloji Öğretmeni	2.1
Görsel Sanatlar Öğretmeni	2
Fizik Öğretmeni	1.8
Tarih Öğretmeni	5.4
Müzik Öğretmeni	1.7
Felsefe Grubu Öğretmeni	1.4
Coğrafya Öğretmeni	1.3
Teknoloji ve Tasarım Öğretmeni	0.9

Anketi yanıtlayan öğretmenlerin % 2'sinin Özel Eğitim Uygulama / Özel Eğitim Meslek Okullarında,% 2' sinin okul öncesi , % 29'unun ilkokulda, % 30'unun ortaokulda, ve % 37'sinin lise yada meslek lisesinde görev yaptığı görülmektedir.

Örnekleme oluşturan öğretmenlerin %48.4'ünün 21 yıl ve üzerinde mesleki deneyime sahip oldukları görülmektedir. Öğretmenlerin mesleki deneyimlerine ilişkin diğer dağılımlar Şekil 19'da görülmektedir.

Şekil 19. Öğretmenlerin Mesleki Deneyimi

Anketin yapıldığı tarihlerde okulların kısmen açık olması nedeniyle öğretmenlerin %81'nin uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimi bir arada yürüttükleri görülmüştür. Öğretmenlerin uzaktan eğitim ders saatlerinin ağırlıklı olarak (%76.6) 08.00- 15.00 saatleri arasında olduğu, %91'inin uzaktan eğitimi hafta içi yaparken %9'nun hafta sonu eğitim verdiği anlaşılmaktadır. Uzaktan eğitim ders programlarını kim belirliyor sorusuna öğretmenlerin %62'si okul idaresi ile birlikte %25'i okul idaresi tarafından belirlendiği, %13'ü ise kendisinin belirlediği yanıtını vermiştir.

Ankete katılan öğretmenlerin %32.7'sinin evlerinde kendi dışında uzaktan eğitim veren/çalışan, %59.4'nün evlerinde uzaktan eğitim alan bir öğrenci olduğu görülmüştür. Uzaktan eğitim derslerinde hangi cihazı kullanıyorsunuz sorusu öğretmenlerin eğitim verirken birden fazla cihazı kullanma ihtimali düşünülerek çoklu seçenek işaretleyecekleri şekilde sorulmuştur. Öğretmenlerin uzaktan eğitim için en çok bilgisayar ve akıllı telefon kullandıkları görülmüştür. Diğer seçeneğini işaretleyen 38 öğretmenin çizim tableti, akıllı tahta, grafik tablet, grafik ekran, X-pen gibi cihazlar kullandığı, 3 öğretmenin ise cihazının olmadığı görülmüştür. Öğretmenlerin sahip olduğu olanaklara ilişkin dağılımlar şekil 20'de verilmiştir.

Şekil 20. Sahip Olunan İmkanlar/ Öğretmen

Uzaktan eğitim için ek bir harcama yaptınız mı sorusuna ebeveynlerin %80.3'ü evet cevabını vermiş, internet bağlatma, cihaz alma ve internet kotasını artırma en sık tekrar edilen

cevaplardır. Ebeveynlerin %19.7'si ek bir harcama yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Ankete katılan öğretmenlerin uzaktan eğitim için yaptığı harcamaları ile ilgili diğer dağılımlar şekil 21'de verilmiştir.

Şekil 21. *Uzaktan Eğitim İçin Yapılan Harcamalar/Öğretmen*

Canlı ders esnasında teknik sorunlarla karşılaşıyor musunuz sorusuna katılımcıların %14'ü herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade ederken, %86'sı bu süreçte alt yapı problemleri ve çeşitli teknik sorunlarla karşılaştığını belirtmiştir.

Öğretmen anketinde evde bakımınıza ihtiyaç duyan kişi/kişiler var mı sorusu öğretmenlerin birden fazla bakım yükü olasılığı düşünülerek çoklu seçenek işaretlenecek şekilde oluşturulmuştur. Öğretmenlerin %28'nin bakımından sorumlu olduğu küçük bir çocuk, %3.1'nin bakımını üstlendiği özel gereksinimi olan birey ve %9.07'sinin bakım desteği verdiği yaşlı bir birey olduğu, %66.5'inin ise yakınlarından destek aldığı görülmüştür. Bu durum pandemi döneminde bakım süreçlerine aile içinde çözüm üretilmeye çalışıldığı şeklinde yorumlanabilir. Ankete katılanların %54.9'u ek bir bakım yükü olmadığı cevabını vermişlerdir. Ebeveynlerin bakım yükü ve ürettikleri çözümler ile dağılımlar şekil 22'de verilmiştir.

Şekil 22. Öğretmenlerin Bakım Yükü ve Çözümler

Bakım yükü olan öğretmenlerin % 14.8'i diğer seçeneğini işaretlemiştir. Öğretmenlerin diğer seçeneğinde bakım yükü ile ilgili verdiği yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“Kendim herkese ve her şeye yetişmeye çalıştım.” (K49, kadın, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni)

“Kızıma ders yaptığım surelerde youtube açtım ki günde sadece 20 dakika izleyen bir çocuğu bu süreçte arttı ne yazık ki.” (K112, kadın, görsel sanatlar öğretmeni)

“Eşim işini bıraktı çocuklara bakıyor.” (K120, erkek, sosyal bilgiler öğretmeni)

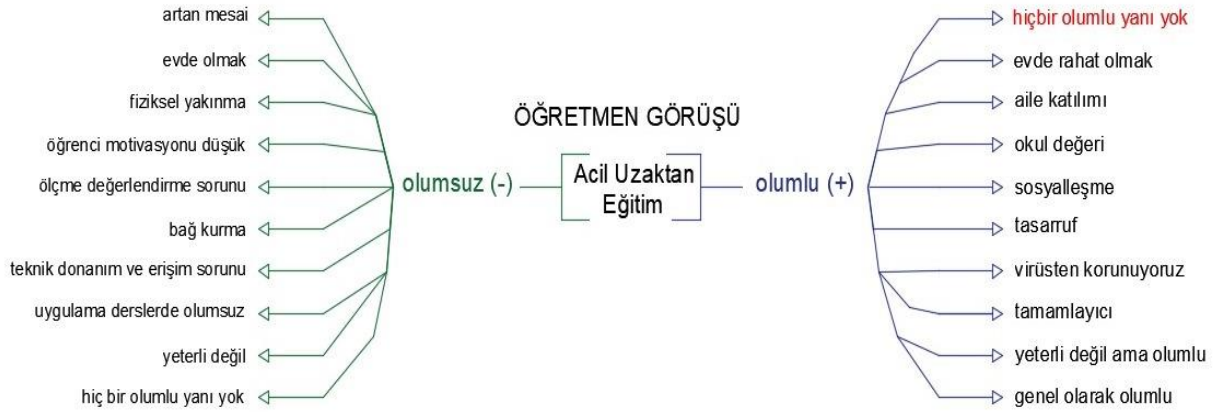
“Kendim idare ettim. Bazen küçük çocuklarımdan dolayı derse bir kaç dk ara verdim öz bakımlarını yapabilmek için.” (K155, kadın, sosyal bilgiler öğretmeni)

“Kendim idare etmeye çalışıyorum. Çünkü bakıcı veya kreşe verebilmek için ekstra bütçem yok.” (K476, kadın, sınıf öğretmeni)

5.3.1. Öğretmenlerin Uzak Eğitim Deneyimine İlişkin Görüşleri

Uzaktan eğitim öğretmen anketinde, acil uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yönleri iki ayrı soru olarak sorulmuştur. Açık uçlu yanıtlanan her iki sorudan elde edilen veriler NVivo programı aracılığı kelime sıklığına bakılarak analiz edilmiş ve şekil 23'te görülen alt kategoriler oluşturulmuştur.

Şekil 23. Uzaktan Eğitim Öğretmen Görüşü

5.3.2. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Deneyiminin Olumlu Yanlarına İlişkin Görüşleri

Açık uçlu soruların NVivo aracılığı ile kelime sıklık analizi yapılarak şekil 5’te görülen alt kategoriler belirlenmiş, ele edilen verilerle şekil 24’deki⁷ kelime bulutu oluşturulmuştur.

Şekil 24. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yanları Kelime Bulutu/Öğretmen

⁷ Şekil 24’de yazımı büyük ve ön planda olan kelimeler en sık tekrarlanan kategorileri gösterirken, yazı boyutu küçük olan kelimeler diğerlerine göre da az tekrarlanan kategorileri işaret etmektedir.

Alt kategorilere ilişkin yapılan analizle, kategorilerin sıklıklarına göre sıralı bir şekilde alt başlıklar halinde sunulmuştur. Anketi yanıtlayan öğretmenlerin %1.3'ü bu soruyu yanıtızsız bırakmıştır.

5.3.2.1.Genel Olarak Olumlu

Uzaktan eğitimin olumlu yanları nelerdir sorusuna ankete katılan öğretmenlerin %51.05'inin AUE sürecini genel olarak olumlu buldukları görülmüştür. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecini; yaşanan zorlu koşullara rağmen eğitimde devamlılığı sağlaması, çağa ve teknolojiye uyum sürecini geliştirmesi, sınıf hakimiyetini kolaylaştırması, zaman ve mekan kavramlarından bağımsız olma, bireysel öğrenmeyi desteklemesi, çok sayıda öğrenciye ulaşma imkanı, bilgi ve eğitim materyaline ulaşma olanaklarının çeşitliliği gibi nedenlerle olumlu buldukları anlaşılmaktadır. Bu kategorideki bazı örnek yanıtlar aşağıdaki gibidir:

“Teknoloji kullanımı ile dersler daha ilgi çekici hale gelmiştir. Eğitimler videolarla desteklenmiştir.”(K140, erkek, sınıf öğretmeni)

“Çocukların okul ve eğitime sıcak kalmaları. Motivasyon kaynağı olması.”(K142, kadın, okul öncesi öğretmeni)

“Zor günler geçirdiğimiz şu zamanlarda en azından derslere devam ettik ve online eğitim için bilgisayarı ve interneti aktif olarak kullanmayı öğrendik.” (K194, erkek, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni)

“Sınıf kontrolüyle zaman kaybedilmediği için ders işlemeye daha çok zaman ayırabildik. Bu durum da kendisini bilen, hedefi olan çalışan bir öğrenci için okul ortamından daha verimli oldu.”(K204, erkek, matematik öğretmeni)

“Öğrencilerin sınıf ortamında birbirlerinin dikkatini dağıtması söz konusuysen, uzaktan eğitim daha bireyselleştirilmiş, özel ders niteliği taşımaktadır.” (K220, kadın, müzik öğretmeni)

“Okula gelme isteği düşük, üşengeç çocuklarda olumlu oldu.” (K251, kadın, sağlık hizmetleri öğretmeni)

“Uzaktan eğitim öğrenmeye güdülenmiş öğrencilerle muazzam güçlü. Sınıf ortamında bulması vakit kaybettirecek görseller, grafikler, veriler bir tıkla dersin içinde yer alıyor.

Multimedya içeriklerle zenginleştirilmiş bir öğrenme ortamı sunuyor. Farklı uzamsal zekalara hitap etme imkanı veriyor.”(K1331, erkek, sosyal bilgiler öğretmeni)

“Öğrencilerim ve ben teknolojiyi kullanma becerisini geliştirdik.” (K1434, kadın, sınıf öğretmeni)

“Saat mekan kavramı ortadan kalktı daha hızlı ilerleyebiliyoruz yazma derdi daha az.” (K1484, erkek, fizik öğretmeni)

“Çok geniş bir materyal havuzu var. Öğrencilerle daha çok kaynak ve etkinlik paylaşma imkanı var.” (K1609, kadın, tarih öğretmeni)

5.3.2.2.Tasarruf

Uzaktan eğitim sürecinde evden eğitim veren öğretmenlerin % 14.8 ‘inin bu süreçte zamandan tasarruf sağlaması, yol, giysi, servis, ulaşım, yemek vb. harcamalarının ortadan kalkması gibi nedenlerle uzaktan eğitimi olumlu buldukları görülmektedir. Öğretmenlerin tasarruf alt kategorisine ilişkin yanıtlarından bazıları aşağıdaki gibidir.

“Yolda geçirdiğim zamanda ev ve bebek ile ilgileniyorum.”(K274, kadın, sınıf öğretmeni)

“Zamandan tasarruf, tekrar edilebilir olması.”(K311, kadın, felsefe öğretmeni)

“İşe gidip gelmediğim için kendime daha çok zaman ayırdım. Dışarıda yemek yeme zorunluluğum ortadan kalktı.”(K626, kadın, coğrafya öğretmeni)

“Zamanı dolu dolu kullanabiliyorsunuz ödev gönderimi ve kontrolleri kolay oluyor. Yolda zaman kaybı olmuyor. Ders aralarında ders hazırlamak, ön hazırlık yapmak için zaman ve donanım elimin altında olduğundan rahatlık oluyor.”(K337, kadın, biyoloji öğretmeni)

“Zamanı etkin kullanma, kolay erişim, ulaşım sorununun olmaması, velilere daha çok ulaşım sağlanması.” (K341, kadın, psikolojik danışman)

“Okulum evime uzak olduğu için yol masrafı olmadı. Çocuklarım da evde olduğu için onlarla ilgilenemedim. Sözel derslerimi aktarmaya sorun yaşamadım. Konu ilgili videoları hızlıca başlatıp paylaşabilme, öğrencilere kontrolü verip uygulamaya devam edebilme imkanı oldu. Uzaktan eğitim eba, zoom gibi uygulamaları yakından öğrenme imkanım oldu.” (K361, kadın, büro yönetimi öğretmenliği)

“Konforlu olması, yol vs. için harcanan vakitten tasarruf, dolayısıyla kişisel enerji ve nakit tasarrufu.” (K404, kadın, Türk dili ve edebiyatı öğretmeni)

“Kendi özelime ve evdeki düzenine sorumluluklarım daha çok zaman bulabildim.”(K1322, kadın, müzik öğretmeni)

5.3.2.3.Hiçbir Olumlu Yanı Yok

Uzun süre tablet/bilgisayar/telefon kullanmak zorunda kalınması, bazı ders içeriklerinin uzaktan eğitime uygun olmaması, fırsat eşitsizliği, öğrencilerin derse katılım düzeylerinin düşüklüğü, teknik yetersizlik gibi nedenlerle ankete katılan öğretmenlerin %12.8’inin uzaktan eğitim uygulamalarının hiçbir olumlu yanı olmadığını ifade ettikleri anlaşılmaktadır. Bu alt kategoriye ilişkin öğretmen yanıtları aşağıdaki gibidir:

“Öğrenciler tablet, bilgisayar ve telefondan soğudu.”(K203, kadın, sınıf öğretmeni)

“Özel eğitim için olumlu bir yanı yok.”(K279, kadın, özel eğitim öğretmeni)

“Olumlu bir yanını göremedim çünkü katılımlar hep azdı.”(K292, kadın, biyomedikal cihaz teknolojileri öğretmeni)

“Sürece alıştık, fiziksel ve duygusal olarak verimli olduğuna inanmıyorum, çok rahatladık, gevşedik ve sosyal hayattan koptuk” (K343, kadın, sosyal bilgiler öğretmeni)

“Hiç bir olumlu yanı yok... Adil ve yeterli eğitim alınmıyor... Öğretmen öğrenciyle göz teması kurmadan, başını okşamadan, ders dışı rehberlik hizmeti sunmadan bence eğitim olmaz... Olmadı da zaten 1.5 dönemleri kayıp. Her yönden”(K424, kadın, İngilizce öğretmeni).

“Benim dersim için olumlu yan bulmam güç.” (K764, kadın, görsel sanatlar öğretmeni)

“Meslek lisesinde çalışıyorum. Meslek lisesi öğrencileri için olumlu yanı olduğunu düşünmüyorum. Okulun motivasyonu çok düşük olan bir öğrenci profili tamamen akademik süreçten uzaklaştı. Mesleki uygulama yapamadığı için seçtiği meslekle de arasına mesafe girdi. Dinleyerek öğrenen bir öğrenci profili olmadığı için büyük zarar gördü. Yaparak yaşayarak öğrenen öğrenci profili uzaktan eğitime adapte olamadı.”(K1296, kadın, psikolojik danışman)

5.3.2.4.Virüsten Korunuyoruz

Anketi yanıtlayan öğretmenlerin % 10.5’i evde olmanın kendileri, aileleri, çocukları ve öğrencileri açısından COVID-19 bulaş riskini azaltması, maske takma zorunluluğunun

ortadan kalkması, kendini güvende hissetme gibi ifadelerle AUE sürecini olumlu olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin virüsten korunuyoruz alt kategorisine ilişkin yanıtlarından bazıları aşağıdaki gibidir:

“Pandemi sürecinde evde olmak özel öğrencilerimiz için çok iyi oldu. Çünkü bünyeleri oldukça hassas. Kolay kolay hasta olabiliyorlar. Uzaktan eğitimle koronavirüse yakalanma riskleri oldukça azaldı.” (K96, kadın, özel eğitim öğretmeni)

“Virüs riskinden uzak, öğrencilerimle birebir ilgilenebilmek daha verimli oldu.” (K267, kadın, özel eğitim öğretmeni)

“Covidin yayılması azalmış oldu. Kendimi, ailemi ve öğrencilerimin korunduğunu düşünüyorum.” (K369, kadın, sınıf öğretmeni)

“Geç aşılandığımız için o sürede virüsten korunduğumu düşünüyorum.” (K1260, kadın, Türk dili ve edebiyatı öğretmeni)

“Salgın sürecinde olduğu için eğitim camiasında yayılımı en aza indirdiği düşüncesindeyim.” (K1307, kadın, okul öncesi öğretmeni)

“Pandemide öğrenci kendini korumuş oluyor.” (K1404, erkek, sınıf öğretmeni)

5.3.2.5.Evde Rahat Olmak

Öğretmenlerin %3’ü evde rahat bir ortamda rahat kıyafetlerle ders anlatmak, zaman, mekan ve hava koşullarından bağımsız olmayı kendileri ve öğrencileri açısından olumlu bulduklarını ifade etmiştir. Evde rahat olmak alt kategorisinde yer alan yanıtların bazıları aşağıdaki gibidir:

“Kötü hava şartlarında evden ders yapmak.” (K233, kadın, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni)

“Konfor alanımın dışına çıkmadan ders işlemek.” (K316, kadın, teknoloji ve tasarım öğretmeni)

“Çocukların evde daha sağlıklı beslendiğini düşünüyorum.” (K350, kadın, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni)

“Derse evden katıldıkları için öğrencilerin daha fazla uyuması, aileleriyle daha çok zaman geçirmesi, ödevlerine daha çok zaman kalması.”(K1494, kadın, Türkçe öğretmeni)

“Velinin ve öğrencinin rahatlığı” (K1587, kadın, Türkçe öğretmeni)

5.3.2.6.Sosyalleşme

Öğretmenlerin %2.5’i uzaktan eğitim uygulamaları sayesinde öğrenci ve velileriyle iletişimlerinin kopmadığını, bu sayede onlara sosyal, bilişsel, psikolojik anlamda destek verdiklerini belirtmiş, bu sürecin öğrenci-öğretmen-veli arasındaki bağı güçlendirdiği şeklindeki ifadelerle süreci sosyalleşme yönünden olumlu buldukları anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin sosyalleşme alt kategorisine dair yanıtlarının bazıları aşağıdaki gibidir:

“Öğrencilerimle iletişim halinde olduk.” (K76, kadın, okul öncesi öğretmeni)

“Öğrencilerle bağ kopmuyor.” (K176, kadın, okul öncesi öğretmeni)

“Öğrenciler yalnız bırakılmadı, öğretmenleri tarafından psikolojik destek gördüler.”(K232, kadın, İngilizce öğretmeni)

“Öğrenci ve öğretmenler arasındaki bağı güçlendirdi ve eğitimin her yerden yapılabileceğini kanıtlamış oldu.”(K355, kadın, Türkçe öğretmeni)

“Çocuklarla birbirimizi görmek motivasyon oldu.” (K893, kadın, sınıf öğretmeni)

“Bu zorlu süreçte öğrencilerimizle buluştuk .” (K1345, kadın, sınıf öğretmeni)

5.3.2.7.Aileyle Beraber Olmak-Aile Katılımı

Ankete katılan öğretmenlerin %2.2 ’sinin bu süreçte aileyle birlikte olmayı hem kendileri hem de öğrenciler için olumlu bulduklarını ifade etmişlerdir. Ev ortamında aileden kopmadan çalışmanın iyi hissettirmesi, ders aralarında aile üyelerine zaman ayırabilmek, aile içi ilişkilerin güçlenmesi gibi ifadelerle süreci olumlu olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Aynı doğrultuda uzaktan eğitim süreciyle birlikte öğrenci ailelerin çocuklarını ders ortamında gözlemleyerek daha iyi tanıma şansına sahip olduklarını, böylece ailelerin eğitim süreçlerine daha bilinçli yaklaştıklarını bunun da öğretmenlere olan yaklaşımlarının olumlu yönde

değiştirdiğini ve bu sayede derse katılımın arttığını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu kategoriye ilişkin verdiği yanıtların bazıları aşağıdaki gibidir:

“Aileler çocuklarının öğrenebilmek kapasitelerini gördüler. Dersi takip edip daha bilinçli olarak çocuklarına yaklaştılar.”(K13, kadın, sınıf öğretmeni)

“Velilerle iş birliği daha kolay.”(K278, kadın, sınıf öğretmeni)

“Çocukların aile ortamını tanıdım. velilerimin eğitime bakışını anlayabildim.” (K432, kadın, sınıf öğretmeni)

“Ailelerin öğretmenlerle ilgili farkındalığının arttığını düşünüyorum.” (K523, kadın, sınıf öğretmeni)

“Velilerin çocuklarını yakından tanımaları. Okulun ve öğretmenlerin değerinin bilinmesi.” (K545, kadın, görsel sanatlar öğretmeni)

“Veli destek ve katılımının daha fazla olduğunu gördüm.” (K1226, kadın, sınıf öğretmeni)

5.3.2.8.Diğer Kategoriler

Yapılan analizler sonucunda sıklığı belli bir yüzdenin altında olan; tamamlayıcı, okul değeri, yeterli değil ama olumlu alt kategorileri diğer kategoriler başlığı altında verilmiştir.

Anketi yanıtlayan öğretmenlerin %0.79'u uzaktan eğitim uygulamalarıyla sınıf yönetimini daha kolay sağladıklarını, soru çözümü için bol zamanlarının kaldığını, çok sayıda eğitim materyallerine kolaylıkla ulaşabildiklerini, ifade etmişlerdir. Bu cevaplar tamamlayıcılık alt kategorisinde birleştirilmiştir. Yanıtlardan bazıları şu şekildedir;

“Destek eğitim olarak güzel. Doküman paylaşımı açısından verimli. İsteyen bir kitle olursa öğretmen karşısında çok daha güzel işler çıkarılabilir.”(K670, erkek, fen bilimleri öğretmeni), *“Tüm öğrencilerin dikkatini daha rahat topluyorum. Arka sırada oturma problemi yok.”*(K708, kadın, özel eğitim zihin engelliler öğretmeni), *“Yüz yüze eğitimin tamamlayıcısı olması.”*(K575, kadın, bilişim teknolojileri öğretmeni). Katılımcı öğretmenlerden %0.51'i uzaktan eğitim sürecinin uygulamalı dersler, özel eğitim

öğrencilerinin eğitimi, motivasyon ve katılım düşüklüğü gibi nedenlerle süreci olumlu ancak yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir. Yeterli değil alt kategorisinde yer alan öğretmen yanıtlarından bazıları şu şekildedir; “Hiçbir şey yapılmamasındansa şu dönemde süreci idare etti.”(K539, kadın, İngilizce öğretmeni), “Belirli zamanlarda yararlı olabilir ama tamamıyla uzaktan eğitim yeterli değil.” (K577, kadın, çocuk gelişimi eğitimi öğretmeni), Öğrencilerle iletişimi koparmadık çok yeterli olmasa da bilgi alışverişi gerçekleşti. (K1632, kadın, türk dili ve edebiyatı). Anketi yanıtlayan öğretmenlerden %0.39’u ise uzaktan eğitim süreciyle geleneksel yüz yüze eğitimin, okulun değerinin anlaşılmasına katkı sağladığını ifade ederek süreci olumlu bulmuşlardır. Örnek yanıtlar şu şekildedir; “Okulun ve yüz yüze eğitimin ne kadar önemli olduğunun öğrenciler, veliler tarafından kavranması.”(K205, erkek, fen bilimleri öğretmeni) “Bunu hem öğrencilerimi hem de evde uzaktan eğitim gören iki çocuğumu gözlemleyerek çok net bir şekilde belirtebilirim. Hiçbir şey yüz yüze eğitimin yerini tutmuyor.”(K388, kadın, sınıf öğretmeni)

5.3.3. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Deneyiminin Olumsuz Yanlarına İlişkin Görüşleri

Açık uçlu soruların NVivo aracılığı ile kelime sıklık analizi yapılarak alt kategoriler oluşturulmuş. Yapılan analizler sonrası şekil 25’deki⁸ kelime bulutu oluşturulmuştur.

Şekil 25. Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yanları Kelime Bulutu/Öğretmen

⁸ Şekil 25’de büyük ve ön planda olan kelimeler en sık tekrarlanan kategorileri gösterirken, küçük yazılmış olan kelimeler diğerlerine göre daha az tekrarlanan kategorileri göstermektedir.

Alt kategorilere ilişkin analizler sıklıklarına göre sıralı bir şekilde alt başlıklar halinde sunulmuştur. Katılımcıların % 2.04'ünün bu soruyu yanıtlamadıkları görülmüştür.

5.3.3.1.Teknik Donanım ve Erişim Sorunları

Acil uzaktan eğitim sürecinin temel dayanağı olan internet erişiminin herkes için mümkün olmaması, bağlantı sorunları, internet kotası, teknik donanım yetersizliği gibi çeşitli aksaklıklar yaşanması gibi nedenlerle anketi yanıtlayan öğretmenlerin % 25.07'sinin uzaktan eğitimi olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Bu kategoriye ait öğretmen yanıtlarının bazıları aşağıdaki gibidir:

“İnternet erişimi ve eba kapasitesinin yetersiz oluşu ve öğrencilerin yeterli donanıma sahip olmamaları. Öğrenci denetimde uzak oluşu, gerektiği kadar önemsememesi.” (K11, kadın, sınıf öğretmeni)

“Öğrencilerin sosyal yönden eksik kalmaları ve uzaktan eğitime katılacak teknik donanımlarının olmaması.” (K25, erkek, tarih öğretmeni)

“Öğrenciler internet kotaları nedeniyle, cihaz ve bağlantı sorunları nedeniyle zorlandılar. Öğrencilerimizin dikkatini toplama ve dinleme becerilerini geliştirme açısından sorunlar yaşandı. Somut işlem dönemindeki öğrencilerimiz yönergeleri uygulamakta zaman zaman zorluklar yaşadılar. Yazma becerileri bakımından sınıf standardını oluşturmak çok uzun sürdü.” (K40, kadın, sınıf öğretmeni)

“Zaman zaman elektriği kesilen öğrencinin derse katılamaması. Velilerde çok çocuk olduğunda hepsinin internete bağlanamaması .”(K96, erkek, sınıf öğretmeni)

“Öğrencilerimin yarısından çoğu derslere katılacak teknik imkanlara sahip değiller, derse girenler ise sürekli evde kaldıkları için motive olmakta zorlanıyorlar.” (K102, erkek, İngilizce öğretmeni)

5.3.3.2.Öğrenci Motivasyonu Düşük

Anketi yanıtlayan öğretmenlerin % 21.03'ü internete erişimde yaşanan bağlantı problemleri, teknik donanım eksikliği, aile tutumları, öğrenme alışkanlıkları, arkadaş ve okullarından uzak olmaları gibi nedenlerle öğrencilerin uzaktan eğitime katılıma ilişkin

motivasyonlarını düşük olarak nitelendirmiş ve uzaktan eğitim sürecini olumsuz bulmuştur.

Bu kategoriye ait öğretmen yanıtlarının bazıları aşağıdaki gibidir:

“Öğrenciler için sıkıntılı. Tek başlarına olmak motivasyonlarını düşürüyor.”(K7, kadın, sağlık/sağlık hizmetleri öğretmeni)

“Bağlantı problemi çocuklar motive olamıyor.”(K16, kadın, sınıf öğretmeni)

“Öğrencilerimiz eğitimin devam ettiğinin farkında değil, çoğunluk ailesinin zorlamasıyla derste ve dinlemiyor.”(K72, kadın, beden eğitimi öğretmeni)

“Süresi çok uzadı, çocukların ilgi ve merakı azaldı.”(K90, kadın, sınıf öğretmeni)

“Öğrenci motivasyonu tam anlamıyla sağlanamıyor. Her aile çocuğunu aynı bilinçte desteklemiyor.”(K410, kadın, sınıf öğretmeni)

5.3.3.3. Bağ Kurma

Anketi yanıtlayan öğretmenler 18.9’u uzaktan eğitim sürecinin sosyalleşmeye olanak vermemesi, öğrencilerin kameralarının kapalı olması nedeniyle göz teması kurulamaması, fiziksel temas sağlanamaması, sözsüz iletişimin sağlanamaması, beden dilinin kullanılmaması, etkileşim ve iletişimin çok zayıf olması sebepleriyle uzaktan eğitimi olumsuz bulunmuştur. Bu kategoriye ilişkin yanıtların bazıları aşağıdaki gibidir:

“Öğrencilerimin gözlerindeki duyguları görememek”(K20, kadın, matematik öğretmeni)

“Öğrencilerin sosyal yönden eksik kalmaları ve uzaktan eğitime katılacak teknik donanımlarının olmaması.”(K25, erkek, tarih öğretmeni)

“Yalnızlık duygusu.” (K31, kadın, psikolojik danışman)

“Olumsuz yanı öğrenci için birebir temas edemiyoruz. Sosyalleşme açısından öğrenciler negatif etkiliyor.” (K32, erkek, felsefe öğretmeni)

“Duygusuz, iletişimden uzaklaşma.” (K41, kadın, psikolojik danışman)

“Öğrencilerin yüzünü görmemek.” (K42, kadın, coğrafya öğretmeni)

“Tamamen sosyal ve gerçekliği olmayan bir hayat yaşamaya başladık.” (K49, kadın, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni)

“Öğrencilerin yüzünü görememenin, hislerini anlayamamanın eğitimin kalitesi için çok değerli olduğunun farkına vardık. Veli gücü her zaman önemli fakat online eğitimde disipline edilemeyen öğrenci sadece yoklama amaçlı ekranın öteki tarafına yatakta veya başka bir uğraş içinde dersi geçirebiliyor. Sınıf içi kontrol, ekrandan bazı kısıtlamalar varken, kamera açılmaması gibi, maalesef yeterli seviyede yapılamıyor. Sadece istekliler üzerinden ders işlenebiliyor. Bu durumda diğer öğrencilerin kaybı ile sonuçlanabiliyor. Bu durumla beraber İnternet yetersizliği, zoom uygulamasında ani yüklenmelere bağlı öğretmen veya öğrenciyi dersten atma, kopma, ekranda başka uygulamalarla çakışması açmaması vb gibi nedenler çok zorlayıcıydı. Öğretmen için en zor kısmı ise öğrencilerde İnternet yada bilgisayar, telefon gibi cihazların olmayışı ve bu sebeple dersten yoksun kalmaları idi.”(K98, kadın, İngilizce öğretmeni)

“Sosyal öğrenme konusunda yetersiz.” (K142, kadın, okul öncesi öğretmeni)

“Sosyalleşme bitti psikoloji bozuldu herkes dijital ortama uyum sağlamaya çalıştı yapamayanlar vazgeçti.”(K298, kadın, psikolojik danışman)

“Öğrenciler ile etkileşim olmuyor. Öğrencilerin ekranları kapalı oluyor. Derste söz almak istemiyorlar. Sadece öğretmenin aktif olduğu bir ders oluyor.”(K337, kadın, biyoloji öğretmeni)

“Öğrencileri tanımıyorum. Bireysel olarak iletişim kurulamıyor. Sınıf ortamındaki motivasyon, enerji, sosyal iletişim olmuyor. ” (K419, kadın, meslek dersleri öğretmeni)

“Öğrencilerin ruhlarına temas edememek.”(K947, erkek, matematik öğretmeni)

“Akran öğrenmesi ve sosyal yaşam eksiklikleri.” (K1724, kadın, matematik öğretmeni)

5.3.3.4.Fiziksel Yakınma

Öğretmenlerin % 10.5’i, uzaktan eğitim sürecinin gereği olan ekran karşısında uzun süre zaman geçirilmesinin konsantrasyon güçlüğü ve bir takım bedensel rahatsızlıklara sebebiyet verdiğine (baş, boyun, sırt, göz ağrıları, kilo artışı) ilişkin yanıtlar vermiştir. Fiziksel yakınma kategorisinde birleştirilen yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“Çok fazla ekrana bakmaktan boyun sırt göz sağlığının bozulması Sosyal ilişkilerin zayıflaması. Algılamama ve konsantre olamama.(K8, kadın, sınıf öğretmeni)

“Öğretmen ve öğrencilerin göz sağlığını olumsuz yönde etkilemek.”(K9, erkek, sınıf öğretmeni)

“Çocuklar sürekli ekrana maruz kaldılar, engelli bireyleri kısa zamanda sabit tutmak zorken uzun saatler boyu ekran karşısında tutmak iyice zorlaştı, öğrenciler derse katılmak

istemediler veliler de durumdan sıkıldılar bu nedenle öğrencilerin derse katılmasını istemeyen veliler de oldu.”(K36, kadın, özel eğitim öğretmeni)

“Sabit durmak, göz teması kuramamak.”(K44, kadın, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni)

“Çocukları telefon ve tablet bağımlısı yaptı. Aynı zamanda gözlerinde bir engel teşkil edeceğini düşünüyorum.” (K129, erkek, Türkçe öğretmeni)

“Bilgisayar başında çok fazla zaman geçirildiğinden hem sağlık ,hem de ruhsal yönden olumsuz sonuçları olabilir.”(K293, kadın, sınıf öğretmeni)

“Gözlerimiz bozuldu, kronik baş ağrıları oluştu, kilo aldık.”(K818, kadın, sınıf öğretmeni)

“Şiddetli baş ağrıları.” (K1180, kadın, fen bilimleri öğretmeni)

5.3.3.5.Ölçme Değerlendirme Sorunu

Ankete katılan öğretmenlerin % 10.2’ sinin ödev kontrolünün ve takibini yapmanın zorluğu, sınıf içi etkileşim yetersizliği, geri dönüt eksikliği, devamsızlık, öğrenci gözlem yapmanın zorluğu, ölçme değerlendirme ölçütlerinin belirsizliği gibi nedenlerden dolayı uzaktan eğitim sürecini ölçme değerlendirme açısından olumsuz olarak nitelendirdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin bu kategoriye ilişkin yanıtlarından bazıları aşağıdaki gibidir:

“Öğrencilerin kamera açmamaları, ders süresinde sorulan sorulara geç cevap vermeleri ya da hiç cevap vermemeleri.” (K6, kadın, müzik öğretmeni)

“Çocukların bilgisini objektif ölçmemek.”(K14, kadın, sınıf öğretmeni)

“ Yazma ödevlerini denetlemek zor.” (K133, kadın, sınıf öğretmeni)

“Ölçme ve değerlendirme eksikliği, söz alma hakkı azlığı.”(K153, kadın, sınıf öğretmeni)

“Öğrenci katılımının olmaması, öğrencileri kişisel olarak ve performans olarak değerlendirememek.”(K229, kadın, Türk dili ve edebiyatı öğretmeni)

“Öğrencinin dersi anlayıp anlayamadığını kontrol edememek, ölçmemek.” (K287, kadın, matematik öğretmeni)

“Geri dönüş eksikliği. Not verememe. Öğrencilerin keyfi katılımları. Devam takibi...” (K412, kadın, fen bilimleri öğretmeni)

“Neyi ne kadar verdiğini anlamamak ve mesleki doyuma ulaşamamak.”(K550, kadın, Türkçe öğretmeni)

5.3.3.6.Hiç bir Olumlu Yanı Yok

Uzaktan eğitimin olumsuz yanları sorusuna ankete katılan öğretmenlerin %5.5’i açıklama yapmaksızın hiçbir olumlu yanı yok cevabını vermiştir.

5.3.3.7.Diğer Kategoriler

Yapılan analizler sonucunda sıklığı belli bir yüzdenin altında olan; uygulamalı derslerde zorluk, yeterli değil, evde olmak, artan mesai alt kategorileri diğer kategoriler başlığı altında verilmiştir.

Ankete yanıtlayan öğretmenlerin %3.29’u uzaktan eğitim uygulamalarının teorik dersler/konular için uygunluğunu ifade ederken; yapısı gereği atölye, laboratuvar gibi uygun ortamlara ihtiyaç duyulan uygulamalı dersler/konular ve bazı öğrenci grupları için uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Uygulamalı derslerde zorluk alt kategorisi içerisinde değerlendirilen yanıtlardan bazıları şu şekildedir; “Okuldaki eğitim araç ve alanlarından faydalanamamak ve sosyalleşememek. programlı ve disiplinli çalışamamak.”(K150, kadın, özel eğitim öğretmeni), “Özel eğitim öğrencilerinin ekran başında dikkatini vererek oturamaması, ebeveyn yardımına çok fazla ihtiyaç duyulması, , öğrencilerin teknolojik aletleri bağımsız kullanamaması, teknolojik donanım ve kullanım bilgisi yetersizliği .” (K279, kadın, özel eğitim öğretmeni), “Katılım çok az ve yetenek dersleri için uygun değil.” (K367, kadın, beden eğitimi öğretmeni), “Her ders ve her konu için uzaktan eğitim uygun olmayabiliyor ya da her öğrencinin imkanları eşit olmayabiliyor.”(K944, kadın, coğrafya öğretmeni), “Meslek öğretmeni olduğum için bizim konularımızın çok önemli bir kısmı yaparak ve göstererek öğretilir. Ayrıca öğrencinin öğrenmesi sırasında anlık hata düzeltmeleri birebir yapılabilir. Bunun dışında özellikle bizimki gibi teknik konular uzaktan öğrenilmesi ve verimli olması neredeyse imkansız. Özellikle lise çağı öğrencileri için. İş esnasında oluşacak iş

güvenliği ise ayrı bir sorun.” (K982, erkek, denizcilik/gemi yapımı öğretmeni), “Beden eğitimi branşı uygulamalı bir ders olduğu için uzaktan eğitim tamamen olumsuz.”(K1420, kadın, beden eğitimi öğretmeni).

Öğretmenlerin %1.81’i uzaktan eğitimi yüz yüze eğitimdeki olanaklara göre sınırlı bulması nedeniyle yetersiz tanımlamış, yeterli değil kategorisinde birleştirilen yanıtların bazıları şu şekildedir. *“Yüz yüze eğitim gibi her etkinliği yapamıyoruz. Yeterli değil.” (K77, kadın, okul öncesi öğretmeni), “Verim yeterli değil dönüt alamıyorum.” (K284, kadın, beden eğitimi öğretmeni), “Yeterli etkiyi sağlayamıyor.” (K221, erkek, beden eğitimi öğretmeni).*

Anketi yanıtlayan öğretmenlerin %1.08’inin uzaktan eğitim sürecinde evde olmayı olumsuz yön olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Evde olmak alt kategorisindeki yanıtlar incelendiğinde öğretmenlerin mesai saatlerinde oluşan değişiklikler, öğrencilerin ev ortamlarında yaşananlara tanık olunması, ailelerin tutumlarının öğrenciler üzerinde olumsuz etkisi, sürekli evde olmanın yarattığı psikolojik baskı gibi nedenlerle uzaktan eğitim süreci olumsuz değerlendirilmiştir. Örnek yanıtların bazıları şu şekildedir; *“Aile müdahalesinin fazla olması. Öğrencilerin aile içinde dikkatinin dağılması.” (K414, kadın, sınıf öğretmeni), “Kimi çocuklarıma online eğitim hiç hitap etmedi, bu süreci çok iyi yönetemediler ancak bunda anne ve babanın tutum ve davranışlarının çok büyük rol oynadığını belirtmek isterim, bir de özellikle İnternet kotası olmayan çocuklarıma sürekli özelden bu durumu yazarak dersime girememelerini vurgulamaları çok üzücüydü.”(K803, kadın, İngilizce öğretmeni), “Ev-iş yaşantısının iç içe geçerek, çalışan kişiye vakit kalmaması.”(K849, kadın, sınıf öğretmeni), “Sürekli evde olmak psikolojik olarak olumsuz yönde etkiledi.” (K1023, kadın, beden eğitimi öğretmeni), “Bazılarının görüntüleri kapalı oluyor. Evlerinde olduğu için ilgileri çabuk dağılıyor. Veliler yanlarında oturduğu için öğrenci kendini baskı altında hissediyor. Bu da derse yansıyor.” (K1074, kadın, sınıf öğretmeni).*

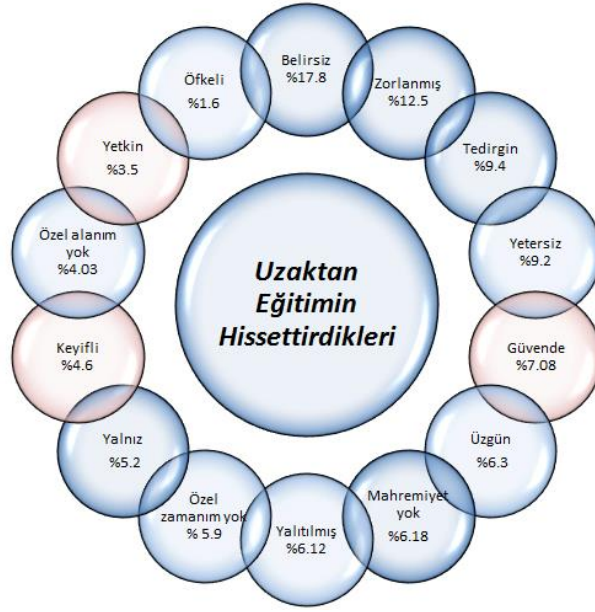

Uzaktan eğitim süreciyle birlikte öğretmenlerin çalışma saatlerinde ve yoğunluğunda değişim olduğu görülmektedir. Ders saatlerindeki yoğunluk, ders dışı saatlerde katılım sağlanması gereken toplantı ve çalışmaların olması, veli ve öğrenciler ile sürekli mesaj trafiğinin olması, mesai kavramının saat ve erişime ilişkin sınırlarının kaybolması anketi yanıtlayan öğretmenlerin %0.90'ı uzaktan eğitimin olumsuz yönü olarak ifade edilmiştir. Bu soruya verilen yanıtlar artan mesai başlığı altında kategorize edilmiştir. Bu kategorideki öğretmen yanıtlarından bazıları şu şekildedir; “*Sosyal ve duygusal olarak zor bir süreç. Her gün 25 çocuğun evine ve ailesine 6 ders saati boyunca konuk oluyorsunuz. Derste hata yapma ve internet gibi aksaklıkların olabilme şansınız yok.*” (K104, kadın, sınıf öğretmeni), “*Hiç bitmeyen webinar/online seminerler, gece gündüz gelen mesajlar dolayısıyla mesai mefhumu kalmadı.*” (K255, kadın, İngilizce öğretmeni), “*Sınırın kalmaması günün herhangi bir saatinde çalışıyor olmak, internet ile ilgili kopmaların olması, bazı etkinlik ve çalışmaların yapılamaması.*”(K344, kadın, psikolojik danışman), “*Aileme zaman ayıramıyorum. Sosyal faaliyetlerini engelliyor.*”(K632, erkek, denizcilik/gemi makinaları öğretmeni), “*Mesai kavramı değişti, sürekli bildirimleri takip etme belli bir süre sonra yorgunluk ve stres oluşturuyor.*”(K1031, kadın, meslek dersleri).

5.3.4. Uzaktan Eğitim Sürecinin Hissettirdikleri / Öğretmen

Uzaktan eğitim sürecinin nasıl hissettirdiği sorusuna verilen yanıtlar şekil 26’da verilmiştir. Şekil 26’da kırmızı renk olumlu, mavi renk olumsuz duyguları göstermektedir. Hisler saat yönünde yanıt sıklığı azalacak şekilde gösterilmiştir. Uzun süren deneyimlerde duygular kısa süreli değişkenlik gösterebildiğinden katılımcılara uzaktan eğitim süreci size nasıl hissettirdi sorusuna birden fazla seçeneği işaretleme ve diğer seçeneği ile yapılandırılmış seçenekler dışında tanımlama yapma olanağı sunulmuştur.

Şekil 26. *Uzaktan Eğitim Sürecinin Hissettirdikleri / Öğretmen*

Şekil 26’da görüldüğü üzere ankete yanıt veren öğretmenlerin en sık tekrar ettikleri cevap “belirsizliktir. Öğretmenler yoğun sıklıkta kendilerini belirsiz, zorlanmış, tedirgin ve yetersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir. %9.4’lük bir yoğunlukta güvende hissettiklerini söyleyen öğretmenlerin, %4.6 keyifli, %3.5 oranında yetkin hissettikleri görülmüştür.

5.3.5. Öğretmenler Açısından Uzaktan Eğitimin Verimliliği

Bu bölümde öğretmenlerin uzaktan eğitimin verimliliğine ilişkin değerlendirmesi öğrencilerin uzaktan eğitime katılım oranı, öğrencilerin derse girme motivasyonları ve öğrenciler için verimliliği soruları ile mesleki doyum açısından süreci nasıl tanımladıkları ve uzaktan eğitimin devamlılığına sorular kapsamında ele alınmıştır.

Öğretmenlerin %35.01’i uzaktan eğitimin öğrenciler için verimli olmadığını, %24.3’ü verimli olduğunu, %32.6’sı verimliliği değerlendirirken kararsız olduğunu ifade etmiştir. Öğretmenlerin %7.9 diğer seçeneğini işaretlemiştir. Öğretmenlerin diğer seçeneğinde uzaktan eğitimin verimliliğine ilişkin yanıtlarından bazıları aşağıdaki gibidir:

“Akademik başarısı iyi derse odaklanabilen öğrenciler için verimli ama diğerleri için verimsiz.” (K79, kadın, matematik öğretmeni)

“Aslında öğrenciler tam katılım sağlasa, konu anlatımları, derse odaklanma daha başarılı. Ancak tabii ki eğitim yüz yüze olmalı.” (K209, kadın, İngilizce öğretmeni)

“Ortamı ve teknik materyali tam olan Öğrenci faydalı oldu. Cep telefonu ile katılan ortamı uygun olmayan Öğrenci için verimli olmadı.” (K432, kadın, sınıf öğretmeni öğretmeni)

“Yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönem için hiç eğitim olmamasından çok daha iyi olduğunu ve derse düzenli katılan, dinleyen ve derste aktif olan öğrenciler için faydalı olduğunu düşünüyorum.” (K571, kadın, kimya öğretmeni)

“Birbirimizi gördük sosyal anlamda iyi oldu, kendini ifade etmekten çekinen öğrencilerimin daha rahat olduklarını gözlemledim.” (K728, kadın, okul öncesi öğretmeni)

“Tamamen verimsiz diyemem ancak küçük yaştaki çocuklar için yüz yüze eğitim daha verimli diye düşünüyorum.” (K1036, kadın, sınıf öğretmeni)

“Katılan öğrencilerin yeterli donanımı varsa (mikrofon internet ve bilgisayar gibi) katılım oluyor ve verimli oluyor yoksa yada ilgilenmiyorsa öğrenciyi derse derse katamıyoruz.” (K1290, kadın, İngilizce öğretmeni)

“Sadece sınıf mevcudunun %20’si sanki yüz yüze eğitim devam ediyormuş gibi etkilenmeden süreci tamamladı. Geriye kalan öğrenciler değişik oranlarda eksik öğrenmelerle bir üst sınıfa geçecek.” (K1488, kadın, matematik öğretmeni)

“Ben matematik olarak ders anlatımında sıkıntı yaşamadım fakat öğrencilerin uygulaması azalıyor. Tahtaya kalkma yerine söz verip ekran paylaşımı yapmasına yazmasına izin veriyoruz, sıkıntı olmuyor interaktif işleyebiliyoruz, sonrasında tüm anlattığım sayfaların fotosunu tek tek kaydedip whatsapp dan gruplarına yolluyorum ve deftere yazmalarını istiyorum. İşte bunun kontrolü zor yine de defterin fotolarını bana atmalarını istiyorum her öğrenciden farklı konuları... Birbirlerinden almasınlar diye. Konuşmak söz almak istemeyen öğrenciye müdahale edemiyorsunuz sadece ve öğretmen 2 kat yoruluyor bu şekilde. Önceden çocuklar susun derdik şimdi konuşmaları için dua ediyoruz.” (K1544, kadın, matematik öğretmeni)

Yapılan analizlerde öğretmenlerin uzaktan eğitimin öğrenciler için verimliliğine ilişkin değerlendirmeleri ile öğretmenlerin kimi kişisel ve mesleki özellikleri ile (branşı, cinsiyeti ve çalıştığı kademe) ilişkili farklılıklar tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin branşına göre uzaktan eğitimin öğrenciler için verimliliğine ilişkin öğretmen görüşleri istatistik açıdan farklılık göstermektedir (χ^2 :13,276, p:0.001, p < .05). Fark, beden eğitimi (%57.6), mesleki dersler (%58) branşındaki öğretmenlerin verimsiz; din

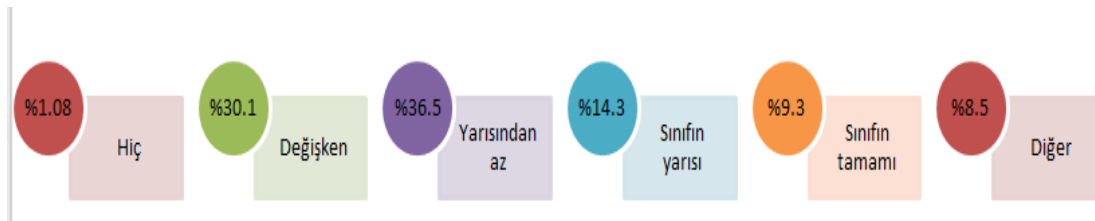
kültürü ve ahlak bilgisi (%56.6) ve PDR (%57.1) branşındaki öğretmenlerin kararsız; sınıf öğretmenlerinin (%34.8) verimli olduğunu belirtmelerinden kaynaklanmaktadır.

Öğretmenlerin cinsiyetine göre uzaktan eğitimin öğrenciler için verimliliği ile ilgili değerlendirme istatistik açıdan farklılık göstermektedir (χ^2 :13,276, p :0.001, $p < .05$). Fark, konu ile ilgili kadın eğitimcilerin kararsız (%43), erkek eğitimcilerin verimli (%28) olduğunu belirtmelerinden kaynaklanmaktadır.

Katılımcılarımıza yöneltilen “Uzaktan eğitimin öğrenciler için verimli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların, katılımcıların eğitim verdiği kademeye göre farklılık göstermektedir (χ^2 : 35,787, P : 0.000, $p < .05$). Fark ilköğretim kademesindeki öğretmenlerin (%37.2) evet, lise kademesindeki öğretmenlerin hayır (%41.8) olduğunu belirtmelerinden kaynaklanmaktadır.

Öğretmenlerden, eğitim verdikleri sınıfların öğrenci sayılarını gözleterek, öğrencilerin genel olarak derse katılımlarını değerlendirmeleri istenmiştir. Öğretmenlerin %36.5’i eğitim verdikleri sınıflarda sınıf mevcudunun yarısından azının derse girdiğini belirtmişlerdir. Derse katılımı ilgili dağılımlar şekil 27’de verilmiştir.

Şekil 27. Öğrencilerin Derse Katılım Yüzdeleri/Öğretmen Görüşü

Öğretmenlerin %8.5’i bu soruya diğer seçeneğini işaretleyerek cevap vermişlerdir. Diğer seçeneğinde ki örnek yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“Birinci dönem yazılılara kadar ful katılım sonrasında yarıya düştü katılım.” (K479, kadın, kimya öğretmeni)

“Başlarda daha çok katılım sonra çok düştü.” (K586, kadın, İngilizce öğretmeni)

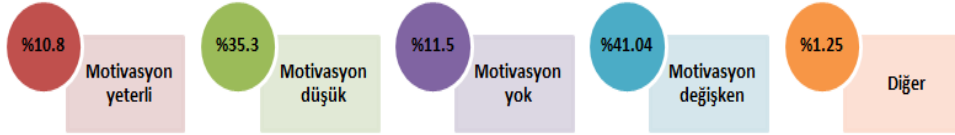
“Maalesef çok istedikleri halde internet veya cihaz olmadığı için katılamayanlar ve ailevi nedenlerle katılamayanlar dışında sınıfın yarısından çoğu katılıyor.” (K1036, kadın, sınıf öğretmeni)

“İlk zamanlarda %100 e yakın katılım vardı. Dönem notlarının belirlenmesinden sonra sınıfın yarısı bazı sınıflarda yarısından az katılım gerçekleşti.” (K1107, kadın, fizik öğretmeni)

“Temel derslere katılım iyiydi ancak müzik görsel sanatlar beden eğitimi derslerine gelmek istemediler çoğu da o derslerde serbest kalmak oyun oynak istediler internetin boşa gittiğini söylediler ayrıca velilerimin bir kısmı da temel dersler dışında internetten ders istemedi ve çocuğunun beden eğ. görsel san. gibi derslere girmesine izin vermedi bu derslerde çok az öğrenci oldu.” (K1682, kadın, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni)

Öğretmenler; öğrencilerin ders katılım motivasyonlarını %41.04 değişken, %35.3 düşük olarak yorumlamışlardır. Öğrencilerin motivasyonlarına ilişkin öğretmen görüşü ile ilgili dağılımlar şekil 28’de verilmiştir.

Şekil 28. Öğrencilerin Ders Katılım Motivasyonları/Öğretmen Görüşü

Öğretmenlerin %1.25’i bu soruya diğer seçeneğini işaretleyerek cevap vermişlerdir.

Diğer seçeneğinde ki örnek yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“Çocuktan çocuğa değişiyor... Uzaktan eğitime çok iyi uyumlanan öğrenci de var hiç uyum sağlayamayan da.”(K37, kadın, sınıf öğretmeni)

“Eğitim-öğretim yılının sonu yaklaştıkça motivasyon önemli ölçüde azaldı.”(K838, erkek, İngilizce öğretmeni)

“Ders saatlerinin çok olduğundan yakındılar, erken saatte olan derslere girmediler mecburen 10.30 da ders başlattım, Akademik dersler bitince diğer derslere girmek istemediler.” (K1682, kadın, sınıf öğretmeni)

Yapılan analizlerde öğretmenlerin öğrencilerin ders katılım motivasyonlarına ilişkin değerlendirmeleri ile öğretmenlerin kimi kişisel ve mesleki özellikleri arasındaki ilişkiye

bakılmıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin derse katılım motivasyonu ile ilgili değerlendirmelerinin öğretmenin branşı, cinsiyeti, çalıştığı kademe ve mesleki deneyimi ile ilişkili farklılıklar tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin öğrenci motivasyonu ile ilgili değerlendirmeleri, branşlarına göre istatistik açıdan farklılık göstermektedir (χ^2 : 267,929 p:0.00 p < .05). Fark; sınıf öğretmenlerinin (%28.7) ve okul öncesi (%10.6) öğretmenlerinin öğrenci motivasyonunu yeterli; din bilgisi (%49.1), mesleki dersler (%46.7), matematik(%43.2) öğretmenlerinin öğrenci motivasyonu düşük; beden eğitimi (%27.1), meslek dersi öğretmeni (%28.7) ve felsefe grubu (%26.9) öğretmenlerinin öğrenci motivasyon düşük; sınıf öğretmeni (%53) ve yabancı dil (%49.7) öğretmenlerinin öğrenci motivasyonunu değişken olarak belirtmesinden kaynaklanmaktadır.

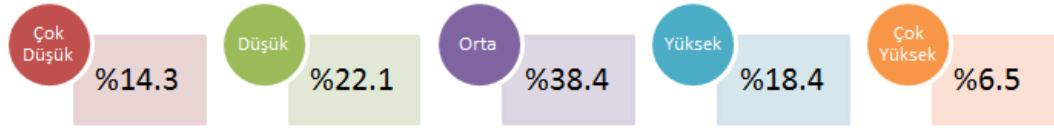
Öğretmenlerin öğrenci motivasyonları ile ilgili değerlendirmesi öğretmenlerin kademesine göre istatistik açıdan farklılık göstermektedir (χ^2 : 210,203 p:0.00 p < .05). Fark; okul öncesi (%35) ve İlkokulda (%20.2) motivasyon yeterli; lise kademesinde (%40.9) motivasyon düşük ve lisede (%19.4) motivasyon yok ile ilkokul kademesinde (%51.1) motivasyonun değişken olarak belirtilmesinden kaynaklanmaktadır.

Öğretmenlerin cinsiyetine göre uzaktan eğitimde öğrenci motivasyonu ile ilgili değerlendirme istatistik açıdan farklılık göstermektedir (χ^2 :26,460, p:0,000, p < .05). Fark kadınların motivasyonu değişken (%44.2), erkeklerin motivasyonu yok (%18.1) olarak tanımlamasından kaynaklanmaktadır.

Öğretmenlerin meslek yılına göre uzaktan eğitimde öğrenci motivasyonu ile ilgili değerlendirme istatistik açıdan farklılık göstermektedir (χ^2 :29,785, p:0,003, p < .05). Fark, meslek yılı 6-7 olanların (%19.2) motivasyon yok; 21 yıl ve üzeri olanların (%12.8) motivasyon var cevabını vermesinden kaynaklanmaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin yarısından fazlasının acil uzaktan eğitim sürecinde mesleki doyumunu orta ve üzerinde tanımladıkları görülmüştür. Öğretmenlerin mesleki doyumlarına ilişkin dağılımlara şekil 29’da verilmiştir.

Şekil 29. Öğretmenlerin Mesleki Doyumu

Yapılan analizlerde öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecindeki mesleki doyumunu ile öğretmenlerin kimi kişisel ve mesleki özellikleri arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Mesleki doyum ile öğretmenin branşı, cinsiyeti ve çalıştığı kademe ile ilişkili farklılıklar tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin cinsiyetine göre uzaktan eğitim sürecinde mesleki doyum ilgili değerlendirme istatistik açıdan farklılık göstermektedir (χ^2 :10,303, p:0.036, p < .05). Mesleki doyum sorusuna verilen yanıtlarda en düşük mesleki doyum 1 rakamı ile tanımlanırken, 5 rakamı mesleki doyumunun en yüksek oluşunu tanımlamaktadır. Fark; kadınların %40.2’sinin mesleki doyumlarını orta düzey (3) olarak tanımlamasından kaynaklanmaktadır. Öğretmenlerin mesleki doyumunu öğretmenlerin branşları göre istatistik açıdan farklılık göstermektedir (χ^2 : 68,925 p:0.058 p < .05). Mesleki doyum sorusuna verilen yanıtlarda en düşük mesleki doyum 1 rakamı ile tanımlanırken, 5 rakamı mesleki doyumunun en yüksek oluşunu tanımlamaktadır. Fark; mesleki dersler öğretmenlerinin %31.3 mesleki doyumlarını düşük (2), okul öncesi öğretmenlerinin %13.8 çok yüksek (5) tanımlamasından kaynaklanmaktadır.

Öğretmenlerin mesleki doyum ile ilgili değerlendirmesi, öğretmenlerin çalıştığı kademeye göre istatistik açıdan farklılık göstermektedir (χ^2 : 26,692 p:0.045 p < .05). Mesleki

doyum sorusuna verilen yanıtlarda en az mesleki doyum 1 ile tanımlanırken, 5 mesleki doyumunun en yüksek oluşunu tanımlamaktadır. Fark özel eğitim öğretmenlerinin%35 mesleki doyumlarını düşük (2) olarak tanımlamasından kaynaklanmaktadır.

Yüz yüze eğitime başlandığında, kimi eğitimleri uzaktan eğitim vermeye devam etmek ister misiniz sorusuna öğretmenlerin %38.9'u evet, %50.9'u hayır yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin %10.06'sı diğer seçeneğini işaretlemiştir ve diğer seçeneğindeki yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“Derslerimin uygulamaya yönelik olmasından dolayı uzaktan eğitimin meslek liselerinde, meslek derslerinde uygulanamayacağını düşünüyorum.” (K146, kadın, konaklama ve seyahat hizmetleri öğretmeni)

“Evet, ancak mesai mefhumu gözeterek.” (K255, kadın, İngilizce öğretmeni)

“Ders saatlerinin öğrenci ve öğretmeni bunaltmayacak yoğunlukta olması ve öğrencilerimizin tümünün derse katılabilmesi halinde evet.” (K264, kadın, Türkçe öğretmeni)

“Hasta olduğumuz zamanlardaki derslerin telafisi için kullanılabilir.”(K1741, erkek, Türk dili ve edebiyatı öğretmeni)

“İstisnai durumlarda olabilir zorunlu hallerde...” (K456, erkek, sınıf öğretmeni)

Yapılan analizlerde öğretmenlerin uzaktan eğitimi sürecindeki yüz yüze eğitim başladığında bazı eğitimlerin uzaktan eğitim ile verilmesine ilişkin görüşleri ile öğretmenlerin kimi kişisel ve mesleki özellikleri arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Öğretmenlerin bazı eğitimlerin uzaktan devam etmesi ile ilgili görüşleri ile ilgili branşı ve çalıştığı kademe ilişkili farklılıklar tespit edilmiştir.

Katılımcılarımıza yönelttiğimiz “yüz yüze eğitim başladığında uzaktan eğitime devam etmek ister misiniz” sorusuna verilen cevapların, katılımcıların eğitim verdiği kademelere göre farklılık göstermektedir (χ^2 : 35,787, P: 0.000, $p < .05$). Fark; ilkökul (%56.4), okul öncesi (%77.5) ve özel eğitim okullarında (%72.5) çalışan öğretmenlerin bu soruya hayır;

ortaokul (%42.5) ve lise (%45.8) kademesinde çalışanların ise evet cevabı vermesinden kaynaklanmaktadır.

Öğretmenlerin branşlarına göre “yüz yüze eğitim başladığında da online eğitime devam etmek ister misiniz” sorusuna verdikleri cevap istatistiksel açıdan farklılık göstermektedir. ($\chi^2:98,974$, $p:0.000$ $p < .05$). Fark; yabancı dil (%45.8), fen grubu (%46.7), matematik (%48.2), din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin (%56.6) evet cevabı; beden eğitimi (%71,2), felsefe grubu (%23.1), yabancı dil (%16.4) öğretmenlerin kararsız; sınıf öğretmeni (%55.8), okul öncesi (%) ve özel eğitim (%76.6) öğretmenlerinin hayır cevabı vermesinden kaynaklanmaktadır.

6. SONUÇ

Diğer dünya ülkeleri gibi ülkemizde yaşanan küresel salgın / pandemi (Covid-19) nedeniyle zorlayıcı bir sürece dahil olmuştur. Bu amaçla pek çok sektörde normal işleyiş kısıtlanmış ve zorunlu önlemler alınmıştır. Beklenmedik şekilde hızla yayılan ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO, 2020) tarafından küresel salgın olarak nitelendirilen ve neredeyse tüm dünyayı etkisi altına alan bu süreç diğer pek çok faaliyet gibi eğitimi de etkilemiştir. Türkiye’de ilk COVID-19 vakası 11 Mart 2020 tarihinde görülmüştür. (Sağlık Bakanlığı, 2020) 16 Mart 2020 tarihinde Türkiye’de okullar geçici bir süreyle kapatılmıştır. İlk etapta eğitime verilen ara kısa bir süre gibi düşünülürken yüz yüze eğitime devam edilemeyeceği anlaşılmış, acil uzaktan eğitim kararı alınmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı haftalık ders programlarında değişiklikler yaparak, Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ile internet üzerinden ve TRT ile televizyondan telafi eğitimi başlatacağını duyurmuştur (MEB, 2020). Türkiye’de 20 milyonu aşkın öğrenci ve bir milyondan fazla öğretmen uzaktan eğitime geçiş yapmıştır. Acil Uzaktan Eğitimin işlevinin tanımı gereği karşılaşılan zorlu yaşantının eğitim alanında yarattığı/yaratacağı aksaklığı ortadan kaldırmak olduğunu vurgulamak gerekir. Süreç içerisinde farklı uygulamalar yapılsa da yaklaşık bir buçuk yıl süren bir acil uzaktan deneyimi

yaşanmıştır. Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi tarafından yürütülen araştırma ile acil uzaktan eğitim deneyimi ve deneyimin verimliliğine ilişkin veri toplanması, elde edilen bulguların olası acil uzaktan eğitim süreçlerine alt yapı oluşturması amaçlanmıştır.

Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi sorumluluk bölgesinde yer alan Konak, Balçova, Narlıdere ve Güzelbahçe ilçelerinde eğitim öğretim hizmeti veren devlet okullarında okuyan öğrenci, bu öğrencilerin velileri ve eğitim veren öğretmenler ile yürütülen araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- “Uzaktan eğitim deneyimi ve öğrenciler” ile ilgili sonuçlar:

COVID-19 pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitim sürecinin öğrenciler açısından birtakım olumlu ve olumsuz özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Öğrenciler; uzaktan eğitimin bulaş için önleyici bir ortam oluşturması; kalabalıktan uzak evde kendilerini güvende hissetmeleri, sürekli maske takmak zorunda olmamalarını sürecin olumlu yanı olarak görmüşlerdir.

Evde rahat bir ortamda derse girmek, yatarak ders dinlemek, istediği zaman bir şeyler atıştırmak, pijama ile derse giriyor olmak, okula geliş gidişte yol ve trafikte geçen zamanın, forma, servis, yemek için ayrılan bütçenin ortadan kalkmasını uzaktan eğitim deneyiminin olumlu yanı olarak ifade etmişlerdir. Bu durumun öğrencinin okuduğu kademeye göre farklılık gösterdiği, lise ve ortaokul öğrencileri ilkökul öğrencilerine göre tasarrufu daha çok dile getirmişlerdir.

Uzaktan eğitimin öğrencilerin sosyalleşmesine sağladığı katkı okudukları kademeye göre farklılık göstermiştir. Ekran aracılığıyla da olsa arkadaş ve öğretmenleri ile gün içinde iletişimde olmanın kendilerine iyi geldiğini, sınırlı da olsa sosyalleşmelerine olumlu katkı sağladığını söyleyen öğrencilerin %61'i ilkökul öğrencisi olup kademe

yükseldikçe sürecin sosyalleşmeye katkısı olduğuna ilişkin yanıtların azaldığı görülmüştür.

Öğrenciler uzaktan eğitim deneyimini yeterli bulmasa da, birtakım kısıtlılıklara rağmen deneyimin eğitim ihtiyacını karşılayabiliyor olması, eğitimin devam etmesini, derslerden kopmamış olmayı sürecinin olumlu yanı olarak değerlendirmişlerdir. Öğrenciler aileleriyle birlikte olmayı, ailenin eğitim öğretim faaliyetlerinin bir parçası olmasını olumlu olarak tanımlamışlardır. İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin aileyle birlikte olmayı lise öğrencilerine göre daha çok olumlu buldukları görülmüştür.

Öğrenciler uzaktan eğitim deneyiminde internete erişim ve teknik sorunlar yaşamayı sürecin olumsuz yönü olarak belirtmişlerdir. Bu sorunlar internet kotası ile ilgili sınırlılık, cihazın olmaması ya da var olan cihazın birden fazla kişi tarafından kullanılması, erişim için kullanılan uygulamaların kullanımına ilişkin güçlükler olarak tanımlanmıştır. Kısıtlamalar gereği sürekli evde olmayı ve yüz yüze iletişim olanaklarının zayıflamasını deneyimin olumsuzluğu olarak görmüşlerdir.

Öğrencilerin deneyimin olumsuzluğu olarak dile getirdiği ekran başında fazla zaman geçirmeye ilişkili olarak boyun, sırt ağrıları ve göz sağlığı sorunları yaşadıklarını belirtmişlerdir. Elde edilen bulgularla; kimi öğrencilerin gözlük kullanmaya başladıkları, çok hareketsiz kaldıkları, sağlıksız ve orantısız beslenme alışkanlıkları edindikleri görülmüştür. Öğrencilerin uzaktan eğitimin sağladığı olanakları; sınırlı, yetersiz olarak tanımladıkları, ekran başında geçirilen zaman diliminin artması, ders dışı etkinlikler, oyun oynama ve video izleme gibi aktivitelere çok zaman harcadıkları görülmüştür.

- “Öğrenciler açısından uzaktan eğitimin verimliliği” ile ilgili sonuçlar:

Öğrencilerin derse katılım isteklerini ağırlıklı olarak değişken tanımladıkları (kimi zaman istekli kimi zaman isteksiz) ve uzaktan eğitimin kendisi için verimli olmadığını ifade

ettiği görülmüştür. Öğrencilerin %63.8'i yüz yüze eğitime başladığında bazı eğitimlerin uzaktan devam etmesini istemediğini, zorunlu haller dışında uzaktan eğitim seçeneğinin uygulanmasına sıcak bakmadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin derse katılım motivasyonları ve uzaktan eğitimin verimliliğine ilişkin değerlendirmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Motivasyonun mu verimliliği etkilediği, verimlilikten dolayı mı motivasyonun arttığı bilinmese de çalışmanın kesin olarak elde ettiği bulgu her ikisinin pozitif yönde ilişkide olduğudur.

Öğrencilerin yüz yüze eğitim başladığında bazı derslerin uzaktan devam etmesine ilişkin görüşleri ile derse katılım isteği arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Uzaktan eğitim sürecinde derse katılmak istemediğini söyleyen öğrencilerin yüz yüze eğitim başladığında bazı derslerin uzaktan yapılmasını istememesi; uzaktan eğitim uygulamasına her koşulda sıcak bakmadığı şeklinde yorumlanabilir. Bu veri öğrencilerin uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin algılarına yönelik daha derinlikli bir araştırma yapılmasını gerekliliğini açığa çıkarmıştır.

- “Uzaktan eğitim deneyimi ve ebeveynler” ile ilgili sonuçlar:

Araştırma sonuçlarına göre, ebeveynler çocuklarının öğrenmeyi, eğitim ile ilgili sorumluluklarını, dersler sayesinde düzenli ve kurallı yaşamı sürdürmelerini ve zamanlarını verimli kullanmış olmalarını deneyimin olumlu yönü olarak ifade etmişlerdir. Ebeveynler çocuklarının ev dışında oluşabilecek risklerden uzak, evde aile ortamında rahat ve güvende olmalarını olumlu bulmuşlardır.

Ebeveynler sınıf ortamında açığa çıkan dikkat dağıtıcı unsurların uzaktan eğitimde daha kontrol edilebilir olduğunu, yüz yüze eğitimde daha çekinik davranan çocuklarının ekran karşısında daha rahat söz aldığı, derse daha aktif katıldığını ifade etmişlerdir. Ebeveynlerin bulaş riskini azaltma açısından uzaktan eğitimi olumlu değerlendirmişlerdir. Ayrıca

ebeveynler yüz yüze eğitim için yapılan servis, yemek, üniforma, harçlık vb. harcamaların ortadan kalkmasını, deneyimin olumlu yönleri olarak tanımlamışlardır.

Uzaktan eğitim deneyimi ile ebeveynler, çocuklarının öğrenme süreçlerine tanıklık etmiş, uzaktan da olsa çocuklarının sınıf dinamiği içerisindeki davranışlarına, arkadaşları ve öğretmenleriyle ilişkisine tanıklık etmiş ve bu deneyimi olumlu tanımlamışlardır.

Ebeveynler, çocuklarının sınırlı da olsa öğretmen ve arkadaşlarıyla iletişim kurabilecekleri bir ortam sağlaması açısından uzaktan eğitim deneyimini olumlu bulmuşlardır. Ebeveynler acil uzaktan eğitim sürecini; ailenin birlikte keyifli vakit geçirdiği ev içi ilişkilerde paylaşımı artıran bir süreç olarak görmüşlerdir.

Ebeveynler, çocuklarının uzun süre ekran başında olmalarından dolayı göz, boyun, sırt ağrıları ve hareketsizlikten dolayı sağlıksız beslenme gibi sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Ebeveynler, çocuklarının okul ortamının sosyalleşmeye katkı sağlayan ikliminden uzak kalmalarını ve sosyal destek yükünün tamamen aile üzerinden işlenmesini uzaktan eğitim deneyiminin olumsuzluğu olarak dile getirmişlerdir.

Ebeveynler okul yaşamına duyulan özlemi, ev ortamında derse motive olma ve motivasyonu sürdürmenin güçlüğü, çocukların ekran başında geçirdikleri zaman diliminin artması ve oyun oynama video izleme gibi aktivitelere çok zaman ayırmasını deneyimin olumsuz yanları olarak ifade etmişlerdir. Ebeveynlerin uzaktan eğitimi yüz yüze eğitimle karşılaştırdıklarında çocuklarının yeterli eğitimi alamadıklarını belirtmişlerdir.

Ebeveynler; uzaktan eğitime erişim için gerekli olan internet, bağlantı, cihaz vb. araçlardan yoksun olmanın pandemi sürecinde eğitim alanında fırsat eşitsizliği yaratmasını, uzaktan eğitime erişimi olan çocuklarının ise uygulamalara bağlanma, kamera, ses bağlantı sorunları yaşamalarını sürecin olumsuz yönleri olarak tanımlamışlardır.

Bazı ebeveynler uzaktan eğitimde yapılan ders planlamasını yoğun ve ders sayılarını fazla olarak tanımlarken, bazı ebeveynler ise ders sayısı ve ders sürelerini az tanımladığı görülmüştür. Ebeveynler uzaktan eğitim sürecini sınav ve not işlemleri gibi ölçme değerlendirme yöntemleri açısından olumsuz bulmuşlardır.

Ebeveynler; hayatın eve sığdırılması ile artan bakım yükü ve ev işleri yanında çocukların eğitim sürecine dahil olmak zorunda kalmalarını olumsuz değerlendirmişlerdir. Uzaktan eğitim süreciyle birlikte internet bağlatma, kota arttırma, cihaz alma vb. yeni harcamalar yapmak zorunda kalmalarını uzaktan eğitim sürecinin olumsuzluğu olarak tanımlamışlardır.

- “Ebeveynler açısından uzaktan eğitimin verimliliği” ile ilgili sonuçlar:

Ebeveynlerin uzaktan eğitimin verimliliğine ilişkin değerlendirmesi velisi olduğu öğrencinin uzaktan eğitime katılım isteği, uzaktan eğitimin verimliliği ve uzaktan eğitimin devamlılığına ilişkin verilen yanıtlar kapsamında ele alınmıştır. Ebeveynlerin % 47.7’si uzaktan eğitim deneyiminin çocuğu için verimli olmadığını, çocuklarının derse katılım motivasyonlarının değişkenlik gösterdiğini ve deneyimin başlangıcıyla karşılaştırıldığında motivasyonun giderek azaldığını ifade etmişlerdir.

Ebeveynlerin çocuklarının derse girme motivasyonları ile ilgili görüşleri ile uzaktan eğitimin verimliliğine ilişkin yanıtlarının arasında aynı yönde, pozitif bir bağ olduğu, her iki yönlü düşünüldüğünde motivasyonun mu verimliliği etkilediği, verimlilikten dolayı mı motivasyonun arttığı bilinmese de çalışmanın kesin olarak elde ettiği bulgu her ikisinin pozitif yönde bir ilişkide olduğudur.

- “Uzaktan eğitim deneyimi ve öğretmenler” ile ilgili sonuçlar:

Araştırmanın sonucunda; öğretmenlerin %51.05’inin AUE sürecini genel olarak olumlu buldukları görülmüştür. Öğretmenlerin acil uzaktan eğitim deneyimini; yaşanan zorlu

koşullara rağmen eğitimde devamlılığı sağlaması, sınıf hakimiyetini kolaylaştırması, zaman ve mekan kavramlarından bağımsız olma, bireysel öğrenmeyi desteklemesi, bilgi ve eğitim materyaline ulaşma olanaklarının çeşitliliği açısından olumlu değerlendirmişlerdir. Ayrıca, zamandan tasarruf sağlaması, giysi, ulaşım, yemek vb. harcamalarının ortadan kalkması, evde olmanın bulaş riskini azaltması, kendini güvende hissetmeyi olumlu değerlendirdikleri görülmüştür. Ev ortamının rahatlığında ders anlatmak, öğrencileri ve aileleriyle iletişimin devam etmesini olumlu bulmuşlardır.

Öğretmenler; uzaktan eğitim deneyimi ile hem kendileri hem de öğrenciler için aileyle birlikte olmayı, ailelerin çocuklarını ders ortamında gözlemleyerek daha iyi tanıma şansına sahip olmalarını olumlu bulmuşlardır. Ailelerin eğitim süreçlerine daha bilinçli yaklaştıklarını bunun da öğretmenlere olan yaklaşımlarının olumlu yönde değiştirdiğini, uzaktan eğitim süreciyle geleneksel yüz yüze eğitimin, okulun değerinin anlaşılmasına katkı sağladığını ifade etmişlerdir.

Öğretmenler acil uzaktan eğitim sürecinde tüm öğrencilerin internet erişiminin olmaması, erişimi olan öğrenci ve öğretmenlerin bağlantı sorunları, internet kotası, teknik donanım yetersizliği gibi çeşitli sorunlar yaşanmasını olumsuz değerlendirmişlerdir. Bununla beraber uzaktan eğitim sürecinin bağ kurmaya olanak vermemesi, öğrencilerin kameralarının kapalı olması, yüz yüze eğitimin olanak sağladığı iletişim ve gözlem enstrümanlarının fiziksel mesafeden kaynaklı kullanılamamasını sürecin olumsuz sonuçları olarak değerlendirmişlerdir.

Öğretmenler ekran karşısında uzun süre zaman geçirilmesinin konsantrasyon güçlüğü yarattığını, baş, boyun, sırt, göz ağrıları ve sağlıksız beslenmeden kaynaklı bazı fiziksel rahatsızlıklarda artış olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca ödev takibi yapmanın zorluğu, ölçme değerlendirme ölçütlerinin belirsizliği, uygulamalı dersler ve özel eğitim öğrencilerinin

eğitimleri ile ilgili yaşanan glkler, motivasyon, katılım düşüklüğü gibi nedenlerle uzaktan eğitim deneyimini olumsuz değerlendirmişlerdir.

Öğretmenler mesai saatlerinde yaşanan değişim, artan iş yükü katılmak zorunda kaldıkları toplantılar, veli ve öğrencilerle artan mesaj trafiği nedeniyle AUE'yi olumsuz değerlendirmişlerdir.

- “ğretmenler açısından uzaktan eğitimin verimliliği” ile ilgili sonuçlar:

Öğretmenlerin uzaktan eğitimin deneyiminin verimliliğine ilişkin görüşleri; öğrencilerin uzaktan eğitime katılım oranı, öğrencilerin derse girme motivasyonları, öğretmenlerin uzaktan eğitimin öğrenciler için verimliliğine ilişkin görüşleri, mesleki doyum açısından kendileri nasıl tanımladıkları ile uzaktan eğitimin devamlılığına ilişkin görüşleri kapsamında ele alınmıştır.

Yapılan analizlerde; öğretmenlerin uzaktan eğitimin öğrenciler için verimliliğine ilişkin değerlendirmelerinde ağırlıklı olarak deneyimi verimli bulmadıkları ya da verimliliği değerlendirirken kararsız kaldıkları görülmektedir. Acil uzaktan eğitimin öğrenciler için verimliliğine ilişkin ğretmen görüşünün branş, cinsiyet ve çalıştığı kademeye göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Beden eğitimi ve meslek dersleri ğretmenlerinin uzaktan eğitim deneyimini öğrenciler için diğer branşlara göre daha verimsiz tanımladıkları; farklılaşmanın ğretmeni oldukları derslerin uygulama gerektiren dersler olması ve acil uzaktan eğitim sürecinin uygulamalı derslerin işlenmesine ilişkin sınırlılıkları olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu durumda olası AUE deneyimine uygulamalı derslerin nasıl taşınacağına ilişkin bir planlamaya ihtiyaç olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf ğretmenlerinin AUE sürecini öğrenciler açısından verimli olarak değerlendirmesinde, ilkokul ğrencilerinin derse katılım istek ve motivasyonlarının diğer kademedeki öğrencilere göre daha fazla olması, sınıf

öğretmenlerinin sorumlu oldukları tek sınıf olması ve süreç içerisindeki değişimleri takip edebilme ve müdahale edebilme olanağı sunmasının etkili olabileceğini düşünülmüştür.

Öğretmenlerden eğitim verdikleri sınıfların öğrenci sayılarını gözeterek, öğrencilerin genel olarak derse katılımlarını değerlendirmeleri istenmiştir. Öğretmenler öğrencilerin derse katılım oranlarını ağırlıklı olarak sınıf mevcudunun yarısından az olarak tanımlamış, sürecin tümü düşünüldüğünde başlangıçta daha yoğun olan katılımın giderek azaldığını ifade etmişlerdir. Erken saatlerde yapılan derslere katılımın daha az olduğu, öğrenci motivasyonu değerlendirildiğinde yine acil uzaktan eğitimin başlangıcında ara ara değişim gösterse de daha motive oldukları, zaman ilerledikçe motivasyonun düşüş gösterdiğini ifade etmişlerdir. Araştırma sonucunda; acil uzaktan eğitim sürecinde derse katılım isteği ve öğrenci motivasyonunun değişiklik gösterdiği, süreç içerisinde azalma yönünde bir eğilimi olduğu olası AUE sürecinde planlama yapılırken derse katılım ve motivasyonu artıracak önlemler alınması gerekliliği açığa çıkmıştır.

Yapılan analizlerde öğretmenlerin öğrencilerin ders katılım motivasyonlarına ilişkin değerlendirmeleri ile öğretmenin branşı, cinsiyeti, çalıştığı kademe ve mesleki deneyimi ile ilişkili farklılıklar tespit edilmiştir. Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin motivasyonu yeterli tanımlaması; çalıştıkları öğrenci grubunun ders katılım oranlarının fazla olması ile ilişkili , olduğu düşünülebilir. Beden eğitimi, mesleki dersler öğretmenleri ve felsefe grubu öğretmenlerinin motivasyonu düşük tanımlaması lise öğrencilerinin motivasyonları, derse katılım oranları ve derslerin içeriğinin acil uzaktan eğitim uygulamalarına uygunluğu ile ilişkili olabileceği düşünülmüş, daha derinlikli bir araştırma yapılması gerekliliğini açığa çıkarmıştır.

Yapılan analizlerde öğretmenlerin mesleki doyumunun branş, cinsiyet ve çalışılan kademeye göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Fark; kadın öğretmenlerin uzaktan eğitim

sürecinde mesleki doyumlarını ağırlıklı olarak orta düzey olarak tanımlamasından kaynaklanmaktadır. Branşa göre farklılık; mesleki dersler öğretmenlerinin mesleki doyumlarını düşük, okul öncesi öğretmenlerinin çok yüksek tanımlamasından kaynaklanmaktadır. Öğretmenlerin mesleki doyum ile ilgili değerlendirmesinde branşa göre farklılık özel eğitim öğretmenlerinin mesleki doyumlarını düşük olarak tanımlamasından kaynaklanmaktadır. Bu durum; özel eğitim öğretmenlerin çalıştığı özel gereksinimi olan öğrencilerin ekran karşısında oturmada zorlanma, ekran aracılığı ile verilen uyarıları yeterince alamaması, iletişimde güçlük yaşanması, çevrimiçi öğrenme yada kazanım sağlayamaması, model olunması ve eşgüdüllü çalışılması gereken öğrenme süreçlerinin uzak eğitim uygulamalarına taşınmasındaki güçlüklerle açıklanabilir.

Yüz yüze eğitime başlandığında, kimi eğitimleri uzaktan vermeye devam etmek ister misiniz sorusuna öğretmenlerin %50.9'u hayır yanıtını vermiştir. Yapılan analizlerde öğretmenlerin yüz yüze eğitim başladığında bazı eğitimleri uzaktan eğitim ile sürdürülmesine ilişkin görüşlerinin branş ve çalışılan kademeye göre farklılaştığı tespit edilmiştir. İlkokul, okul öncesi ve özel eğitim okullarında çalışan öğretmenlerin uzaktan eğitimin devam etmemesi; ortaokul ve lise kademesinde çalışan öğretmenlerin ise devam etmesi yönünde cevap vermişlerdir. Bu farkın ortaokul ve lise kademesinde çalışan öğretmenlerin etüt, telafi, soru çözümü gibi destekleyici etkinliklerin uzaktan eğitim ile yapılmasının yüz yüze eğitim sürecine olumlu katkısı olacağına ilişkin görüşleri ile ilkokul, okul öncesi ve özel eğitimde çalışan öğretmenlerin zorunlu haller dışında uzaktan eğitimin tercih edilmemesi gerektiğine ilişkin görüşlerinden kaynaklanabileceği düşünülmüştür.

- Acil uzaktan eğitim sürecinin hissettirdikleri;

Araştırma sonucunda; bazı noktalarda farklılıklar gösterse de öğretmen, öğrenci ve ebeveynlerin bu soruya verdikleri yanıtlarda, olumsuz duyguların daha yaygın ve öncelikli

olduğu, güvende hissetmenin olumlu duygular içinde en yüksek sıklıkta ifade edilen duygu olduğu görülmüştür.

Tüm bileşenler için belirsizlik hissini yoğun olarak tanımlanmasında pandemi ve acil uzaktan eğitim sürecinin daha önce deneyimlenmemiş ve sonuçları itibariyle öngörülemeyen nitelikte olması birçok olumsuz duygunun hissedilmesinin nedeni olabilir. Zorlayıcı yaşam olaylarının insanlar üzerindeki belirgin etkilerinden olan geleceğe yönelik belirsizlik diğer olumsuz duygularla birleşip hayatı daha zorlaştırıcı bir etki yaratabilir. Virüsün bulaş özelliğinden dolayı uygulanan kısıtlamalarla beraber tüm yaşamın ev merkezli bir sisteme dönüşmesi sosyalleşme alışkanlıklarını değiştirmiştir. Bu değişim, sosyal destek kaynaklarında da değişime neden olarak bireylerin kendilerini yalnız, yalıtılmış hissetmelerine neden olmuştur. Yaşamın merkezine evi koyan yeni uygulamalarla mesai, eğitim gibi zorunlulukların evden yürütülüyor olması bireylerin özel alan, özel zaman ihtiyacını engelleyerek öfke duygusunun açığa çıkmasına neden olmuş olabilir. Akademik olarak uzaktan eğitimin yeterliliğine ilişkin soru işaretleri, sınav ve diğer uygulamalara ilişkin belirsizlikler kişilerin kendilerini zorda, tedirgin, yetersiz hissetmesine sebep olmuş olabilir. Eğitimin ve iş hayatının uzaktan yürütülmesinin bulaş önleyici fonksiyonu bütün bileşenlerde güvende olma hissi yaratmıştır. Biçim değiştirirse de eski rutin hayatın bir şekilde devam ediyor olmasının bireylerin duygusal bütünlükleri açısından dengeleyici bir işlev gördüğü düşünülmüştür.

Pandemi ve bu sürecin eğitimin üzerindeki kısa ve uzun erimli etkilerinin neler olduğu/olacağı cevap bekleyen sorular olarak karşımızda durmaktadır. Yapılan araştırma ile pandemi döneminde acil uzaktan eğitim deneyiminde neler yaşandı, verilen eğitimin verimliliğine ilişkin görüşler nelerdir sorularına yanıt aranmış, internet erişimi olan ve AUE deneyimi yaşayan bileşenlerin deneyimine ilişkin veri elde edilmiştir. Bu deneyimin bir takım

olumlu ve olumsuz özellikler taşıdığı, olası bir acil uzaktan eğitim sürecine taşınacak öneriler barındıran bir deneyim olduğu görülmektedir.

6.1.Öneriler

Araştırmanın bulgularından yola çıkarak olası acil uzaktan deneyimine ilişkin öneriler aşağıdaki gibidir:

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğrencilerin uzaktan eğitime neden erişemedikleri sorusuna yanıt aranması, erişim sağlayamayan öğrencilerin tespit edilmesi, uzaktan eğitime dahil edilebilmeleri için gerekli desteğin sağlanmasına yönelik planlama ve çalışmaların yapılması,

Altyapı eksikliklerinin giderilmesi ve sistemi kullanan öğrenci ve öğretmenlerin kullanıcı deneyiminin geliştirilmesi,

Acil uzaktan eğitimde öğrenme ortamlarının ve içeriklerinin öğrencinin daha aktif rol alabileceği şekilde düzenlenmesi,

Uygulama gerektiren ya da atölye temelli meslek dersleri içeriklerinin çevrimiçi ortamlarda işlenebilir şekilde güncellenmesi ve geliştirilmesi,

Özel gereksinimi olan öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun, çevrimiçi ortamlarda işlenebilir içerikler oluşturulması,

Özel gereksinimi olan öğrencilere yönelik düzenleme yapılırken aile eğitimlerine yer verilmesi ve öğrencinin aile tarafından desteklenmesi,

Acil uzaktan eğitim faaliyetleri düzenlenirken öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alınması,

Acil uzaktan eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirmeye ilgili alternatif yöntemlerinin belirlenmesi,

Acil uzaktan eğitim sürecinde ders saati, ders süresi, derslerin hangi gün ve saatlerde yapılacağına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin dikkate alınarak planlama yapılması,

Ekran karşısında uzun süre kalınmasının bedensel sağlığa olan olumsuz etkilerinin azaltılmasına yönelik ders süresi, ders arası mola sürelerinin planlanması,

Acil uzaktan eğitim sürecinin bedensel sağlığa etkilerinin tespit edilmesi ve ilgili sağlık kuruluşlarına yönlendirmenin yapılması için sağlık taraması çalışmalarının yapılması,

Zorlayıcı yaşantılar sonrası başvuru alan acil uzaktan eğitim içeriğinin salt akademik bilgi vermenin dışında, öğrencilerin zorlayıcı yaşam olayları karşısında duygu, düşünce ve davranışlarına ilişkin baş etme mekanizmalarının güçlendirebileceği, psikolojik danışmanlardan destek alabileceği bir sistemin oluşturulması,

Okullarda yüz yüze yapılan sosyal faaliyetlerin acil uzaktan eğitim süreçlerinde dijital ortama aktarılması,

Öğretmenlerin dijital okuryazarlık ve dijital becerilerini geliştirmeye yönelik eğitimlerin Milli Eğitim Bakanlığı ve Üniversite işbirlikleri ile planlanması,

Üniversitelerin öğretmen yetiştiren bölümlerinde acil uzaktan eğitim, dijital okuryazarlık ve dijital beceri geliştirme konularının eğitim programlarına eklenmesi,

Acil uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin çalışma şartlarının esnekleşmesi, mesai saatleri dışında öğrenci ve velilerle iletişim kurulmak zorunda kalınması dikkate alınarak, olası uzaktan eğitimde öğretmenlerin çalışma saatlerinin net bir şekilde düzenlenmesi ve sınırlandırılması,

Acil uzaktan eğitim sürecinde yüzyüze/çevrimiçi mesai yürütmek zorunda olan ebeveyn ve öğretmenlerin artan bakım yükleri sebebiyle ilgili bakanlıklar tarafından bakım desteği ve imkanının sağlanması,

Acil uzaktan eğitim sürecindeki öğrenme kayıplarının belirlenmesi ve eksiklerin giderilmesine yönelik telafi programlarının oluşturulması,

Acil uzaktan eğitim süreci düzenlenirken, öz düzenleme yapamayan, derse katılımı ilgili motivasyon desteğine ihtiyaç duyan öğrencilere yönelik güçlendirici programların geliştirilmesi önerilmektedir.

Tüm bu belirlemeler ışığında araştırmanın acil uzaktan eğitim süreci devam ederken yapılmış olması, eğitimin üç temel bileşeni olan öğrenci, ebeveyn ve öğretmen deneyimi ve görüşlerini içermesi ve geniş örnekleme yürütülmüş bir çalışma olması nedeniyle acil uzaktan eğitim literatürüne olumlu bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

- Bozkurt, A. (2020). KORANAVİRÜS PANDEMİ SÜRECİ VE PANDEMİ SONRASI DÜNYADA EĞİTİME YÖNELİK DEĞERLENDİRMELER: YENİ NORMAL VE YENİ EĞİTİM PARADİGMASI. Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 3(6), 112-142.
- Bozkurt, A., Jung, I., Xiao, J., Vladimirschi, V., Schuver, R., Egorov, G., et al. (2020, Haziran 5). A GLOBAL OUTLOOK TO THE INTERRUPTION OF EDUCATION DUE TO COVID-19 PANDEMIC. NAVIGATING IN A TIME OF UNCERTAINTY AND CRISIS. Asian Journal of Distance Education, 1(15), 1-126.
- Fidalgo, P., Thorman, J., Kulyk, O., & Lencastre, J. A. (2020, Mayıs 20). INTERNATIONAL JOURNAL OF EDUCATIONAL TECHNOLOGY IN HIGHER EDUCATION. Educational Technology Journal(17).
- Flood, B., Sangster, A., & Stoner, G. (2020). INSIGHTS INTO ACCOUNTING EDUCATION IN A COVID-19 WORLD. Accounting Education(29).
- Greenberg, . L. (2002). INTEGRATING AN EMOTIONS-FOCUSED APPROACH TO TREATMENT INTO PSYCHOTHERAPY INTEGRATION. Journal of Psychotherapy, 2(12), 154-189.
- Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). THE DIFFERENCE BETWEEN EMERGENCY REMOTE TEACHING AND ONLINE LEARNING. Educause Review, 27, 1-12.
- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI. (2020). Bakan SELÇUK 23 Mart'ta başlayacak uzaktan eğitime ilişkin detayları anlattı. Nisan 05, 2020 tarihinde MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI: <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-23-martta-baslayacak-uzaktanegitime- adresinden alındı>
- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI. (2020). Bakan SELÇUK 23 Mart'ta başlayacak uzaktan eğitime ilişkin detayları anlattı. Nisan 05, 2021 tarihinde MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI: <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-23-martta-baslayacak-uzaktanegitime- adresinden alındı>
- Moore, M., & Kearsley, G. (2020, Mayıs 21). DISTANCE EDUCATION A SYSTEM VIEW. Educational Review, 72(6).
- Özdoğan, B. (2020). COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDEKİ UZAKTAN EĞİTİME İLİŞKİN PAYDAŞ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ. MEB, 49(Özel Sayı/2020), 13-43.
- Richards,, J. M. (2002). EMOTION, EMOTION REGULATION, AND HOPEFUL THINKING. Psychological Inquiry, 4(13), 308-311.

Şahin, M. (2021, Haziran 30). DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE YÜKSEK ÖĞRETİMDE UZAKTAN EĞİTİMİN TARİHİ VE GELİŞİM SÜRECİ. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(7), 91-113.

UNESCO. (2020, Nisan 27). Covid-19 Educational Disruption and Response. Eylül 10, 2021 tarihinde UNESCO: <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> adresinden alındı

UNESCO. (2020, Nisan 27). Covid-19 Educational Disruption and Response. Temmuz 10, 2021 tarihinde UNESCO: <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> adresinden alındı

UNICEF. (2020, Nisan 5). Living No Child behind during the Pandemic: Children with Disabilities and Covid-19. Eylül 10, 2021 tarihinde UNICEF: <https://data.unicef.org/topic/child-disability/covid-19/> adresinden alındı

UNICEF. (2020, Nisan 5). Living No Child behind during the Pandemic: Children with Disabilities and Covid-19. Temmuz 10, 2021 tarihinde UNICEF: <https://data.unicef.org/topic/child-disability/covid-19/> adresinden alındı

Watts, L. (2016). SYNCHRONOUS AND ASYNCHRONOUS COMMUNICATION IN DISTANCE LEARNING:A REVIEW. Quarterly Review of Distance Education, 1(17), 23-32.

WHO. (2019). Coronavirus Disease Pandemic. Şubat 19, 2020 tarihinde WHO EURO: <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies> adresinden alındı

WHO. (2020). Coronavirus Disease Pandemic. Temmuz 10, 2021 tarihinde WHO EURO: <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies> adresinden alındı

WIKIPEDIA. (2021, Eylül 5). Covid-19 pandemisi. Eylül 10, 2021 tarihinde Wikipedia: http://tr.wikipedia.org/wiki/COVID-19_pandemisi adresinden alındı

WIKIPEDIA. (2021, Eylül 5). Covid-19 pandemisi. Temmuz 10, 2021 tarihinde Wikipedia: http://tr.wikipedia.org/wiki/COVID-19_pandemisi adresinden alındı

EKLER

Ek A

KONAK REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ'NİN ANKETİN UYGULANMASINA İLİŞKİN RESMİ YAZISI

T.C.
KONAK KAYMAKAMLIĞI
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü
Konak Rehberlik Ve Araştırma Merkezi

Sayı : E-67328951-160.99-26112849
Konu : Uzaktan Eğitim Anketi

07.06.2021

İLÇE MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
(Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü)

İlgi: MEB Rehberlik ve Araştırma Merkezleri Yönergesi.

Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü tarafından, pandemi sürecinde uzaktan eğitim alan öğrenciler ve velileri ile, uzaktan eğitim veren öğretmenlerin deneyimlerine ilişkin bilgi edinmek amacıyla öğretmen, öğrenci ve ebeveyn olmak üzere 3 anket formu oluşturulmuştur.

Google form aracılığıyla hazırlanan ve ekte sunulan anketin; öğretmen, öğrenci ve öğrenci velilerine duyurulmak üzere sorumluluk bölgemizde bulunan Konak, Narlıdere, Balçova ve Güzelbahçe ilçelerindeki resmi ve özel (ilkokul, ortaokul ve lise) eğitim kurumlarına bilgi verilmesi hususunda;

Bilgilerinize ve gereğini arz ederim.

Ahmet KARADUMAN
Müdür

- Ek 1- Ek1 Uzaktan Eğitim Öğrenci Anketi
2- Ek2 Uzaktan Eğitim Ebeveyn Anketi
3- Ek3 Uzaktan Eğitim Öğretmen Anketi

Dağıtım : Konak, Narlıdere, Balçova ve Güzelbahçe ilçelerindeki
Resmi ve özel (ilkokul, ortaokul ve lise) Okullar

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : MURAT REİS MAH.227.SK. NO: 18 KONAK / İZMİR Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ehys>
Telefon No : 02322434417 Bilgi için:
E-Posta: 164246@meb.k12.tr Unvan : Müdür
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr İnternet Adresi: konakram.meb.k12.tr Faks: 02322441690

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr/adres/eimn> 2800-1172-3fc0-9a69-bd29 koda ile teyit edilebilir.

Ek B

KONAK İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN ANKETİN UYGULANMASINA İLİŞKİN RESMİ YAZISI

T.C.
KONAK KAYMAKAMLIĞI
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-71539863-160.01.01-26138023
Konu : Uzaktan Eğitim Anketi

08.06.2021

DAĞITIMLI

- İlgi : a) MEB Rehberlik ve Araştırma Merkezi Yönergesi.
b) Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğünün 07/06/2021 tarihli ve 21616849 sayılı yazısı.

Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğünün "**Uzaktan Eğitim Anketi**" ile ilgili ilgi (b) yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini önemle arz-rica ederim.

Serdal ŞİMŞEK
Müdür

Eki : İlgi (b) Yazı ve Anket

Dağıtım :Güzelbahçe İlçe MEM.
Bağcıbaşı İlçe MEM.
Narlıdere İlçe MEM.Müd .
Konak İlçesi Resmî-Özel Okul Müd.

Adres :

Telefon No :

E-Posta:

Keşif Adresi : meb@hs01.keşif.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için:

Unvan : Memur

İnternet Adresi: Faks:

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 5a74-7149-38f6-a4bc-e849 kodu ile teyit edilebilir.

Ek C

UZAKTAN EĞİTİM ÖĞRENCİ ANKETİ

Sevgili Çocuklar

Bu çalışma Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi tarafından uzaktan eğitim alan öğrencilerin deneyimlerine ilişkin bilgi edinmek amacıyla oluşturulmuştur.

Anketin cevaplandırılması yaklaşık 10 dakika sürmektedir. Bu çalışma kapsamında vereceğiniz tüm bilgiler tamamen gizli kalacaktır. Çalışmanın hiçbir bölümünde isminiz veya kimliğinizi ortaya çıkaran herhangi bir soru bulunmamaktadır. Çalışmanın objektif olması ve elde edilecek sonuçların güvenilirliği bakımından uygulama süresinde içtenlikle duygu ve düşüncelerinizi yansıtacak yanıtlar vermeniz önemlidir. Çalışmaya katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayanmaktadır.

Verdiğiniz bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir; elde edilecek bilgiler bilimsel yayımlarda kullanılabilir.

Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak için Konak RAM Rehberlik Bölümü (e-posta: konakrampdr@gmail.com) ile iletişim kurabilirsiniz.

Katılımınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Size gönderilen envanteri yanıtlamanız durumunda, uygulamayı istediğiniz zaman bırakabileceğinizi bildiğiniz, çalışmaya tamamen gönüllü olarak katıldığınız ve çalışmanın bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını kabul ettiğiniz varsayılacaktır.

1	Kaçınıcı sınıfı gidiyorsunuz	1	2	3	4	5	6
		7	8	9	10	11	12
2	Cinsiyet	K	E				
3	Yüz yüze eğitim alıyor musunuz?	Evet	Hayır				
4	Cevabınız "Evet" ise yüz yüze eğitimde haftada kaç saat ders alıyorsunuz	10 saat	11-20 saat	20 ve üstü			
5	Uzaktan eğitim ile ders alıyor musunuz?	Evet	Hayır				
6	Cevabınız "Evet" ise uzaktan eğitimde haftada kaç saat dersiniz var	15 Saat	15-20 Saat	21 ve üzeri	Diğer		
7	Gün içinde hangi saatlerde uzaktan eğitim ile ders alıyorsunuz? (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	08.00-12.00	12.30-15.00	15.30-18.00	18.00 ve sonrası	Diğer	
8	Uzaktan Eğitim derslerinizde hangi cihazı kullanıyorsunuz ? (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Bilgisayar	Akıllı telefon	Tablet	Cihazım yok	Diğer	
9	Canlı ders esnasında zaman zaman teknik sorunlarla karşılaşıyorum (kamera, bağlantı, mikrofon,kota vb)	Evet	Hayır	Diğer			

10	Uzaktan eğitimin senin için verimli olduğunu düşünüyor musun?	Evet	Hayır	Kararsızım	Diğer		
11	Uzaktan eğitimde derse katılım isteğini nasıl tanımlarsın?	İsteyerek katılıyorum	Zorunlu katılıyorum	Katılmak istemiyorum	Bazen istekli bazen isteksiz oluyorum	Diğer	
12	Bir günde ders dışı etkinlikler için internette kaç saat vakit geçiriyorsun?	0-1	2-3	4-5	5 ve üzeri		
13	Uzaktan eğitim faaliyetleri dışında interneti ne için kullanıyorsun?	Sosyal Medya(face book, twitter, instagram, vb)	Video izleme (Youtube, Tik Tok vb.)	İnternet alışverişi	Oyun Siteleri	Digital Yayın Platformu(netflix, blutv, puhu, amazon vb)	Diğer
14	İnternet kullanımı dışında kendine ayırdığın zamanı nasıl değerlendiriyorsun?	Görüntülü konuşma (aile/arkadaş vb)	Kitap okuyarak	Müzik dinleyerek	Televizyon izleyerek	Ailemle zaman geçirerek	Ev içinde oyun oynayarak
		Dışarı çıkarak	Arkadaşlarıyla buluşarak	Uyuyarak	Diğer		
15	Evinizde sizden başka uzaktan eğitim alan varmı?	Evet	Hayır				
16	Uzaktan eğitim için kullanabileceğin iz... (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Ayrı bir odam var	Ayrı bir cihazım var	Yeterli internet paketim/kotam var	Yeterli teknolojik donanıma sahibim (yazıcı, tarayıcı, kamera, mikروفon, kulaklık vb)	Yukarıdakilerin hiçbirine sahip değilim	Diğer
17	Sizce uzaktan eğitimin olumlu yanları nelerdir?						

18	Sizce uzaktan eğitimimin olumsuz yanları nelerdir?						
19	Uzaktan eğitim almak sana neler hissettirdi? (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Güvende Yetkin	Belirsiz	Tedirgin	Zorlanımı	Yetersiz	Özel alanım yok
		Özel zamanım yok	Mahremiyetim yok	Yalnız	Yalıtımı	Keyifli	Öfkeli
		Üzgün	Diğer				
20	Evinizde internet kullanımı ile ilgili kurallar/sınırlar var mı?	Evet	Hayır	Diğer			
21	Cevabınız "Evet" ise internet kullanımı ile ilgili aileniz... (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Saat sınırlaması koyar	Gün sınırlaması koyar	İnternet Koruma Programı var	Diğer		
22	İnternet kullanımı ile ilgili sınırları/kuralları kim koyar? (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Annem	Babam	Benden büyük kardeşlerim	Diğer		
23	Yüzyüze eğitime başladığında bazı eğitimlerin uzaktan/çevrimiçi (online) devam etmesini ister misiniz?	Evet	Hayır	Diğer			

Ek D

UZAKTAN EĞİTİM EBEVEYN ANKETİ

Değerli Veliler;

Bu çalışma Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi tarafından uzaktan eğitim ve/veya online mesaiye katılan öğrenci velilerinin deneyimlerine ilişkin bilgi edinmek amacıyla oluşturulmuştur.

Anketin cevaplandırılması yaklaşık 10 dakika sürmektedir. Bu çalışma kapsamında verecek olduğunuz tüm bilgiler tamamen gizli kalacaktır. Çalışmanın hiçbir bölümünde isminiz veya kimliğinizi ortaya çıkaran herhangi bir soru bulunmamaktadır. Çalışmanın objektif olması ve elde edilecek sonuçların güvenilirliği bakımından uygulama süresinde içtenlikle duygu ve düşüncelerinizi yansıtacak yanıtlar vermeniz önemlidir. Çalışmaya katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayanmaktadır.

Verdiğiniz bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir; elde edilecek bilgiler bilimsel yayımlarda kullanılabilir.

Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak için Konak RAM Rehberlik Bölümü (e-posta: konakrampdr@gmail.com) ile iletişim kurabilirsiniz.

Katılımınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Size gönderilen envanteri yanıtlamanız durumunda, uygulamayı istediğiniz zaman bırakabileceğinizi bildiğiniz, çalışmaya tamamen gönüllü olarak katıldığınız ve çalışmanın bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını kabul ettiğiniz varsayılacaktır.

1	Cinsiyet	K	E				
2	Yaş	20-30	31-40	41-50	51 ve üzeri		
3	Medeni Durum	Evlü	Bekar				
4	Gelir durumunuz	1500 TL - 3000 TL	3001 TL - 4500 TL	4501 TL - 6000 TL	6000 TL ve üzeri	Düzenli bir gelirim yok	
5	Eğitim Durumunuz	Okuryazar değilim	İlkokul	Ortaokul	Lise	Önlisans/lisans	Lisansüstü
6	Çalışıyor musunuz	Evet	Hayır				
7	Cevabınız "Evet" ise hangi sektörde çalışıyorsunuz?	Kamu	Özel Sektör	Serbest Meslek			
8	İşiniz gereği çevrimiçi (online) mesai yapıyor musunuz?	Evet	Hayır				
9	Cevabınız "Evet" ise çevrimiçi (online) mesai için gün içinde ne kadar vakit ayırıyorsunuz?	1-2 saat	3-4 saat	4-5 saat	5 saat ve üstü	Diğer	
10	Evde sizden başka çevrimiçi (online) mesai yapan var mı?	Evet	Hayır				
11	Evinizi siz dahil kaç kişi paylaşıyorsunuz?	2	3	4	5 ve üstü		
12	Çocuk/Çocuklarınızın eğitim gördüğü kademe (burden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Okul öncesi	İlkokul	Ortaokul	Lise	Özel Eğitim Uygulama Okulu/Ana okulu/Özel Eğitim Sınıfı	Diğer
13	Çocuğunuz/çocuklarınız uzaktan eğitim ile ders alıyor mu?	Evet	Hayır				
14	Pandemi sürecinde uzaktan eğitim/çevrimiçi (online) mesai için ek bir harcama yaptınız mı?	Evet	Hayır				

15	Cevabınız "Evet" ise Pandemi sürecinde uzaktan eğitim/çevrimiçi (online) mesai için yaptığınız harcamalar nelerdir? (birden fazla seçenek işaretleme yapabilirsiniz)	İnternet bağlattım	İnternet kotamı artırdım	Cihaz aldım	Teknolojik donanım satın aldım (kamera, mikrofon, yazıcı vb)		
16	Uzaktan eğitimin çocuğunuz için verimli olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	Hayır	Kararsızım			
17	Çocuğunuzun/çocuklarınızın uzaktan eğitimde ders katılım motivasyonlarını nasıl tanımlarsınız?	Motivasyonları yeterli	Motivasyonları düşük	Motivasyonları yok	Motivasyonları değişken	Diğer	
18	Çocuğunuz /çocuklarınız ders dışı etkinlikler için bir günde internette kaç saat vakit geçiriyor?	0-1	2-3	4-5	5 ve üzeri		
19	Çocuklarınız uzaktan eğitim faaliyetleri dışında interneti ne için kullanıyor? (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Sosyal Medya(facebook, twitter, instagram vb.)	Video izleme (Youtube, TikTok vb)	İnternet alışverişi	Oyun	Dijital Yayın Platformu(netflix, blutv, puhu, amazon vb)	Online eğitimler /webinar
		Görüntülü konuşma (aile/arkadaş vb)	Diğer				
20	Evi paylaşan bireylerin uzaktan eğitim/çevrimiçi (online) mesai için kullanabileceği (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Ayrı bir odası var	Ayrı bir cihazı var	Yeterli internet paketi/kota var	Yeterli teknolojik donanıma sahibiz (yazıcı, tarayıcı, kamera, mikrofon, kulaklık vb)	Yukarıdaki lerin hiçbirine sahip değiliz	Diğer

21	Evde bakımınıza ihtiyaç duyan kişi/kişiler var mı? (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Küçük çocuk	Engelli birey	Yaşlı birey	Yok	Diğer	
22	Cevabınız "Evet" ise bu süreçte nasıl bir çözüm ürettiniz? (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Bakıcı tuttum	Kreşe gönderdim	Yakınlarımdan destek aldım	Diğer		
23	Sizce uzaktan eğitimin olumlu yanları nelerdir?						
24	Sizce uzaktan eğitiminin olumsuz yanları nelerdir?						
25	Uzaktan eğitim sürecinin size hissettirdikleri nelerdir? (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Güvende	Tedirgin	Zorlanmış	Yetersiz	Yetkin	Belirsiz
		Özel alanım yok	Özel zamanım yok	Mahremiyetim yok	Yalnız	Yalıtılmış	Keyifli
		Öfkeli	Üzgün	Diğer			
26	Evinizde internet kullanımını ile ilgili kurallar/sınırlar var mı?	Evet var	Hayır yok				
27	Cevabınız "Evet" ise internet kullanımını ile ilgili evinizdeki kurallar nelerdir? (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Saat sınırlaması	Gün sınırlaması	İnternet Koruma Programı	Diğer		
28	Yüzyüze eğitime başladığında bazı eğitimlerin uzaktan/çevrimiçi (online) devam etmesini ister misiniz?	Evet	Hayır	Diğer			

Ek E

UZAKTAN ÇALIŞMA ÖĞRETMEN ANKETİ

Sevgili Öğretmenler;

Bu çalışma Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi tarafından uzaktan eğitim veren öğretmenlerin deneyimlerine ilişkin bilgi edinmek amacıyla oluşturulmuştur.

Anketin cevaplandırılması yaklaşık 10 dakika sürmektedir. Bu çalışma kapsamında vereceğiniz tüm bilgiler tamamen gizli kalacaktır. Çalışmanın hiçbir bölümünde isminiz veya kimliğinizi ortaya çıkaran herhangi bir soru bulunmamaktadır. Çalışmanın objektif olması ve elde edilecek sonuçların güvenilirliği bakımından uygulama süresinde içtenlikle duygu ve düşüncelerinizi yansıtacak yanıtlar vermeniz önemlidir. Çalışmaya katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayanmaktadır.

Verdiğiniz bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir; elde edilecek bilgiler bilimsel yayımlarda kullanılabilir.

Katılımınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Size gönderilen envanteri yanıtlamanız durumunda, uygulamayı istediğiniz zaman bırakabileceğinizi bildiğiniz, çalışmaya tamamen gönüllü olarak katıldığınız ve çalışmanın bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını kabul ettiğiniz varsayılacaktır.

1	Branşınız						
2	Cinsiyet	K	E				
3	Meslek yılı	0-5	6-10	11-15	16-20	21 ve üzeri	
4	Çalıştığınız Kurum/Kademe	Okul öncesi	İlkokul	Ortaokul	Lise	Özel Eğitim Uygulama Okulu/Anaokulu/Özel Eğitim Sınıfı	Diğer
5	Yüz yüze eğitim veriyor musunuz?	Evet	Hayır				
6	Uzaktan eğitim ile ders veriyor musunuz?	Evet	Hayır				
7	Uzaktan eğitimde haftalık ders saatiniz	15 Saat	16-20 Saat	21 ve üzeri	Diğer		
8	Uzaktan eğitim derslerinizi hangi günlerde yapıyorsunuz? (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Hafta içi	Hafta sonu				
9	Gün içinde hangi saatlerde uzaktan eğitim ile ders yapıyorsunuz (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	08.00-12.00	12.30-15.00	15.30-18.00	18.00 ve sonrası	Diğer	
10	Ders saatlerini kim belirliyor (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Tamamen kendim belirliyorum	Okul idaresi tarafından belirleniyor	Okul idaresi ile birlikte belirliyoruz	Diğer		
11	Pandemi sürecinde uzaktan eğitim için ek bir harcama yaptınız mı?	Evet	Hayır				
12	Pandemi sürecinde	İnternet	İnternet kotamı	Cihaz	Teknolojik donanım	Diğer	

	uzaktan eğitim için	bağlattım	artırdım	aldım	satın aldım (kamera, mikrofon, yazıcı vb)		
13	Uzaktan Eğitim derslerinizde hangi cihazı kullanıyorsunuz? (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Bilgisayar	Akıllı telefon	Tablet	Cihazım yok	Diğer	
14	Canlı ders esnasında zaman zaman teknik sorunlarla karşılaşılıyor musunuz (kamera, bağlantı, mikrofon, kota vb)	Evet	Hayır	Diğer			
15	Derslere öğrenci katılımını genel olarak nasıl tanımlarsınız	Sınıfın tamamı	Sınıfın yarısı	Yarisundan az	Değişken	Hiç	Diğer
16	Uzaktan eğitimin öğrenciler için verimli olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	Kararsızım	Hayır	Diğer		
17	Öğrencilerinizin uzaktan eğitimde ders katılım motivasyonlarını nasıl tanımlarsınız?	Motivasyonları yeterli	Motivasyonları düşük	Motivasyonları yok	Motivasyonları değişken	Diğer	
18	Ders dışında gün içinde internette kaç saat vakit geçiriyorsunuz	0-1	2-3	4-5	5 ve üzeri		

19	Uzaktan eğitim faaliyetleri dışında interneti ne için kullanıyorsunuz (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Sosyal Medya(facebook, twitter, instagram vb) Diğer	İnternet alışverişi	Oyun	Digital Yayın Platformu(neftlix, blurv, puhu, amazon vb)	Online eğitimler /webinar	Görüntülü konuşma (aile/arkadaş vb)
20	Uzaktan eğitim ve diğer etkinlikler için internet kullanımını dışında kendinize zaman ayırabiliyor musunuz?	Evet	Hayır	Diğer			
21	Uzaktan eğitim ve diğer etkinlikler için internet kullanımını dışında kendinize ayırdığınız zamana nasıl değerlendiriyorsunuz?						
22	Evinizde sizden başka uzaktan eğitim veren/uzaktan çalışan var mı?	Evet	Hayır				
23	Evinizde uzaktan eğitim alan var mı?	Evet	Hayır				
24	Uzaktan eğitim için kullanabileceğiniz (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Ayrı bir odam var	Ayrı bir cihazım var	Yeterli internet paketim/ko tam var	Yeterli teknolojik donanıma sahibim (yazıcı, tarayıcı, kamera, mikrofon, kulaklık vb)	Diğer	

25	Evde bakımınıza ihtiyaç duyan kişi/kişiler var mı? (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)	Küçük çocuk	Engelli birey	Yaşlı birey	Yok	Diğer	
26	Cevabınız evet ise bu süreçte nasıl bir çözüm ürettiniz	Bakıcı tuttum	Kreşe gönderdim	Yakınlarımdan destek aldım	Diğer		
27	Sizce uzaktan eğitimin olumlu yanları nelerdir?						
28	Sizce uzaktan eğitiminin olumsuz yanları nelerdir?						
29	Uzaktan eğitim sürecinin size hissettirdikleri	Güvende	Belirsiz	Tedirgin	Zorlanmış	Yetersiz	Yetkin
		Özel alanım yok	Özel zamanım yok	Mahremiyetim yok	Yalnız	Yalıtılmış	Keyifli
		Öfkeli	Üzgün	Diğer			
30	Kendimizi uzaktan eğitim sürecinde mesleki doyum açısından nasıl tanımlarsınız?	1	2	3	4	5	
31	Yüzyüze eğitime başladığında zaman zaman uzaktan eğitim vermeye devam etmek ister misiniz?	Evet	Hayır	Diğer			